

sužinav

Izdaja delavski svet Železarske Ravne kot 14-dnevnik
v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Naša mladost - sad tvojega dela

Pomeniš mi toliko kot mati,
ki me je rodila in z ljubeznijo
dela zame.

Edita Štruc

Pomeniš mi toliko kot Jugo-
slavijska.

Srečko Šapek

Morda si prevelik, da bi te
kdaj do konca doumel.

Robi Kren

Moja mladost je sadež tvoje-
ga dela.

Polona Vadas

Ko sem bil še majhen, sem
že vedel, kdo si, zdaj pa te spo-
štujem in imam rad.

Jani Vušnik

Tito, ti si korenina rože, ki
cveti od revolucije jugoslovan-
skih narodov.

Bojan Hancman

Hraber si kot domovina.

Bernarda Valtl

Učenci OŠ Prežihov Voranc
Ravne na Koroškem

TITO — si oče,
saj si se bojeval za svobodo
in podoba naše domovine,
si mati,
saj skrbiš za vse nas.

Aleš Mesner

Brez tebe si ne morem pred-
stavljati svobode; občudujem,
ljubim te.

Miran Kos

Zame je naša revolucija mati
svobode.

Miran Ozmec

Tvoj narod se ne vda v
usodo — ponosen, z dvignjeno
glavo se upira sovražniku.

Mateja Smrtnik

Svobodno tekam po ulicah,
saj me ti vodiš.

Patricija Pepevnik

Si kakor drevo, ki ne kloni
v svetovnem viharju.

Andrej Vrečič

Spoštujem te, saj si pravičen.

Marko Špegel

Zaupam ti.

Dani Marin

Jugoslovanski narodi
smo kot drevo, ki vzdiga svoje
veje
k soncu — k tebi, Tito.

Mojca Kert

Vodilo skozi včerajšnje zma-
ge si bil, vodiš nas danes v mi-
ru in jutri boš kazal pot.

Barbara Logar

Učiš me biti Jugoslovan.

Ingrid Trbižan

Zdaj mi pomeniš srečno mla-
dost, v starosti pa najlepše spo-
mine.

Andreja Matic

Ti si moja sreča in toplina in
varnost.

Igor Golob

Tvoje srce ne počiva.

Damjan Zih

Svet nas pozna, ker pozna
tebe.

Vlado Jurc

Nihče mi ne more pomeniti
več kot ti, ki si mi daroval mir.

Janko Štehar

Mislím, da brez tebe ni svo-
bode.

Dušan Markovič

Si kakor odprta knjiga, ki me
vodiš.

Ema Peruš

Če sem v težavah, se spom-
nim nate in počutim se močnej-
ša, ker vem, da tudi ti v mno-
go hujših trenutkih nisi klonil.

Nina Dežman

Tito — mladost — sreča

Za novo kvaliteto samoupravnih odnosov

V času od 15. januarja do 2. februarja letos se je na Ravnah mudila posebna delovna skupina CK ZKS, s tovarišem Tošem kot izvršnim sekretarjem na čelu. Neposredno je sodelovala na sestankih in pri razgovorih s komunisti in drugimi delavci v občini, več časa pa je posvetila sestankom in razgovorom v železarni Ravne. Na sestankih železarne Ravne so bila izpostavljena in obravnavana aktualna nerešena vprašanja s področja urejanja družbenoekonomskih in drugih odnosov v temeljnih organizacijah in delovni organizaciji kot celoti. Ugotovitve posebne delovne skupine so zbrane v poročilu, ki ga je obravnaval OK ZKS Ravne na razširjeni seji v Mežici, kateri je prisostvoval tovariš Popit, predsednik CK ZKS.

Danes, tri tedne po razširjeni seji, je že poteklo toliko časa, da smo izrečeno kritiko pretehtali in takoj zastavili delo s ciljem, da napake in druge slabosti odpravimo. Dela nismo »na novo« zastavili, saj vsakdo v naši sredini ve, da smo prisotni pri uresničevanju nalog, zastavljenih z zakonom, predvsem zakonom o združenem delu, in ki izhajajo iz političnih in drugih dokumentov. Zavedamo se tudi, da smo pri dosedanjem delu in urejanju samoupravnih odnosov premalo zavzeto uveljavljali nove odnose in da smo na področju uvažanja dohodkovnih odnosov močno zaostali.

Iz poročila izhaja, da smo »zaostali« in nedosledno delovali na naslednjih področjih, kjer so bile tudi slabosti najbolj očitne:

— nagrajevanje po vloženem delu oziroma rezultatih dela; OD delavcev še niso v pravi meri odvisni od osebnega prispevka ter doseženega rezultata v tozdu,

— položaj, pravice in dolžnosti tozdov, kot jim gredo po zakonu o združenem delu; delavci zato še niso nosilci odločanja o planu in njihov ekonomski položaj je zaradi neuveljavljenih dohodkovnih odnosov odvisen od delovne organizacije,

— delitvena zavest zato odraža neuresničen položaj delavcev v tozdu,

— pritožbe delavcev, njihove iniciative in predlogi se obravnavajo zelo počasi.

Ko danes iščemo rešitve — najširše povedano — pri uveljavljanju vloge delavca v združenem delu, predvsem pa njegovega družbenoekonomskega in samoupravnega položaja, izhajamo iz ugotovitev, ki so nam bile predložene. Pri uveljavljanju rešitev je tako potrebno mobilizirati vse subjektivne sile, zavedajoč se odgovornosti. Pri tem se verjetno ne smemo omejevati na poslovodno strukturo, vodilne delavce v strokovnih službah in morda še nosilce funkcij samoupravnih organov in organov družbenopolitičnih organizacij. V procesu uveljavljanja delavca v združenem delu je dolžnost vsakega delavca — samoupravljalca, da zavestno pristopi k samoupravnemu delu, ker bomo le skupaj kos nalogam, ki niso enostavne.

In kje bomo pričeli? Vsekakor tam, kjer je najbolj kritično, obenem pa osnova za urejanje vseh nadaljnjih odnosov. Uveljavljanje dohodkovnih odnosov pomeni vzpostaviti sklop medsebojnih odnosov, pri katerih ima dominantno vlogo TOZD in delavci TOZD, ko v procesu združenega dela z delom ustvarjajo dohodek. Ne smemo trditi, da na tem področju nismo pričeli — ugotavljamo pa, da še nismo uspeli. Zato je prav, da bodo prioritete naloge usmerjene v dograditev dohodkovnih odnosov in da je pri tem potrebno zajeti celotno področje pridobivanja prihodka in dohodka ter razporejanje čistega dohodka. Ob že treh sprejetih samoupravnih sporazumih o medsebojnih razmerjih tozd pri pridobivanju in razporejanju skupnega prihodka, pri ustvarjanju skupnega dohodka ter o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka v železarni Ravne je potrebno že sprejete akte spremeniti in dopolniti v smislu ugotovljenih slabosti.

Vzporedno s tem je vsekakor treba usposobiti ustrezne strokovne službe, da vzpostavijo tak informacijski sistem, ki bo omogočal sproten vpogled v ustvarjanje dohodka in sprotne samoupravno odločanje in ukrepanje delavcev pri razporejanju čistega dohodka.

Drugo področje (za nas že znano) je sistem delitve osebnih dohodkov. Nesporno je, da je nujno treba vzpostaviti odvisnost osebnih dohodkov delavcev tozd od ustvarjenega dohodka. Ob tem pa se bomo srečali in bomo prisiljeni rešiti problem ugotavljanja in vrednotenja delavčevega prispevka k rezultatom dela. Odveč je razpravljati o tem, ali bomo uspeli vzpostaviti realne kriterije za nagrajevanje po delu. Naša dolžnost je, da storimo vse za uveljavljanje tega načela. Kompletnije rešitve ne bomo uveljavili čez noč ali za nekaj dni, relativno hitro pa lahko uveljavimo to, kar je danes že nesporno in jasno. Tu mislimo predvsem na razmerja, ki so že dogovorjena s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka, na uveljavljanje enot sestavljenosti dela in vrednotenje le-teh, na nagrajevanje po delovnih normah in drugo. Naloge so bile zastavljene, izhodišča

določena in tako je potrebno pristopiti k uveljavljanju.

O vseh storjenih ukrepih bo še govor, zato le še nekaj besed o uveljavljanju samoupravnega položaja delavcev. Po ustavi in zakonu je samoupravni položaj delavca v združenem delu in v družbi jasno opredeljen. Samoupravno je potrebno le konkretizirati ta položaj, tako da uveljavimo načela, ki v družbi veljajo. Konkretno to pri nas pomeni pristopiti k spremembam in dopolnitvam temeljnih splošnih samoupravnih aktov. Razlogov za to je več, glavni pa je vsekakor ta, da smo tudi na tem področju zaostali, saj smo si pridobili v dvehletnem obdobju uveljavljanja zakona o združenem delu že precej praktičnih in dobrih izkušenj. Vemo, da smo pristopili k samoupravni reorganizaciji železarne Ravne v začetni fazi uveljavljanja zakona o združenem delu, priprave pa so bile izvršene že predhodno (pred 11. decembrom 1976). In tako kot smo bili takrat uspešni pri vzpostavljanju novih odnosov skladno z zakonom o združenem delu, tako smo danes zaostali pri praktičnem uveljavljanju. Ugotovljene pomanjkljivosti bomo morali čimprej odpraviti v naše skupno dobro.

R. L.

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V JANUARJU 1979 IN PROIZVODNJA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN LETA 1978

Odložili smo čestitke z željami za uspešno novo delovno leto. Samoupravni organi so komaj potrdili predložene naloge letnega načrta ali jih ponekod še popravljajo in sprejemajo. Čas se pa ne da ustaviti in odtrgali smo prvi list na letošnjem koledarju ter s presenečenjem ugotavljamo, da smo že sredi prvega četrtletja. Pregled podatkov o izvršitvi načrta v prvem mesecu ne obeta veliko. Tolažimo se lahko le z rekom: slab začetek — dober konec.

Pred mesecem dni ste bili seznanjeni z dosežki slovenskih železarn v preteklem letu. Gotovo vas zanima tudi, kolikšni so bili proizvodni uspehi v jugoslovanskih železarnah. Načrt proizvodnje surovega železa je bil realiziran 89,7 %, proizvodnja je znašala 2,08 milij. ton in je bila približno 8 % višja kot leta 1977. Samo jeseniški plavžarji so presegli letni načrt proizvodnje belega surovega železa, vse druge železarne so zaostale. Načrt proizvodnje surovega železa so izvršili samo v Ilijašu. Zakaj v Štorah niso mogli doseči letnega plana, ste bili itak seznanjeni. Proizvodnja surovega jekla je znašala 3,44 milij. ton, kar je skoraj 8,5 % več kot leta 1977, vendar 13 % manj, kot je predvideval letni načrt. Proizvodnja SM jekla je znašala 1,5 milij. ton, proizvodnja v kisikovih konvertorjih pa 1,05 milij. ton in proizvodnja elektro jekla 0,9 milij. ton. Delež SM jekla je bil torej 43 %. LD jekla 30 % in elektro jekla 27 %.

Delež proizvodnje surovega jekla slovenskih železarn v jugoslovanski proizvodnji je znašal 22 %. V letošnjem letu se bo delež proizvodnje jekla v slovenskih železarnah premaknil izdatno pod 20 %, ker se bo proizvodnja LD jekla v Zenici dvignila za blizu milijon ton in enako tudi vsa jugoslovanska proizvodnja.

Letni načrt proizvodnje surovega jekla so pri SM pečeh dosegli v železarni Smederevo, Jesenice in Store. V Zenici in Sisku so malo zaostali, vendar je skupna izvršitev 98,3 %. V kisikovih konvertorjih je bilo izdelano le 70 % načrtovane letne količine. Še najbolj so delali v Zenici, kjer so dosegli 88,5 % načrta, v Skopju 62,8 % in v Smederevu le 51,8 %.

Pri elektro jeklnah je bila izvršitev 94,5 % in so presegli letni načrt samo v Sisku, drugje so rezultati med 90 do blizu 100 %.

Blagovna proizvodnja je znašala 3,56 milij. ton, kar je 14,4 % več kot leta 1977 in 11 % manj, kot je znašal letni načrt. Razen železarne Store nobena jugoslovanska železarna ni izvršila letnega načrta blagovne proizvodnje.

Toliko o lanskim uspehih v jugoslovanskih železarnah. Pred menoj je vrsta tabel, podatkov o dosežkih v mesecu januarju in v seštevkih na dnu tabel zaman iščem podatke s trimestnim številom. Nikjer nismo dosegli povprečno mesečno načrtovane količine ali vrednosti. Pri zbirnih re-

Polizdelki

zultatih so povsod nižji rezultati, kot so bili doseženi v lanskem januarju, edino letošnja realizacija prodaje je višja, kar pa vemo, da ni izključno delovna zasluga. Izjema so predelovalci žice, ker so vsi dosegli višjo proizvodnjo kot v enakem obdobju lani.

Proizvodnja surovega železa je bila izjemno slaba, saj je bilo doseženo le 77 % mesečnega načrta ali okoli 5000 ton manj kot v boljših mesecih lani. Zaradi nizkih temperatur v daljšem obdobju so imeli izjemne težave v proizvodnji, tako da so morali na Jesenicah dušiti po nekaj dni proizvodnjo visokih peči. Stanje se je medtem normaliziralo in gotovo bodo že v februarju dosežki dosti boljši. V Železarni Štore so pričeli z načrtovanjem velikim popravilom elektro-redukcijske peči dne 15. januarja in bo popravilo trajalo tudi ves februar. Pri poprečnih mesečnih načrtih razumljivo taki zastoji niso upoštevani, kar se pa kasneje hitro izravna v rezultatih ob normalnem obratovanju.

Proizvodnja surovega jekla je bila izvršena 89 % in od tega: na Jesenicah 89 %, na Ravnah 99 % in v Štorah 66 %. V jeseniški jeklarni je bilo v delu poprečno manj SM peči, kot je predvideno v letnem načrtu, v elektro jeklarni so imeli v remontu ASEA peč in več drugih težav, tako da je izvršitev 89 % v eni in drugi jeklarni. V ravenski jeklarni so zaostali za mesečnim načrtom le za 182 ton ali okoli 1 %. V Železarni Štore so operativni mesečni načrt celo presegli za 2,1 % in so obratovali dobro. Obveščeni ste že, da so SM peč ustavili ob koncu leta. V načrtovanju letne količine je upoštevana tudi proizvodnja nove električne obločne peči, ki je v gradnji. Vse dokler nova peč ne bo pričela obratovati, bodo torej izkazovali zaostanek za linearnim načrtom in se bo zaostanek odražal tudi v skupnem rezultatu za Slovenske železarne. S pričetkom dela nove peči, če bo pričela obratovati v načrtovanem roku in ne bo večjih težav pri uvajanju proizvodnje, se bo podatek hitro popravil in izravnal.

V našem pregledu proizvodnje surovega železa in jekla na srečo drži pregovor, da »prvi vtis vara«, ker le ni tako slabo, kot sprva kaže. Slabše je z blagovno proizvodnjo, ki je izvršena s 94 % in kjer se vsak zaostanek težko nadoknadi. Mesečni plan so dosegli: na Jesenicah 94 %, na Ravnah 98 % in v Štorah 93 %. Za posamezne, sicer redke proizvode, je pa le nekaj podatkov, ki veliko obetajo. Med temi je gotovo pomembno, da je dosežena količina hladno valjanih trakov v Železarni Jesenice 10.123 ton ali prvič več, kot znaša poprečni mesečni načrt. Na drugi strani je vrsta izdelkov višje stopnje predelave, kjer je zaostanek 20 in več odstotkov in ravno taki izdelki prinašajo največjo vrednost. Pri predelovalcih žice, čeprav nihče ni izvršil poprečnega načrta proizvodnje, so dosežki le ugodnejši kot pri železarnah, proizvodnja je pri vseh večja, kot je bila januarja lani. Vsi skupaj so dosegli 90 % načrta, kar je pa za 8 % več kot v istem mesecu leta 1977.

Načrtovana vrednost prodaje je bila skupno dosežena 89 %, od

tega v železarnah 89 % in pri predelovalcih 85 %. Rezultat sam kaže, kar je omenjeno že pri blagovni proizvodnji, da je poprečna vrednost proizvodov, izdelanih v januarju, pod letno poprečno načrtovano vrednostjo.

O izvozu in drugih podatkih ni vredno pisati, ker se jih še ne da normalno vrednotiti. Pregled prvega meseca je tu in kaže, da start ni bil ravno uspešen. Spodrseljaj na startu je treba nadoknaditi in ujeti. Ugotavljamo, da je stanje možnosti prodaje na domačem tržišču ugodno, lahko tudi trdim, da je izjemno ugodno predvsem za izdelke črne metalurgije. Kaže, da se tudi na svetovnem tržišču stanje izboljšuje. Neuradni viri trde, da je bila leta 1978 dosežena doslej največja svetovna proizvodnja jekla 712,5 milij. ton, ker leta 1974, ko je bila doslej največja, je znašala 708,8 milij. ton. Ta podatek še ne pove veliko, ker bi morala biti ob normalni rasti leta 1978 svetovna proizvodnja jekla že 10 do 13 % višja. Zgovoren je podatek, da je bila v EGS (Evropska gospodarska skupnost) lanska proizvodnja surovega jekla še vedno 14,9 % nižja kot v letu 1974. Cene staremu železu pa vztrajno rastejo in so že dosegle skoraj dvakratno ceno iz leta 1977.

V današnjem sestavku je možno, da nekateri podatki še niso docela usklajeni s podatki, katere vam bodo posredovali v informacijah v delovnih organizacijah. Gospodarski načrt za SOZD SZ je še v postopku sprejemanja in možne so še spremembe in usklajitve. V prihodnjih informacijah boste pri podatkih, kjer je izostanek dela naprav, ki so ali

V špediciji

v velikem popravilu ali še niso pričele z delom, močno vpliven, tekoče obveščeni tudi o rezultatih dela po operativnih načrtih. Podrobni rezultati se bodo mogoče res menjali, razdelitev letne proizvodnje enakomerno na 12 mesecev lahko trenutno popači sliko, vendar vseeno, rezultati dela v mesecu januarju niso dobri.

Milan Marolt, dipl. inž.

POSPEŠENO DELO PRI UVAJANJU DOHODKOVNIH ODNOSOV

Predstavniki osnovnih organizacij ZKS Železarne Ravne so se 19. februarja 1979 zbrali na problemski konferenci o uresničevanju dohodkovnih odnosov in o urejanju sistema nagrajevanja po rezultatih dela v Železarni Ravne. O priporočilih in ugotovitvah konference, ki bodo dobila svojo potrditev šele potem, ko bodo sprejeta na sestankih osnovnih organizacij, bomo obširneje poročali v naslednji številki Informativnega fužinarja. Tokrat lahko le rečemo, da je konferenca ugotovila, da smo v preteklem letu precej storili pri normativnem urejanju zadev, da smo sprejeli samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka ter samoupravni sporazum o pridobivanju dohodka ter razporejanju skupnega prihodka in tudi sporazum o čistem dohodku. Imamo torej realne osnove, da pristopimo k dejanskemu prehodu ugotavljanja skupnega prihodka po novih principih ter končno pridemo v sistem internih cen.

Za prehod pa niso pomembni samo samoupravni splošni akti,

temveč je potrebna zlasti ustrezna metodologija zajemanja podatkov, knjigovodska tehnika, zlasti dejstvo, da moramo slejkoprej kot pogoj za prehod na dohodkovne odnose vse evidence in obračune spraviti na računalnik, vzpostaviti določene normative v proizvodnji in še marsikaj. Na konferenci so bili glede posameznih akcij postavljeni roki, ki jih bomo sicer tudi samoupravno verificirali, je pa že jasno, da bo prehod težak in ne hiter. Do jeseni letos naj bi realizirali ugotavljanje skupnega prihodka po novem v štirih osnovnih metalurških tozdi, tj. v jeklarni, jeklolivarni, kovačnici in valjarni, vzporedno pa pripravljali teren za prehod na ugotavljanje skupnega prihodka v vseh ostalih tozdi, kar pa bi uresničili v letu 1980.

Konferenca je obširno razpravljala tudi o ureditvi vprašanja nagrajevanja po rezultatih dela. Izhajala je z jasnega stališča, da je lahko vsak sistem nagrajevanja kvalitetno izvedljiv le toliko, kolikor ima za osnovo določeno delitev dohodka med tozdi in

uresničen princip svobodne menjave dela med tozdi in delovnimi skupnostmi. Preprosto rečeno, če je dohodek tozda, njegov prispevek k skupnemu deležu v verigi eksaktno ugotovljiv, je normalno pričakovati, da bo točno ugotovljen prispevek posameznega delavca. Posebej pa je potrebno ob tem omeniti tudi vprašanje minulega dela, ki ga sedaj napačno pojmujejo. Sicer pa je konferenca ugotovila, da se pospešeno dela in da so v času, ko to poročamo, tj. ob koncu februarja, pripravljene osnutki samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke, ki pa ga bo treba dopolniti z nekaterimi sindikalnimi stališči, pripravljena pa sta že tudi pravilnik o normah in pravilnik o ugotavljanju uspešnosti dela delavcev, ki ne delajo po normi. Res, da bo potrebno nekatere akte še dopolniti skladno z določenimi sindikalnimi stališči, vendar bi morala biti celotna akcija razprave in sprejema končana v začetku aprila, ko naj bi tudi dejansko prešli na novi sistem. Že pred tem pa bodo sprejeti kratkoročni ukrepi, s katerimi bo predvsem postavljen OD delavca v odvisnost od dohodka tozda. Zlasti je treba takoj preračunati skupine sestavljenosti dela v enote in določiti vrednost enote v odvisnosti od dohodka. Ker pa zahteva prehod določene tehnične rešitve, je nerealno pričakovati, da se izvede takoj, temveč naj bi do prvega četrtletja obdržali stari sistem.

Konferenca se je sicer dotaknila tudi nekaterih drugih vprašanj v zvezi z uresničevanjem zakona o združenem delu, kot že rečeno, pa bodo delavci o tem celoviteje obveščeni v prihodnji številki internega glasila.

-de-ja

MNENJA DELAVCEV:

Kaj je tovariška kritika

Kadar se kdo postavi samo v vlogo poslušalca, dobi kaj kmalu občutek, da pri kritiki (presoji, oceni) pogosto zaidemo v dve skrajnosti. Ena je kritiziranje, druga navadno nergaštvo, ko nekateri prav z ničemer niso zadovoljni. V vsaki družbi in na vseh področjih pa je kritika potrebna. Seveda izhaja družbena kritika iz znanstvenih osnov in ne pomeni razkazovanja strasti. V tovarni, na delovnem mestu, na sestanku gotovo ne moremo govoriti o znanstveni kritiki, tembolj pa zato o tovariški, torej dobronamerni kritiki.

Kako je s tem pri nas, v kakšnih primerih, komu in kako naj bi kritiko izrekli, kaj bi bilo treba spremeniti — to so vprašanja, na katera so odgovorili nekateri delavci.

Feliks Kotnik, TOZD industrijski noži:

»Vsak bi moral dobro premisliti, preden kritiko izreče. Če so odnosi med sodelavci dobri, je kritika običajno bolj poštena in obratno se pri slabih odnosih kritika izteče celo v razna podtikanja. Osebnost mržnje in slabo poznavanje problemov dostikrat povzroča neupravičene kritike, kar pa je že kritiziranje.

Primer nepoštenega ravnanja je, ko kdo neprestano za hrbtom govori in te kritizira, tako da od drugih zveš, kaj si o tebi misli, sploh pa se ne prepriča, ali ima prav.

Feliks Kotnik

Sem pa za to, da se človeku pove v obraz, kadar je kaj narobe in da se stvari sproti razčiščujejo. Tako pa se dogaja, da imamo po vogalih mnogo povedati, na primernem kraju, kot so delovne skupine, sestanki itn. pa običajno vsi taki ljudje molčijo.

Franc Oderlap, vodja oddelka za paro in toplo vodo:

»Kritika bi morala biti v skladu s samoupravnim sistemom. Toda v praksi pogosto ugotavljamo, da ni tako, saj se srečujemo s kritiziranjem, ki je zlonamerno in ga je treba odklanjati, na

drugi strani pa z objektivno in konstruktivno kritiko, ki še ni dovolj razvita, in ki je ne sprejemamo tako, kot bi bilo prav.

Franc Oderlap

Vsakega človeka kaj teži, kar izraža na različne načine. To so mnogokrat drobni problemi, ki zadevajo zgolj posameznika. Vendar pa bi morali temu znati prisluhniti. Če bi to znali in hoteli, bi se izognili večjim konfliktom, ki nujno nastanejo, kadar se drobnih reči že preveč nabere.

Kritiziranje je včasih odraz ambicij nekoga, ki želi na ta način postati popularen ali se celo uveljavljati. Na sestankih vse prevečkrat srečujemo ene in iste govornike, ki izražajo kritiko ali pripombe. Dostikrat je kritika zgolj izraz ozkosti, slabega poznavanja problematike in to je zelo negativno. Z dolgoročno vzgojo, z izobraževanjem in informiranjem lahko omogočimo konstruktivno oz. pozitivno kritiko, ki daje smernice za napredek.

Zelo pomembno je, da so družbenopolitični delavci odprti do ljudi in znajo sprejeti dobronamerno kritiko in pripombe, ki jih delavci izražajo tudi v neformalnih oblikah sestajanja. Seveda je treba upoštevati tudi kritiko, ki je izrečena pri formalnem sestajanju — denimo pripomb na SSA. Če je to sprejeto, pomeni zagotovilo delavcem, da je njihovo sodelovanje potrebno in se bodo gotovo aktivneje vključevali na organiziranih sestankih, kjer je sedaj še vse preveč molka in pa kritiziranja vsevpred.

Izhodišče za oblikovanje kakršnekoli kritike naj bo poštenost in predvsem poštenost.

V našem tozdu imamo redno vsak mesec delovno skupino, po potrebi še večkrat, kjer upoštevamo vse objektivne kritike in tudi rešimo, kar je v mejah možnosti tozda. Zavleče pa se, če gre za reševanje na ravni delovne organizacije.

Kritika ne sme biti sama sebi namen, zato bi bilo dobro, če bi manj reagirali z užaljenostjo, razburjenjem in zamero.

Ivanka Čreslovnik, ing. strojništva, tozd SGV:

»Kritika bi lahko bila sredstvo za dvig morale v posameznih enotah ali posameznika, če bi bila dana objektivno, na pravilen način, in če bi jo dal človek, ki je neoporečen. Vendar je kritika čedalje bolj izraz »obiranja« in nevoščljivosti. Opažam, da zadnje čase s kritikami dokazujemo samo to, da smo zelo nerazgledani ali pa poskušamo pritegniti pozornost nase in s tem iščemo predvsem lastne koristi.

Vsekakor pa bi morali vsako kritiko izreči osebno in ne v javnosti, ker tako dosežemo le negativen učinek. Tu se pojavlja vprašanje, ali izrečemo kritiko

Ivanka Čreslovnik

takrat, kadar želimo stanje izboljšati, ali pa takrat, ko na primitiven način želimo koga zavreči.

Kritizerji so običajno tisti, ki so sami najbolj potrebni zdrave kritike. Tovarško kritiko naj bi dajali ljudje, ki se spoznajo na psihologijo človeka, ker s tem zmorejo doseči pozitivne učinke.

Olga Radovič, samostojna referentka, tozd raziskave in razvoj:

»V vsakdanjem življenju radi govorimo o konstruktivni, čustveni, subjektivni in še kakšni kritiki. Zaradi takega različnega pojmovanja pogosto ne ločimo kritike od kritiziranja, ki je pravi izrodek.

Mislim, da je eden od osnovnih pogojev za pravo kritiko poznavanje obravnavanega predmeta. Učinkovita, pa je kritika le, če jo izrazimo pravočasno, na primeren način in če takoj predlagamo tudi najugodnejšo rešitev za izboljšanje stanja. Pri vsem tem pa ne gre zanemariti samokritike. Namreč, dokler nismo preverili sami sebe oz. storili vsega, kar je bilo v naši moči, da bi stvari rešili, preden prerastejo v problem, smo sami dosti zamudili in smo dolžni prevzeti del kritike tudi nase. Torej ne gre kritizirati vsega, vsakogar in za vsako ceno. So pa ljudje, ki si jemljejo pravico, da tako ravnajo.

V naših sredinah brez dvoma obstajata tako kritika kot kritiziranje, in čeprav slednje ne prevladuje, si moramo vendarle prizadevati, da bi bilo kritiziranja

Olga Radovič

vedno manj, kajti ravno ta pojav prinaša med ljudi zdrahe, negodovanje in temeljito ruši ugled delovni organizaciji. Pri nas je močno prisotna razvada, da smo neprizadeti do drobnih vsakdanjih problemov. Ko pa ti sčasoma dobijo večje dimenzije in smo jih prisiljeni reševati, se čudimo, od kod so se vzeli. Sami presodimo, ali se bolje obrestuje sprotne kritika ali tista enkrat, dvakrat letno!

Te dni teče v železarni javna razprava o »izhodiščih za ugotovitev dejanskega stanja na področju izpolnjevanja samoupravnih dolžnosti in delovnih obveznosti«. S tem dokazujemo, da je naša kritika res kampanjska. Mislim, da bi centralni delavski svet moral že zdavnaj tako ravnati, ker očitno še nismo dojeli, da moramo pravilen odnos do dela in družbenih sredstev, delovno in tehnološko disciplino ter dobre medsebojne odnose vtakati v naše vsakdanje delo. Upam, da bodo ta »izhodišča« povod za kritično in samokritično ugotavljanje dejanskega stanja in da bomo v prihodnje v tozdi in delovnih skupnostih sami prevzeli iniciativo za sprotno odpravljanje vseh negativnih vplivov s tega področja.

-ar

IZREKI

Kdor kleči pred dolarjem, kasneje ne zna klečati pred ničemer več.

Sinclair

*

Cesar ne morem kot človek, torej cesar ne morejo moje individualne, prvinske moči, to morem s pomočjo denarja.

Marx

*

Ljubezen do denarja raste, kakor raste denar.

Juvenal

*

Za denar je mogoče kupiti tudi boga.

Korejski ljudski rek

PRIPOMBE NA IZJAVO NAŠE DELAVKE TOV. EME PLEMEN V ČLANKU »NAGELJ IN PRAVO TOVARIŠTVO«

V Informativnem fužinarju št. 4 je tov. Franc Rotar objavil v članku »Nagelj in pravo tovarišstvo« tudi intervju z našo delavko tov. Emo Plemen. Pri prebiranju tega intervjuja smo ugotovili, da je naša delavka dala tov. Rotarju netočne podatke, ki škodujejo ne samo ugledu naše temeljne organizacije, ampak naši samoupravni družbi kot celoti. Gre za izjavo, ki jo citiramo: »Res dobimo okrog 6000 dinarjev, vendar je treba vedeti naslednje: enako brusimo me ženske in brusijo moški. Razlika je le v tem, da oni za svoje delo prejema dosti večji OD.«

Proti taki izjavi najostreje protestiramo, ker je v celoti netočna. Predvsem moramo opozoriti na to, da naši samoupravni akti ne poznajo »plače za moške« ali »plače za ženske«, ampak samo dela in naloge za posamezne delokroge. Tov. Plemenova opravlja dela in naloge ročnega brusilca, ki so ocenjena s 5. stopnjo sestavljenosti dela in 6. posebnimi pogoji dela. To delo zajema

brušenje litine z lahкими ročnimi brusilnimi stroji in lahкими stabilnimi brusilnimi stroji.

V čistilnici pa imamo seveda še dela, ki zajemajo brušenje s težkimi ročnimi brusilnimi stroji in rafamami. Ta dela so ocenjena s 6. stopnjo sestavljenosti dela in 7. stopnjo posebnih pogojev dela. Analitska ocena teh del je višja predvsem zato, ker je potrebna večja strokovnost in predvsem so fizične obremenitve znatno večje kot pri ročnem brusilcu. Delo je težavno že do te mere, da ni primerno za žene, zato to delo opravljajo izključno moški. Dejansko torej ne gre za različno plačilo za enako delo, ampak za resnično plačilo po dejansko opravljenem delu, tako kot to določa zakon in samoupravni splošni akti.

Za ilustracijo bomo navedli še dejansko vrednost neto OD za nekatere delavce na delih in nalogah »ročno brušenje« in brušenje s težkimi brusilnimi stroji in rafamami.

dela in naloge	ime delavca	SSD /SPPD	neto OD za januar
1. »ročno brušenje«	Ema Plemen	5/6	6420,00 (za 184 ur)
2. brušenje z rafamo in tež. stroji	Novo Petrovič	6/7	7613,75 (za 184 ur)
3. brušenje z rafamo in tež. stroji	Stanko Cigler	6/7	7160,32 (za 184 ur)

Iz tega pregleda je torej razvidno, da tudi navedba o neto OD v višini 6000 din za tov. Plemenovo ne drži, ampak znaša le-ta 6420 din.

Dodatno k temu si ne moremo kaj, da ne bi izrekli tudi kritike piscu članka tov. Rotarju. Tovariš Rotar bi moral vedeti vsaj to, da smo se delavci odločali, da bomo združevali svoje delo v TOZD jeklolivarna, ne pa v TOZD čistilnica, kot je to navedel v članku.

Nihče od nas ne nasprotuje pisanju o problematiki naših ljudi;

nasprotno: prav je, da se o tem čimveč piše. Saj je Fužinar naše glasilo. Kljub temu pa menimo, da bi tov. Rotar zadevo le moral preveriti tudi pri vodstvu čistilnice in se prepričati o dejanskem stanju.

Prosimo, da v naslednji številki objavite ustrezen popravek.

Srečno!

Vodja odd. čistilnice:
(Polanc Karel)

Ravnatelj TOZD jekloliv.:
(Matitz Jože, dipl. inž.)

Vsakdo je odgovoren za razvoj samoupravnih odnosov

Komunisti ravske občine so 23. februarja na razširjeni seji komiteja, kjer sta bila prisotna tudi predsednik CK ZKS France Popit in izvršni sekretar predsedstva Peter Toš, obravnavali družbenopolitične razmere v občini. Izhodišče za razpravo so bile ugotovitve in ocene o delovanju in uresničevanju nalog komunistov v naši občini, ki jo je izdelala delovna skupina CK ZKS na podlagi sedemnajstih razgovorov v raznih sredinah s komunisti občine. Ocene nikakor niso ugodne,

še posebej velja to za našo železarno. Med drugim je zapisano:

— ekonomski položaj delavcev je zaradi neuveljavljenih dohodkovnih odnosov v celoti zgolj odvisen od delovne organizacije,

— osebni dohodki delavcev še niso v pravi meri odvisni od individualnega prispevka, hkrati pa so tudi neodvisni od doseženega rezultata v tozdu,

— delavci v tozdu še niso nosilci odločanja o planu,

— delitvena zavest korenini na neuresničenem položaju delavcev

v tozdu, ohranjati pa jo pomagajo demagoške spodbude posameznikov,

— nerazpoloženje delavcev je tudi posledica počasnega urejanja njihovih pritožb, obravnavanja iniciativ in predlogov, ki jih naslavlja na strokovne službe.

Za našete in druge slabosti v železarni je v veliki meri vzrok nedoslednost pri uresničevanju začrtanih nalog, dostikrat načelni sklepi, premajhna odgovornost komunistov in vseh drugih delovnih ljudi, je zapisano v oceni, ki opozarja tudi na to, da skupščina občine in DPO občine niso dovolj odločno pokazale na slabosti v železarni in so na ta način celo dopuščale poglobljanje neurejenih odnosov v železarni. Sekretar OK ZKS Ravne Tušek Franc je tako ugotovitev potrdil, ko je v uvodni besedi dejal, da je za slabo politično stanje v nekaterih tozdih železarne iskati krivdo tudi pri vodstvu komiteja. Opozoril je, da smo po kongresih sicer marsikaj dobrega storili in da tega nikakor ne gre zanikati, da pa je nujno potrebno več vsebinskega dela, več ažurnosti in odgovornosti slehernega komunistu, da ne bi znova prihajalo do kopičenja problemov, do nedoslednega uresničevanja sklepov, samoupravnih obveznosti, kajti ravno taki primeri lahko privedejo do zaostritev, kakršne že poznamo. Poudaril je, da je delo osn. org. ZK predvsem odvisno od sekretarja, namreč, če je ta sposoben, je delo dobro in obratno. Slabosti so se najbolj pokazale po ukinitvi tovarniškega komiteja, ko so se domala povsem pretrgale vezi med komunisti znotraj železarne, še bolj pa z občinskim komitejem.

K temu pa je Peter Toš dodal naslednje:

»Vse razprave v železarni so bile zelo kritične in samokritične, zlasti komunisti so kritično ocenili delovanje svojih osn. org. in nekatere razvade, ki ne ustrezajo usmeritvi zveze komunistov. Vzroki za nastale razmere pa niso samo v ugotovljenih problemih, pač pa tudi v strokovnih službah, vodstvenih in poslovnih strukturah. Veliko delovodij je družbenopolitično neaktivnih in neusposobljenih za razvoj samoupravljanja. V strokovni službi manjka sposobnih kadrov, nekateri posamezniki so napačno naravnani, prizadevna večina pa nima dovolj možnosti za uveljavljanje svojih naprednih idej. Vsekakor razmere v železarni terjajo temeljite kadrovske in organizacijske ukrepe.

ZSMS glede na svojo organiziranost ne daje zadovoljivih rezultatov. V krajevnih skupnostih je vodstvo ZSMS slabo dejavno. Vzrok za tako stanje je večkrat neustrezen odnos komunistov do mladine. Še najbolj dejavna v krajevni samoupravi pa je SZDL. Za vse velja, da je treba nadaljevati s povečano politično aktivnostjo.

Skozi razprave so navzoči v glavnem potrdili oceno delovne skupine, s tem da so opozorili, da zaradi objektivnih razlogov nekaterih stvari res ni bilo mogoče hitreje rešiti, vsi pa so se strinjali, da je bilo preveč olepševanja perečih problemov, premalo odločnih ukrepov, nejasnega prikazovanja dejanskih razmer, popoševanja itn.

Nad mestom

»Diskusija je lahko osnova za dobro aktivnost,« je dejal ob zaključku predsednik CK ZKS France Popit in dalje še: »Gotovo bodo ukrepi, izvedeni po 3. seji CK ZKS, dosegli neke nove rezultate (o njih smo pisali v prejšnji številki Informativnega fužinarja). Zavedati pa se morate, da brez pravega delovanja komunistov ne bo razvoja, ki je začrtan v ustavi in ZZZD.

Zaključni računi niso nekaj enkratnega, pač pa morajo biti stalna praksa. Delavci bi morali vsako četrtletje razpravljati o rezultatih gospodarjenja. Pri tem pa je najpomembnejše, da bodo delavci začeli razmišljati, na kakšen način bodo dohodek povečali in ne bodo več govorili samo o tem, kako bodo dohodek razporejali. Ob tem se nikakor ne sme mimo planiranja, saj je treba ugotavljati, v kakšni meri je plan izpolnjen, zakaj ni, kaj je treba storiti, da bo. Iz tega sledi, da je nujno treba delati primerjave med začrtanim in opravljenim delom, primerjave med posameznimi tozdi in še več, tudi med slovenskimi železarnami in širše. Smisel zaključnih računov je v tem, da delavci vidijo, kaj dajejo za razširjeno in enostavno reprodukcijo, kaj so jim vlaganja prinesla znotraj in zunaj delovne organizacije itn. Izpit iz samoupravljanja je tudi v tem, da bo delavec sposoben sam voditi gospodarjenje.

Nihče ne more biti odgovoren samo za proizvodnjo, za samoupravljanje pa ne. V železarni pa se ti funkciji nenehno delita. Npr. tehnolog skrbi samo za proizvodnjo, za samoupravljanje pa ne. Ni tako, da bi bilo samoupravljanje samo skrb partije ali sindikata. To je nedeljivo. Vsakdo je odgovoren tudi za socialistične samoupravne odnose. Kdor tega ne zmore, je bolje, da gre.

-ar

O čem razpravljajo ravnatelji

Na 6. seji poslovodne konference so ravnatelji razpravljali v okviru akcije delovne in tehnološke discipline v železarni posebej o problemih kvalitete proizvodnje. Nesporno je pozitivno, da smo se problemov kvalitete, ki je pogoj za trajen renome železarne, končno resneje lotili, vendar akcija ne bi smela biti kampanjska niti zadnja. Za primerjavo lahko povemo, da je bilo na tej seji ugotovljeno, da znaša lanske letošna vrednost skupne neuspele proizvodnje 11,436 milijard starih dinarjev, kar dejansko predstavlja 4 odst. lanske letošne celotne realizacije. Glede na merila v zvezi z neuspelo proizvodnjo v svetu je ta odstotek vsaj enkrat previsok. Med osnovnimi vzroki so nezadostna kontrola, čemur je med drugim lahko vzrok tudi slaba opremljenost ali prostor za kontrolo, predvsem pa človeški faktor, kot je nepazljivost, malomarnost in podobno. Neuspelo proizvodnjo sicer sistematično spremljamo tudi prek računalnika in jo razčlenjujemo po vzrokih, kjer je tudi postavka »neznano«, čeprav bi morali težiti za tem, da neznane vzroka ni. Kot že rečeno, je med osnovnimi vzroki malomarnost, ki sega pri nekaterih tozdih do 100 odst. Sicer pa so vzroki tudi delno objektivni, pogojeni z vplivi od zunaj, kot npr. nejasna naročila kupcev in podobno. Slejkoprej je treba ugotoviti, da je objektivnih vzrokov pravzaprav malo in da lahko na področju kvalitete še veliko naredimo.

Iz ožje analize vzrokov neuspele proizvodnje sledi med drugim naslednji vrstni red: pomanjkljiva dokumentacija naročil, premajhna zainteresiranost delavcev za ustvarjanje kvalitete, ki jo pogojuje nezadovoljiva stimuliranost za opravljen kvaliteten delo, neznanje oziroma premajhna usposobljenost direktnih proizvajalcev, saj je kvalifikacijska struktura v nekaterih tozdih skrajno nezadovoljiva, povsod pa je tudi prisotna premajhna disciplina pri delu; neusposobljenost določenega dela delovskega kadra, da ustvari tehnološko disciplino, pritiski na »pogojno« odpremo, saj marsikdaj želimo odpremi tudi proizvode, za katere vemo, da ne ustrezajo vsem pogojem kvalitete, kar se nam pozneje maščuje pri renomeju; neenakomerna izdoba materiala, ko je ob koncu meseca praviloma velik pritisk, zaradi česar tudi kontrola ne more zadovoljivo opraviti svoje funkcije, čas za kontrolo pa je sploh čisto omejen.

Pomemben element, ki vpliva na neuspelo proizvodnjo oziroma kvaliteto nasploh, so tudi neprimerni odnosi med posameznimi strokovnimi ali drugimi delavci v različnih tozdih v okviru tehnološke verige. Pojavljajo se nesprejemljive reakcije posameznih referentov in drugih delavcev. Osnovni vzrok pa je, kot kaže, v tem, da nekateri nimajo prave predstave o skupnem interesu celotne delovne organizacije, temveč vidijo le ožji interes svojega tozda oziroma svoje delovne sredine.

Poslovodna konferenca je kot enega bistvenih vzrokov ocenila kronično pomanjkljivo dokumentacijo, ugotavljala pa je tudi, da se stanje le delno izboljšuje. Nadalje je ugotovila, da včasih podpisujemo pogodbe, kjer so takšni kvalitetni pogoji, ki jih sploh ne moremo realizirati, saj marsikje iz enih ali drugih vzrokov ni možna stoo odstotna kontrola. Kot subjektivni faktor je poudarjeno tudi, da bi morali napake s skupnimi močmi odpravljati, ne pa, kot se sedaj dogaja, da jih čisto iz enega ali drugega vzroka prikrivamo. Ugotovljeno je tudi, da čisto v fazi osvajanja proizvoda, v poskusni proizvodnji, dobro delamo, pri serijski proizvodnji pa že prihaja do odstopanj.

Kot v izhodiščih za ugotovitev delovne in tehnološke discipline tudi tu ugotavljajo, da je potrebna trdnjša povezava in sodelovanje med pripravo proizvodnje oziroma tehnologijo in neposrednimi izvrševalci v proizvodnem tozdu, večja točnost pri pisanju tehnične dokumentacije, ki čisto ni usklajena, in podobno.

V zvezi s kvaliteto je konferenca ponovno ugotovila, da se pogoj za kvaliteto ustvarja že v jeklarni pri kvalitetnem vložku. Ponovno se je srečala s vprašanjem sortiranja legiranih odpadkov v predelovalnih obratih in s problemom nabave legiranih odpadkov prek komercialne, kjer stanje kljub trajnim razpravam še ni zadovoljivo. Med drugimi vprašanji v zvezi s problemom kvalitete proizvodnje je bil dan poudarek tudi dejstvu, da sprejemajo mnoga nedefinirana naročila, da je marsikje velik problem adjustažnega prostora, iz česar izhaja tudi problem zamenjave mesečno okoli 1100 primerov, da se ugotavlja tudi, da ni rešeno vprašanje prob, saj v laboratoriju ob sobotah in nedeljah prob ne kontrolirajo, da se postavlja vprašanje pogojev in zahtev kontrole pri stiskalnicah, saj so pogoji kontrole pri strojegradnji drugačni od tistih v metalurgiji. Končno je bilo ugotovljeno, da bi morali tudi v železarni uvesti plan kontrole, o čemer smo pred časom že razmišljali, vendar je akcija zastala, v nekaterih drugih organizacijah pa so s tem načinom dosegli dobre rezultate.

Na 7. seji konference so se ravnatelji podrobno seznanili s poslovnimi rezultati, kar je nujno potrebno, saj so dolžni zaključne račune tolmačiti delavcem na zborih. Med drugim pa so ugotavljali, da je struktura delitve čistega dohodka neprimerna. Kot že predhodno je bilo tudi tokrat ugotovljeno, da dajemo absolutno premalo za razširitev materialne osnove dela, v letošnjem letu samo 8 odst. od čistega dohodka, gledano z vidika delovne organizacije, pri tem pa dajejo nekateri tozdi precej, drugi pa skoraj nič. Ugotovljeno je bilo, da obračunavamo premajhno amortizacijo, kar pa je na drugi strani vzrok relativno visokim finančnim rezultatom posameznih tozdov. Postavljeno je bilo vprašanje možnosti ponovnega vrednotenja ozi-

roma možnosti nadvrednotenja osnovnih sredstev, ki so sedaj v poprečju podvrednotena. Nadalje je poslovna konferenca ugotovila, da letos združujemo za rezervni sklad v republiko in občini skupaj okrog 3 milijarde din. V rezervnem skladu pa že imamo okrog 10 milijard din, kar predstavlja najbolj likvidna sredstva banke, in da bi se o uporabi teh sredstev morali bolj temeljito pogovoriti.

Poleg drugega pa je bilo tudi ugotovljeno, da smo v železarni kot celoti letos pridobili okrog 1 milijardo starih din sredstev iz

naslova olajšav pri obračunu davka za tiste tozde, ki zaposlujejo več kot 10 odst. invalidov na zaposlenega.

Že v lanskem letu je bila podana informacija, da bomo letos izdelali projekt za rehabilitacijo oziroma vzpostavljanje boljših delovnih pogojev za invalide v določenih tozdih, za kar bi porabili ta sredstva, poleg tega pa naj bi del teh sredstev namenili tudi za projekt ergonomskega centra, kolikor se bomo zanj dogovorili.

-de-ja

Zavzeto o stališčih RS zveze sindikatov

Delavci v železarni so se že sredi februarja seznanili s stališči, ki jih je pripravil republiški svet zveze sindikatov in ki se nanašajo na pridobivanje in razporejanje dohodka ter uveljavljanje načel delitve po delu in rezultatih dela. Ob tej priložnosti je bil pri nas na delovnem obisku podpredsednik republiškega sveta ZS tov. Miran Potrč, ki je ta stališča razložil predsednikom osnovnih organizacij, sekretarjem osnovnih organizacij zveze komunistov in poslovnim delavcem tozdov. Namen tega je bil, da bi se ti delavci na ta način lažje pripravili na razpravo, ki bo v železarni potekala predvidoma do 25. marca. Ob teh stališčih bodo obravnavali tudi nekatere druge stvari, kot so uveljavljanje pravic iz naslova sklada skupne porabe (regresi za prehrano med delom, regresi za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine itn.) in materialnih stroškov (kilometrini, dnevnice, nadomestilo za prevoz na delo).

»Jasno je, da moramo razpravo usmeriti v odpravljanje že ugotovljenih slabosti pri dohodkovnih odnosih, manj pa v to, kako so sama stališča pisana,« je poudaril predsednik sveta sindikata železarne Edo Kričej.

Najvažnejše je:

— da se delavci s stališči seznanijo,

— da si prizadevajo za njihovo uresničevanje,

— da se stališča o delitvi po delu in rezultatih dela poenotijo.

Uresničevanje teh stališč bo vsekakor daljši proces, vendar gre za to, da bi jih v letošnjem letu uveljavili v taki meri, da v letu 1980 okoli tega ne bi bilo več dilem.

Na sestanku s tov. Potrčem so razpravljali o nerazčističenih vprašanjih, ki jih ta stališča zadevajo, in po izjavah prisotnih je moč sklepati, da so sedaj nekatere stvari dokaj jasnejše (področje nagrajevanja po delu, planiranje itn.).

Sindikati se bodo morali v prihodnje tudi aktivno vključiti v razpravo o novem sistemu o delitvi OD, ki ga služba za sistem OD pripravlja. To je nedvomno zahtevna naloga, ki pa daje delavcem možnost za kreativno sodelovanje.

»Aktivnosti izvršnih odborov sindikata pa je seveda še več, kot npr. ugotavljanje, kako daleč smo na področju uresničevanja ZSD, da o analizi gospodarjenja ne govorimo kot o kampanji, ampak kot o stalni obliki dela osnovnih organizacij sindikata. Poleg tega pa ne izostaja aktivnost s področja kulture, športa, izboljšanja delovne in tehnološke discipline, skratka z vseh tistih področij, ki delavca vsakodnevno zadevajo,« je zaključil tov. Kričej, ki je dal tudi vse podatke za ta zapis.

Z. Strgar

CIVILIZACIJA

Korak za korakom se je človeštvo dvignilo iz dobe brez luči v dobo brez počitka.

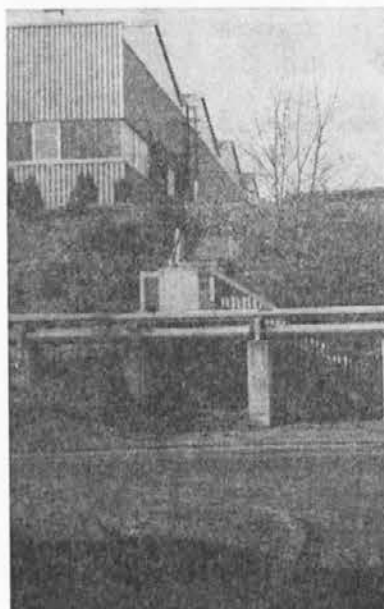
Niger

Civilizacije neke dežele ne tvorita eden ali dva genialna človeka, ampak milijoni poprečnih, na razumen način izobraženih ljudi.

Stendhal

Visoka stopnja civilizacije nam preprečuje, da bi zadostovali sami sebi.

Pulyo

Po stopnicah

O čem razpravlja odbor za gospodarjenje

V času od zadnjega poročanja je imel odbor za gospodarjenje pri delavskem svetu železarne dve zaporedni seji. Na 18. seji je obravnaval zaključno poročilo o organizaciji, poteku in rezultatih inventure sredstev in virov za leto 1978. Ugotovil je, da je bila inventura v tozidih in delovnih skupnostih zadovoljivo opravljena ter rezultati potrjeni na delavskih svetih, predlagal pa je delavskemu svetu, da ob tem, ko bo sprejel skupno inventurno poročilo za delovno organizacijo, sprejme tudi ustrezne sklepe: da bi zaradi pravočasnih priprav in zakonite ter celovite priprave inventure predsednika centralne komisije za izvedbo inventure v bodoče imenovali že do 1. septembra v letu; da bi morala delovna skupnost za finance in računovodstvo spet organizirati službo za izterjavo terjatev in jih v določenih primerih tudi izterjati, kar vedno iz določenih vzrokov ni mogoče ali pa ni smotno.

V zvezi z inventuro je bilo tudi ugotovljeno, da bi morali po določilih zakona voditi računalniško evidenco drobnega inventarja. Odbor je sugeriral delavskemu svetu železarne, in ta sugestija naj bi prek delavskega sveta šla na samoupravne organe tozidov, da bi bilo nesmotno uvesti računalniško evidenco, ki zahteva kompleksno zbiranje podatkov in s tem ogromne stroške, temveč da bi morali v temeljnih organizacijah poskrbeti za interne evidence, ki bi prav tako zadostovale.

Na tej seji je odbor potrjeval tudi nekatere inovacijske oziroma racionalizacijske predloge in odobril nagrade zanje. O vseh primerih, ki so bili ugodno rešeni, je bilo podano tudi pozitivno mnenje komisij za gospodarjenje v temeljnih organizacijah. Odbor je ob tem ponovno ugotavljal, da razen skupnega sporazuma o inovacijah, tehničnih izboljšavah in racionalizacijah še nimamo pravilnika v tozidih in da obstoje določene težave pri pospeševanju racionalizatorske in inovatorske dejavnosti. Ugotavljal pa je tudi, da obstajajo mnoge dileme in nespo razumi, o čemer je javnost sicer obveščena, v zvezi s sprejemom zakona o zaščiti izumov, tehničnih izboljšav in raziskovalnih znakov, ki bi ga morala sprejeti zvezna skupščina. Odbor je ob tem verificiral mnenje železarne Ravne v zvezi s tem zakonom, ki je bilo nato posredovano delegaciji republike Slovenije v zvezni skupščini.

Med drugimi pomembnimi vprašanji je na tej seji odbor obravnaval tudi vprašanje službenih potovanj. Ugotovil je, da dejansko samoupravni organi učinkov službenih potovanj ne obravnavajo in da ni dogovorjena metoda oziroma pristop k obravnavi. Zavzel je sklep, da morajo tisti delavci, ki opravijo službeno potovanje, glede na pomembnost zadeve sami, po presoji dostaviti komisijam v temeljnih organizacijah oziroma v določeni situaciji odboru za gospodarjenje potno poročilo, za pomembnejše zadeve pa bi moral

pobudo za razpravo na samoupravnih organih na osnovi potnih poročil dati poslovodni svet.

Na 19. seji je odbor za gospodarjenje pred delavskim svetom železarne obravnaval gospodarski načrt. Ugotovil je, da v manjšem številu delovnih organizacij niso najbolj ustrezno razumeli samoupravnega planiranja in da še zmeraj menijo, da jim je gospo-

darski načrt vsiljen od delovne skupnosti za gospodarjenje. Dejansko pa je ta delovna skupnost tista, ki da poslovodnim organom v tozidih vse osnovne podatke in izhodišča ter tehnično sodeluje pri pripravi, plan pa v resnici pripravlja v temeljni organizaciji. Kolikor bi bilo povsod res tako, ne bi bilo problemov pri sprejemu.

Odbor je prav tako razpravljal o zaključnem računu delovne organizacije, ki je v bistvu sinteza zaključnih računov tozidov in delovnih skupnosti, ter podal ustrezno mnenje delavskemu svetu železarne.

-deja

NAŠ INTERVJU:

Za kvalitetno stanovanje

Na račun slabo izdelanih novih stanovanj in nasploh stanovanjskih naselij je bilo že precej pritožb. Na Ravnah so bili najbolj hudi stanovalci Javornika, saj so prav v tem naselju gradbinci v zadnjih letih zgradili največ stanovanj različne kvalitete.

Da bi tudi kupci in bodoči stanovalci imeli moč kontrole nad kakovostjo gradnje, je bila pri samoupravnih stanovanjski skupnosti Ravne imenovana posebna komisija za pregled in gradbeni nadzor. V njej delata tudi **Ivan Lipovšek**, DS KSZ, kot predsednik in **Ivan Komerički**, TOZD stroji in deli, kot član. Da bi razčistili te stvari, smo obema postavili nekaj aktualnih vprašanj.

Ivan Lipovšek

»Kakšno vlogo in namen ima komisija, katere člana sta in kdo vse je v njej zastopan?«

Lipovšek: »Namen komisije, ki deluje pri samoupravnih stanovanjski skupnosti Ravne, je, da temeljito pregleda novo zgrajena stanovanja pred vselitvijo. Po dveh letih naša komisija ponovno opravi temeljit superkolavdacijski pregled vseh stanovanj ter mora vsa zapažanja o nepravilnostih posredovati izvajalcu del in lastniku stanovanja, v tem primeru samoupravni stanovanjski skupnosti. V naši komisiji so-

deluje 5–6 članov delegatov iz delegacij SSS. Pregledov in prevzemov novih stanovanj bi se moral udeleževati tudi strokovni sodelavec SSS Ravne, pri superkolavdacijskem pregledu pa še izvajalec del in predsednik hišnega sveta.«

Komerički: »Vloga in namen naše komisije je v glavnem, da opravlja kvalitetne preglede novih in adaptiranih stanovanj. Ugotavlja primernost izgradnje stanovanj in poslovnih prostorov. Skrbi za opravljanje in izvajanje gradbenega nadzora. Nalog za komisijo je precej. Treba je namreč vedeti, da so nam pred očmi zmeraj velika družbena sredstva, ki so jih ustvarili delavci in prav zato mora biti nad njimi posebno natančen nadzor. V komisiji sva dva delegata iz železarne, dva iz mežiškega rudnika in delegat iz krajevnega skupnosti Ravne.«

»Kako in kdaj komisija opravlja svojo pomembno funkcijo? Kdo ji pripravlja delovno gradivo?«

Lipovšek: »Pred nami opravi pregled novih stanovanj že tehnična komisija, ki zgrajeni blok tudi prevzame. Naše delovno gradivo so nova stanovanja — bloki. To se pravi, vse pomanjkljivosti in napake, ki jih ob pregledu ugotovimo v stanovanju. Kar se da natančno ugotovimo vse nepravilnosti, ki so jih zakrivil obrtniki. Znano je, da so prav obrtniška dela najslabše izvršena. Najpogostejše napake: rade se odlepajo tapete, pokajo zidovi, dvigajo se talne keramične ploščice, odpadajo zidne obloge, okna in vrata slabo tesnijo itn. Po pregledu mora komisija sestaviti zapisnik in vanj zapisati vse napake. Šele ko izvajalec del odpravi nepravilnosti in se komisija o tem prepriča, se lahko v stanovanje vselijo stanovalci. Pri tem je treba nekaj dodati. Nisem noben gradbeni strokovnjak, vendar to za ugotavljanje napak ni treba biti. Vsak otrok bi videl, kako je počen zid in kako je odlepljena tapeta.«

Komerički: »Komisija opravi večino svojega dela v prostem času. Ker pa je za temeljit pregled novega stanovanja treba precej časa, se zgodi, da moramo

Ivan Komerički

ponekod tudi pohiteti, kar seveda ni prav. Svojo funkcijo bi dosti bolje opravljali, če bi imeli urejeno odsotnost z dela. Vedeti je treba, da je v novih blokih tudi do 40 stanovanj, ki jih je treba temeljito pregledati.

»Stanovanja so včasih slabo izdelana, tako da z njimi niso zadovoljni tisti, ki so jim zaupana. Kaj lahko pri tem stori vaša komisija?«

Lipovšek: »Kateregakoli od zapisnikov bi vzeli v roke, v vsakem bi se lahko prepričali, koliko pomanjkljivosti in napak je v njih zabeleženih. V tistem iz druge polovice letošnjega januarja ob pregledu 31. bloka na Javorniku, ki ga je zgradil Gradis, je moč razbrati, da smo v 15 stanovanjih ugotovili toliko pomanjkljivosti, da stanovanja sploh niso uporabna, dokler jih izvajalec ne bo odpravil. Se pa taka popravila ponavadi zavlečejo v nedogled. Kdo je pri tem oškodovan? Samo delavec, ki leta čaka na stanovanje. Pri naših gradbincih smo prišli tako daleč, da celo pred komisijo skrivajo napake. Ker nismo tako naivni, kot nekateri mislijo, jih ponavadi odkrijemo. Delo dela strokovnjaka. Zgodi se tudi, da reče izvajalec del, da so napake odpravljene, v resnici pa ugotovimo, da niso. Seveda zahtevamo ponovno popravilo.

Pri superkolavdacijskih pregledih po dveh letih imamo člani komisije največ težav, saj se jih predstavniki izvajalca del neradi udeležujejo. Verjetno menijo, da so ti pregledi odveč ali pa celo, da gradijo najbolj moderna in kvalitetna stanovanja.«

Komerički: »Ne bi rekel, da so stanovanja zmeraj slabše izdelana, vsaj kar se tiče novih, ki jih je pregledala naša komisija. Funkcionalno so kar v redu. Bolj gre za materiale, ki jih gradbinci in obrtniki uporabljajo. Pri tem verjetno igra veliko vlogo cena. Morda prav zato večkrat gradbinci uporabljajo razne materiale, ki še niso dovolj preizkušeni. Res čudne stvari se na račun tega dogajajo. Čez dve leti odpade zunanji in notranji omet. Skoraj bi prej rekel, da gradbeništvo nazaduje, kot pa napreduje. Naši predniki so znali narediti pred 200 leti takšne omete, ki še danes držijo. Res je tudi, da v novih stanovanjih odpadajo zidne obloge,

Iskrivost

da pokajo zidovi. Pri pregledih, ki se opravijo po dveh letih, pa vemo, da marsikatero napako povzročijo stanovanjci sami. Morali bi spoznati, da je stanovanje njihovo in bi ga morali bolj negovati.

»Ali pri pregledih novih stanovanj sodeluje tudi kupec in ali je seznanjen z (ne)kvaliteto?«

Lipovšek: »Glavni kupec novih stanovanj je železarna Ravne. Ker pa stanovanja prevzame v upravljanje SSS, ima ta svojega stalnega strokovnega sodelavca v komisiji, ki o vseh napakah tudi obvešča skupščino SSS.«

Komerički: »Pri pregledih novih stanovanj je naša komisija podobna vmesni kontroli v železarni. Izvajalca opozorimo na vse napake in jih zapišemo v zapisnik. Če izvajalec pomanjkljivosti v določenem roku ne popravi, ga lahko strokovna služba SSS toži pri gospodarskem sodišču. Pri pregledih stanovanj sodelujejo še: investitor, izvajalec del, predsednik hišnega sveta. Kaj rado se zgodi, da tistih, ki svoje poslanstvo opravljajo med rednim delovnim časom, ponavadi ni. Naj odkrito povem, da do sedaj še na nobenem pregledu ni bilo predstavnika OZD železarne Ravne. O vseh pomanjkljivostih izve kupec stanovanja iz zapisnika, ki mu ga dostavi strokovna služba SSS Ravne. V navadi ni, da bi bil kupec prisoten pri pregledih.«

»Kje se pri vašem delu pojavljajo težave?«

Lipovšek: »Za naše še bolj uspešno delo bi morali vsi vabljeni točno prihajati na preglede. Predvsem pa bi se morali izvajalci bolj zavzemati za kakovostnejše delo in se udeleževati res vseh kolavdacijskih pregledov. Ne bom dejal, da imam pri opravljanju te nevhvaležne funkcije težave, če se s čim ne strinjam. Na govorice se ne oziram. Dokler bom predsednik in član te komisije, bom svoje poslanstvo opravljal pošteno.«

Komerički: »Izrazitih problemov naša komisija nima. Vidimo pa, da nam ljudje zaupajo, ker vedo, da bo le z njihovo prisotnostjo marsikatero popravilo prej opravljeno. Mogoče nas izvajalci gledajo po strani, ko jim naštevamo nepravilnosti in napake. Menim pa, da je za nas člane važno zaupanje, ki nam ga je dala družba.«

Franc Rotar

S SEJE ODBORA ZA KADRE IN SPLOŠNE ZADEVE

Odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne Ravne je na zadnji seji konec februarja podal soglasje Solskemu centru Ravne na Koroškem o ustanovitvi oddelka tehniške srednje šole, smer metalurgija. Ta oddelke tehniške metalurške šole spada sicer v okvir matične šole železarskega industrijskega centra Jesenice.

Potreba po metalurških kadrih je v železarni že davno ugotovljena. Za ta oddelke je že prijavljenih 33 delavcev železarne. Konkretne potrebe po tovrstnih kadrih z bodočo razporeditvijo teh delavcev sicer niso znane, so le okvirno ugotovljene, ugotovljen pa je namen tega izobraževanja. Le-ta naj bi bil predvsem v tem, da bi ta šola dala tehnike z ustrezno prakso, torej specialiste, ki pa naj ne bi odhajali v administracijo, ampak bi predvsem ostali v proizvodnji. Verjetno gre tudi tu za t.i. profil proizvodnega tehnika, tj. tistega visoko usposobljenega delavca, ki združuje prakso in teorijo, kar pomeni, da lahko pridobimo več takega profila le na ta način, da se dober praktik-kvalificiran de-

lavce dodatno teoretično izobražuje in je nato sposoben kvalitetno in ažurno izvrševati delovne naloge, ki bi jih sicer neki drug delavec, manj vsestransko izobražen, ne mogel.

Odbor je na tej seji obravnaval tudi več prošelj za ugodnosti pri šolanju ob delu in drugo splošno kadrovsko problematiko, s katero se stalno srečuje. Na pobudo sveta sindikata pa je ponovno spregovoril o kriterijih in merilih, po katerih delavcem omogočamo brezplačno letovanje in zdraviliško zdravljenje. Ugotovil je, da je bila delovna skupnost za kadre in splošne zadeve zadolžena, da do konca prejšnjega leta izdela osnutek pravilnika s kriteriji in merili za brezplačno letovanje, za dodeljevanje pomoči pri zdraviliškem zdravljenju delavcev z indikacijo B in o nekaterih drugih vprašanjih. Ta pravilnik pa ni bil izdelan. Odbor je tako sprejel sklep, da morajo službe osnutek pravilnika izdelati in mora biti sprejet čimprej, saj je pomlad in začetek sezone pred vrati.

-de-ja

MODERNIZACIJA IN RAZŠIRITEV TOZD KOVINARSTVO LJUBNO

Delavski svet Slovenskih železarn je na zadnji seji sprejel že dalj časa načrtovani investicijski program modernizacije in razširitve TOZD Kovinarstvo Ljubno. Namen te investicije je zlasti modernizacija in razširitev proizvodnje zvarjenec in uvedba proizvodnje ozobljenih vencev. Skupna vrednost naložbe znaša 39.230.000 din. Glede na viro financiranja naj bi bilo 20 odst. lastnih in združenih sredstev tozdv Slovenskih železarn. Tu so predvsem mišljena sredstva iz fonda za manj razvite, 26 odst. komercialnih kreditov in 54 odst. finančnih kreditov oziroma kreditov, ki jih daje zavarovalnica.

Kovinarstvo Ljubno, tozdz Železarne Ravne, namerava sedanjo razdrobljeno proizvodnjo maloserijskih zvarjenec modernizirati, razširiti in dopolniti z novim proizvodnim programom z ozobljenimi venci. Ta proizvodnja ozobljenih vencev bo s tehnologijo in obstoječo opremo prenesena iz TOZD stroji in deli železarne Ravne. Dodatno k opremi iz železarne Ravne bodo nabavljeni še novi moderni stroji za proizvodnjo finalno obdelanih zobniških vencev. Ta proizvodnja je namenjena avtomobilski in traktorski industriji in bo dosegla po investiciji 200.000 ozobljenih vencev, od tega 60.000 finalno, ostalo pa grobo obdelanih. Opre-

ma bo nameščena po fazah tehnološkega postopka.

Druga linija pa je namenjena proizvodnji zvarjenec, in sicer 350 kompletov bagerskih ročic za potrebe proizvodnje IMP — SKIP, ki proizvaja bagerske nakladalce in s katerim ima Kovinarstvo Ljubno pogodbo o dolgoročnem sodelovanju. 50 kompletov raznih zvarjenec pa bo namenjenih za potrebe drugih tozdv železarne Ravne. Za razmestitev opreme vzdolž obeh tehnoloških linij bo podaljšana sedanja proizvodna hala, tako da bo pridobljeno 2180 m² proizvodne površine. Dogradile se bodo tudi sanitarije in pisarne v izmeri 190 m².

Za notranji transport se predvidevata dva mostna žerjava, pri čemer komisija priporoča investitorju, da rešitev notranjega transporta še enkrat preuči.

V sklopu dozidave bo zgrajena tudi nova transformatorska postaja z močjo 630 kW. Uporabljena energija je izključno električna, surovine je možno nabaviti na domačem trgu oziroma v sklopu Slovenskih železarn. Za načrtovano investicijo je potrebno dodatnih 59 delavcev, za katere ima obrat v šolanju 46 učencev kovinske stroke. Kovinarstvo Ljubno je locirano v zgornji Savinjski dolini, ki je

industrijsko nerazvita, zato ni problem pridobiti novih delavcev.

Z modernizacijo in razširitvijo TOZD Kovinarstvo Ljubno bo omogočena proizvodnja zvarjenec in ozobljenih vencev ob istočasnem opuščanju obstoječega proizvodnega programa, ki je preveč razdrobljen in slabo rentabilen. Vrednost proizvodnje se bo po investiciji povečala od 40.631.000 na 89.385.000, tj. za 120 odstotkov, dohodek na delavca pa za 81 odstotkov. Iz skupnega denarnega toka je razvidno, da je projekt ves čas trajanja likviden. Projekt krije vse obveznosti do zaposlenih, do kreditorjev in družbe ter še ostaja del akumulacije investitorju. Projekt je tudi s tega stališča uspešen in rentabilen. Interna stopnja donosa je 32,6 odst. Projekt je ekonomsko popolnoma upravičen.

Investicija je skladna z osnovami srednjeročnega razvojnega programa SOZD Slovenske železarne in je v okviru delovnih organizacij Slovenskih železarn usklajena.

Ob koncu moramo ugotoviti, da je projekt razširitve in modernizacije proizvodnje TOZD Kovinarstvo Ljubno skladen z osnovami srednjeročnega razvojnega programa SOZD Slovenske železarne za obdobje od 1976—80. Načrtovana investicija je ekonomsko upravičena, investicija za TOZD Kovinarstvo pa je še posebej osnovana zaradi nadaljnega razvoja proizvodnje z višjo stopnjo predelave v industrijsko nerazvitem področju gornje Savinjske doline. Izdelana analiza predvidene ekonomske učinkovitosti kaže, da bo investicija dajala ugodne rezultate in da je tako opravičljiva.

-de-ja

OBVEZNICE ZA BOLNE OTROKE

Slovenjegraška bolnišnica je naslovlila na železarno dopis, s katerim opozarja na težave, ki nastopajo pri zdravljenju otrok. Sedanji otroški oddelki ni primeren, zato bi radi čimprej zgradili novega. Ker pa je finančnih sredstev premalo, se obračajo na nas z željo, da bi jim pomagali z obveznicami za ceste.

Obveznice zbira sklad za izgradnjo otroškega oddelka pri LB — podružnica Slovenj Gradec, št. tek. računa: 51840-740-31-33353.

IZREKI

Kdor ni pripravljen danes, bo jutri še manj.

Ovid

Za plimo bogatenja pride oseka morale.

VIB

Če ne mislimo na prihodnost, je ne moremo niti imeti.

Galsworthy

Nepapirnatost iz dela sindikata

V februarju se sindikalna aktivnost glede na zapisnike ni povečala. Kakor v januarju smo jih tudi tokrat dobili le sedem.

O ČEM SO GOVORILI

Dnevni redi so sicer nekoliko različni po vsebini, vendar zelo pestri in problematika gotovo taka, da je za sodelavce zanimiva. Tako so obravnavali gospodarski načrt za leto 1979, spremembe in dopolnitve sklepa o višini OD pripravnikov, dodatkov OD in drugih osebnih prejemkov, akcijska izhodišča pri uresničevanju ZZZ, izhodišča o izpolnjevanju samoupravnih dolžnosti in delovnih obveznosti, neopravičene izostanke in drugo.

KAJ SO SKLENILI

Tokrat sindikalisti niso sprejeli kaj dosti sklepov, zato omenimo le dva ali tri.

V OOS livarna so sklenili, da naj zaradi vse pogostejših neopravičenih izostankov z dela pristojne službe in vodstvo tozda za vsakega kršilca izdela izračun škode, ki jo s tem povzroča in naj se takega delavca tudi primerno denarno kaznuje.

V OOS tozda transport ugotavljajo, da so nekateri njihovi delavci podvrženi čezmernemu pitju alkohola, zato so odločno sklenili, da mora vodja delavca, ki pride na delo vinjen, poslati na alkotest, in če se sum, da je delavec vinjen, s tem potrdi ter je torej nezmožen za delo, ima za ta dan neopravičen izostanek, kar mora kasneje obravnavati disciplinska komisija.

»Da bi izboljšali delovno disciplino, smo sklenili (v OOS ETS), da je treba evidenčne kartice dosledno zigosati in delovne ure tudi obračunavati po tej kartici, ne pa po dnevniku delovodje.«

JASNA STALIŠČA

V OOS tozda komerciala so rekli: »Uresničevanje ZZZ je nadvse pomembno, zato se moramo upreti vsem tistim silam, ki hočejo krotiti pravice po svoje. Res je, da smo že napravili kvalitne premike na tem področju, vendar je za posamezne odločitve še vse premalo razprav na delovnih skupinah, kakor tudi na IO sindikata in OO ZK. Prav OOS bi morala prva sprejemati svoja stališča in dajati predloge, ne pa da rešuje probleme takrat, ko ugotovimo, da so šli mimo nas.

Poglavitna naloga nas vseh je, da se zavedamo, kako nimamo samo pravic, temveč tudi veliko obveznosti do delovne organizacije, na katere pa radi pozabljamo. Vsi se moramo zavedati in biti prepričani, da si samo na podlagi večje discipline lahko ustvarimo tudi boljše pogoje dela kakor tudi večji dohodek, zato moramo znotraj našega tozda stremeti: da bi maksimalno izkoristili delovni čas, pravočasno v pogodbenih rokih dobavljali svo-

jim kupcem tisto blago, ki so ga naročili v železarni Ravne. Evidentiranje prisotnosti na delu naj bo urejeno za vse. Ne sme biti delovnih nalog, kjer se ne bi vedelo, kdo je zanje odgovoren.«

OOS tozda transport je pri obravnavi izhodišč o izpolnjevanju samoupravnih dolžnosti in delovnih obveznosti zavzela taka stališča: »Ker v našem tozdu prihaja do velikih problemov pri vzdrževanju oz. nujenju uslug transportnih storitev zaradi zastarelih osnovnih sredstev, dajemo nalog komisiji za gospodarjenje, da to obravnava in ukrepa v prid izboljšanja.

Materialna in moralna stimulacija delavcev je potrebna, seveda pa za to tudi sredstva, zato predlagamo, da se vnesejo sredstva v sklad skupne porabe, ki se bodo črpala za nagrade zaslužnim delavcem.

Ugotavljamo, da je precej bolniških izostankov zaradi nege družinskih članov, zato predlagamo, da se tu začne intenzivnejše delati. Pred leti je bil govor, da naj bi zdravstveni dom Ravne imel približno 20–30 postelj za

takšne namene. Smotno bi bilo ponovno sprožiti to zadevo.

Delovne ljudi je treba informirati, koliko sredstev se je zbralo iz samoprispevkov, predvsem pa, koliko in kaj se je za ta sredstva zgradilo (navesti vse podrobnosti).«

OOS tozda ETS: »Ugotavljamo, da uresničevanje ZZZ tudi v našem tozdu ne poteka vselej tako, kot bi želeli. Samoupravni odnosi zaradi neosveščenosti in nemalokrat pasivnega spremljanja samoupravnega dogajanja niso dovolj razviti, zato neredko nalagamo preveč družbenopolitičnega dela in odločanja na predstavnike DPO in vodstvene strukture. Ko bomo v neposredni delovni skupini vzbudili dejavnost na področju samoupravnih dolžnosti in obveznosti, bomo izboljšali tudi medsebojne odnose, ki v procesu dela vplivajo na boljšo storilnost, kakovost in gospodarnost, torej bodo tudi boljši rezultati dela.«

OOS tozda energija: »Glede na obširnost gradiv, ki jih je treba obravnavati po tozdi skladno z ZZZ, predlagamo, da bi se za vse aktualne akte oz. gradiva pripravili na centru za samoupravo izvečki. Menimo, da bi bilo delo lažje, hkrati pa bi bilo slehernemu članu kolektiva posredovano bistvo nekega akta ali gradiva, za katerega pa vemo, da je po sedanjih praksi za marsikoga nerazumljivo in nedovzeto.«

Z. S.

Sprejet zaključni račun, gospodarski načrt 1979 in akcijski program

S seje delavskega sveta železarne

Potem ko je delavski svet železarne Ravne na zadnji seji ugotovil, da so v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih zbori delavcev obravnavali in sprejeli zaključne račune za leto 1978, je obravnaval in sprejel tudi zbirno in konsolidirano bilanco za celotno delovno organizacijo. Razveseljivo je, da so vse temeljne organizacije poslovno leto zaključile uspešno, nekatere z velikim ostankom dohodka, in da smo ob tem lahko tokrat del razporejenega čistega dohodka v večji meri namenili tudi za razširitev materialne osnove dela, čeprav je ugotovljeno, da je razmerje delitve čistega dohodka med posamezne namene še zmeraj takšno, da gre v škodo hitrejšemu razvoju materialne osnove združenega dela.

Delavski svet je na tej seji sprejel tudi gospodarski načrt delovne organizacije, ki je bil predhodno širše obravnavan na delovnih skupinah ter sprejel na delavskih svetih tozgov. Osnovne porpore glede sestavljanja planov pa so delavci obravnavali in sprejemali na zborih v mesecu novembru — cilje in politiko uresničevanja srednjeročnega plana v letu 1979. Na delavskem svetu in na odboru za gospodarjenje

predtem pa je bilo ugotovljeno, da so v nekaterih temeljnih organizacijah resnično samoupravno pristopili k planiranju, t. j., da plan na osnovi podatkov delovne skupnosti za gospodarjenje nastaja v tozdi, in je potem tudi v celoti sprejemljiv. Ponekod pa pristop ni bil najboljši, in končni rezultat je, da se čuti plan kot vsiljen, nerealen in podobno. Ti problemi so bili opaženi v nekaterih tozdi mehanske obdelave, zlasti pa v rezalnem orodju Prevalje.

Delavski svet železarne je na 18. seji obravnaval več pomembnih vprašanj, kot samoupravni sporazum o medsebojnem dolgoročnem sodelovanju na raziskovalnem področju z visoko šolo v Mariboru in univerzo v Ljubljani, samoupravni sporazum o razdelitvi premoženja poslovnega združenja jugoslovanskih železarn, sprejel je inventurno poročilo za leto 1978, ki je bilo predtem že sprejeto v vseh tozdi in delovnih skupnostih in obravnaval še nekatera relativno manj pomembna vprašanja. Osrednji poudarek pa je bil dan obravnavi in sprejemu akcijskega programa ukrepov za ureditev družbenoeconomiških in samoupravnih odnosov v temeljnih organizacijah in delovnih

skupnostih v sestavi delovne organizacije železarne Ravne.

Delegatski delavski svet je bil seznanjen z ocenami in ugotovitvami posebne delovne skupine centralnega komiteja ZKS in ugotovitvami problemske konference zveze komunistov železarne o uresničevanju družbenoeconomiškega položaja delavcev v tozdi in delovnih skupnostih, ki se prepočasno uveljavljajo. Delegatski delavski svet je ugotavljal, da je ocena, ki jo je dala delovna skupina CK ZKS glede uresničevanja zakona o združenem delu v železarni Ravne v osnovi pravilna; da smo sicer v preteklem letu vzpostavili normativno osnovo za ureditev dohodkovnih odnosov in svobodni menjavi dela, nismo pa je še uspeli uresničiti. Prav tako se je delavski svet strinjal, da bi lahko nekatera vprašanja hitreje in bolj učinkovito reševali. Zlasti bi morali že v preteklem letu dopolniti in spremeniti sistem nagrajevanja in postaviti osebne dohodke delavcev v odvisnost od doseženega rezultata tozda in direktnega delovnega prispevka delavca ter uvesti vse stimulative elemente, za kar smo se načelno že davno dogovorili.

Kljub tem osnovnim in nekaterim drugim enakim ugotovitvam pa se delavski svet s splošno oceno v celoti ni strinjal, kar pa ni najbolj pomembno. Pomembno pa je, da se delegati, ki so v razpravi poudarili, da prenašajo mnenje delavcev iz tozgov, nikakor niso strinjali z načinom prikazovanja situacije v železarni Ravne v sredstvih javnega obveščanja, na televiziji, radiu in v tisku. Prevladalo je mnenje, da gre kljub osnovnim in nespornim ugotovitvam ter kritikam — ki pa so verjetno značilne tudi za ogromno večino organizacij združenega dela v Sloveniji — za tendenciozen in prenapet pristop, ki ima kljub osnovni dobronamernosti negativne učinke tako na železarno Ravne kot v širši družbeni sferi.

Vsako enostransko prikazovanje in kjer namerno zamolčimo in negiramo dosežke, zlasti pa senzacionalizem, se bosta objektivno nujno morala akterjem prej ali kasneje maščevati. V ocenah v tisku, ko kritično ocenjujejo samoupravne odnose v železarni, je samo mimogrede omenjen tudi dober ekonomski položaj in nesporni dosežki na ekonomskem področju, ki pa brez primerne nivoja razvitosti samoupravnih odnosov najbrž ne bi bili možni. Tudi ni nikjer omenjeno, da je železarna Ravne v preteklih letih bila postavljena marsikje za vzgled, in to ne v tako davni preteklosti. Zveza sindikatov Slovenije je delavcem železarne Ravne 3. junija 1977 podelila priznanje za izjemne dosežke pri razvijanju in utrjevanju samoupravnih družbenih odnosov.

Kljub temu in kljub vsemu, pa so delegati delavskega sveta menili, da ne smemo biti malodušni, da ni bistvena kritika od zunaj, temveč objektivna in konstruktivna samokritika ter konkretni napori, ki so zastavljeni v sprejetem akcijskem programu.

Ta akcijski program je sicer delavski svet železarne sprejel v bistvu kot predlog in ga dal v obravnavo ter sprejem delavskim svetom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Program zajema naloge, roke in nosilce nalog

na področju urejevanja sistema delitve osebnih dohodkov, združevanja sredstev in gospodarjenja z dohodkom, pridobivanja dohodka, udeležbo pri skupaj ustvarjenem dohodku in nekatera druga vprašanja. Ni naključje, da je o tem najprej razpravljala delavski svet, saj so za uresničitev posameznih časovno opredeljenih nalog predvsem zadolženi posamezni poslovodni delavci, člani poslovodnega sveta železarne Ravne. Seveda pa se bodo s programom zadolžili tudi poslovodni organi tozgov in

ostala vodstvena in druga struktura delavcev ter strokovne službe.

Ob izteku mandatne dobe je delavski svet železarne tudi razpisal volitve za skupne samoupravne organe delovne organizacije: za delavski svet železarne, za odbor samoupravne delavske kontrole in za skupne disciplinske komisije. Volitve bomo v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih izvedli 22. marca 1979.

deja

MED JEKLENIMI PALICAMI

Martin Krivec je prišel v železarno pred mnogimi leti, pravzaprav dve leti prej, kot smo dobili prvič uzakonjeno samoupravljanje ali tisto usodno leto, ko je Jugoslavija prelomila z informacijskim birojem in se odločila za lastno pot v socializem, torej leta 1948. Kakor drugod po domovini so bili tudi v naši železarni takrat bistveno drugačni delovni pogoji, kot so danes. V topilnici niti danes ni lahko delati. Takrat, ko se je tam zaposlil Krivec, je bilo še tem manj. Prostih nedelj sploh ni poznal in delo je izčrpavalo, čeprav je bil mlad, zato je šel delat v čistilnico. Tu, pravi, je bilo dosti boljše. Vsaj nedelje so bile proste in delo lažje. Delal je tam enajst let, pa bi bil še več, ko se ga ne bi lotila bolezen na obeh. V čistilnici je namreč varil. Pri tem delu pa oči zelo trpijo. Ni kazalo drugega, kakor poiskati primernejše delo. To se je našlo v jeklovleku, kjer dela pri brusilnem stroju. Zadovoljen je z zdajšnjim delom, saj je tu nepri-

ra na enem koncu palice vstaviti v stroj, na drugem pa jih odstranjevati. Pravi, da bi se to dalo z modernizacijo odpraviti in da delavci razmišljajo o tem, ko govorijo o razporejanju dohodka, da pa so za zdaj potrebne še nujnejše stvari; novi stroji, in ko bodo to uredili, nameravajo vlagati v izboljšanje že obstoječih strojev, saj vedo, da bi na ta način dosegli večji delovni učinek in s tem več prihodka v svojem tozdu. Delo je seveda na normo, za katero Krivec meni, da je realno postavljena, vendarle pa se je treba kar potruditi, da je dose-

žena. In delavci v jeklovleku se trudijo, saj pomeni nedoseganje norme ob mesecu tanko kuverto. Kljub dobri volji pa se norme vsakič le ne da doseči, ker včasih človeku delo enostavno ne gre, spet drugič se pokvari stroj, ko popravilo lahko traja ves dan ali še več.

Krivec je v svojem tozdu član delavske kontrole in na vprašanje, če ima ta vpliv, kakršnega po svoji funkciji mora imeti, je odgovoril pritrdilno.

Pa še nekaj o jeklovleku kot proizvodni enoti nasploh. Sem prihajajo palice ali jekleni kolobarji žice iz valjarne. Delavci morajo temu materialu dati dokončno podobo z obdelavo, da lahko izdelke potem pošljejo v špedicijo. V ta namen imajo take stroje: vlečna klop, skozi katero poteka hladno vlečenje, žični stroji, ki prav tako vlečejo material, le da so premeri manjši in se žica navija v kolobarje. Na vlečno ravnalnih strojih se material hkrati ravna in vleče, na ravnalnih strojih se palice ravna ali tudi polirajo, za brusilni stroj smo že rekli, je pa tu še žarilna peč, kjer material žarijo in vlečejo. In kam gredo ti izdelki, za kaj so namenjeni? Največ gre na domače tržišče, nekaj pa tudi v izvoz, gotovo pa se redko spomnimo, da del teh izdelkov najdemo celo v naših avtomobilih, no, pa tudi za ležaje in še kaj so namenjeni.

Zlatka Strgar

Kako uporabljamo sredstva za pospeševanje kmetijstva v občini

V srednjeročnih načrtih ima pridelovanje hrane in kmetijska dejavnost nasploh prioriteto, še zlasti pa je pomemben razvoj in pospeševanje kmetijske dejavnosti na obmejnih območjih. Med drugim odvajamo delavci v gospodarstvu po posebnem samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva prispevek v višini 0,03 % od celotnega dohodka. Tako smo po zaključnem računu za leto 1978 iz železarne kot celote izdvojili za te namene okrog 70 milijonov starih dinarjev.

Za pospeševanje kmetijstva odvajamo na nivoju družbenopolitičnih skupnosti občine tudi druga sredstva iz drugih virov. Da bi bili delavci seznanjeni, je Koroška kmetijska zadruga, temeljna zadruga enota Trata Prevalje, pripravila poročilo o pospeševalnem delu in količini sredstev za pospeševanje kmetijstva v letu 1978 v občini Ravne. V nadaljevanju podajamo povzetek tega poročila.

Za nami je tretletno obdobje, odkar v občini združujemo sredstva za pospeševanje kmetijstva. Lahko trdimo, da so se naložena sredstva bogato obrestovala. Finančna pomoč v obliki regresov, dotacij in premij je bistveno vplivala na tržne viške mesa in

mleka. Podatki za lansko leto kažejo, da je ravensko kmetijstvo krilo prek 35 odst. vseh potreb po govejem mesu v regiji. Tudi porast odkupa mleka je v občini Ravne na Koroškem najvišji. V slovenskem merilu spadamo med tiste občine, kjer kmetijstvo beleži največji porast tržnih viškov govejega mesa in mleka. S stimuliranjem pitanja goveje živine (regresi za vsako privezano tele) smo v občini znatno povečali živi fond goveje živine.

Ob koncu lanskega leta je bilo prek tisoč glav govejih pitancev, ki bodo sposobni za zakol v letu 1979.

VIRI SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

1. Sredstva iz gospodarstva

Po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva v višini 0,03 odst. od celotnega dohodka OZD iz gospodarstva smo za leto 1978 planirali 1.145.750 din dohodka. Pri tem nismo upoštevali tistih tozgov, ki so zaključili poslovno leto z izgubo. Dejansko pa so tozdi nakazali 751.171,85 din, to je 65 odst. Od tega je zadruga za pospeševanje kmetijstva dobila 434.019,15 din.

2. Sredstva odpravljenega družbeno investicijskega sklada

(državni kapital v višini 40 odst.) Plan za leto 1978 je predvideval 500.000 din sredstev iz tega naslova. Dejansko pa znaša realizacija 480.000 din.

3. Namenska sredstva SLO

Svet za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri SO Ravne na Koroškem je v septembru med drugim obravnaval vključevanje hribovskega kmetijstva v SLO predvsem zaradi zaloga hrane. Sklep sveta je bil, da za potrebe kmetijstva in z namenom, da se poveča stalez goveje živine na hribovskih in gorskih kmetijah, nameni sredstva v višini 300.000 din. Denar je bil strogo namenski, in sicer za regresiranje privezovanja telet za pitanje. Vsekakor je bilo tako stališče sveta izredno pozitivno in za vzor drugim občinam v regiji in Sloveniji.

4. Sredstva Kmetijske zemljiške skupnosti

KZS je s planom namenila 150.000 din sredstev, in sicer 50.000 din za ureditev skupnih planinskih pašnikov, 50.000 din za agro in hidromelioracije in 50.000 din za regresiranje privezovanja telet za pitanje in plemensko vzrejo. Sredstva so bila v celoti nakazana.

5. Namenska sredstva za štipendije

Lesna Slovenj Gradec, TOK Ravne na Koroškem je za štipendiranje kmečkih otrok na poklicnih in srednjih šolah namenila 54.640 din.

6. Namenska sredstva gozdarskega obrata TZE Trata Prevalje

Obrat za gozdarstvo TZE Trata Prevalje je po sklepu sveta kooperantov pri Lesni in zadrugi namenil sredstva za souporabo cest v skladu za pospeševanje kmetijstva, in sicer v višini 50.000 din.

Iz pregleda zbranih sredstev je razvidno, da so v odnosu na plan za leto 1978 zbrali 66 odst. sredstev. V zvezi z njihovo uporabo pa lahko rečemo, kar je iz podatkov razvidno, da zbrana sredstva niso zadoščala za financiranje vseh nalog, ki so bile planirane. Med drugim niso uspeli pridobiti ustreznih visoko kvalificiranih kadrov. Glavne pospeševalne dejavnosti tu so:

— pospeševanje že usmerjenih kmetij, načrti krmljenja, plan gnojenja, uvažanje pašno kosne rabe, premiranje plemenskih telic, urejanje skupnih planinskih pašnikov, rodovniška služba, vodenje izgradnje hlevskih objektov, silosov in jam za gnojevko.

V letu 1978 je strokovna pospeševalna služba izdelala 29 načrtov za adaptacije govejih hlevov, 24 načrtov za silose, 10 načrtov za jame za gnojevko in en načrt za novogradnjo. Pospeševalci so strokovno vodili gradnjo hlevov. V okviru izobraževanja kmetov, kmečkih žena in mladih zadržnikov smo pozimi priredili vrsto strokovnih predavanj. Na poklicnih, srednjih in visokih šolah štipendiramo večje število kmečkih fantov in deklet.

Rezultati pospeševalne dejavnosti so vidni, saj so se samo tržni viški mesa in mleka od leta 1975, ko je bil podpisan spora-

Martin Krivec

merno bolj čist zrak kot v čistilnici. Iskreno mu ne bliskajo v oči in delovni pogoji so nasploh dokaj dobri. Na tri izmene dela in iz njegovega stroja se kotilijo nekaj metrov dolge jeklene palice, gladke zaradi finega brušenja, ki ga izvrši njegov stroj, on pa ga mora nenehno nadzorovati, da se ne bi te palice preveč stanjšale ali ostale predebele. Precej mora hoditi med delom, ker mo-

zum o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva, povečali več kot dvakrat. Tako zasebno kot družbeno kmetijstvo v občini skoraj v celoti krije potrebe po govejem mesu in mleku. V zvezi s prirejo mesa pa velja reči, da je proizvodnja stalno naraščala. V primerjavi s slovenskim kmetijstvom, kjer fizični obseg proizvodnje od leta 1975 naprej narašča po stopnji 5 do 7 odst., je v naši občini bila ta stopnja višja, 28 odst. pri mleku in 16 odst. pri mesu.

Povzetek poročila kaže, da so bili proizvodni rezultati v letu 1978 dobri. To pomeni, da so bila sredstva racionalno naložena, kar velja tako za vlaganje v zasebno kmetijstvo kot za odobrene kredite. Povzetek rezultatov tudi kaže, da je bila prireja mleka višja za 23 odst., goveje živine za 9 odst., potrošnja umetnih gnojil večja za 10 odst., stalež goveje živine pa se je v primer-

javi z letom 1977 povečal za 18 odst. Zaključimo lahko, da je denar, ki ga delavci tozdrov namenijo za pomoč v kmetijstvu, bogato obrestovan. Poleg tega, da v regiji pridelamo več hrane, pa je bistvo poslanstva pri razvoju kmetijstva tudi v tem, da ohranjamo živost krajine, da obdržimo primerno družbeno nalogo kmetijstva, ki jo že stoletja opravlja. Kmetijstvo je bilo pretekla leta zanemarjeno in je prav, da smo se tega zavedli in da mu vsestransko pomagamo. Politika občine Ravne in vseh družbenih dejavnikov je lahko za zgled drugim področjem v regiji, kako pomagati kmetijstvu, da bi ga s skupnimi naporji vzdignili na višjo raven, predvsem pa, da bi zadržali odhajanje kmečkega človeka z zemlje. To pa je naloga, katere uspeh bodo v celoti čutile šele prihodnje generacije.

-de-ja

IZ OBČINE

Pobuda za nov spomenik na Poljani

Ob praznovanju 35-letnice pohađa 14. divizije so našo občino obiskali nekateri borci te slavne enote s svojim komisarjem, sedanjim generalom Ivanom Dolničarjem — Janošikom. Po ogledu Delavskega muzeja in obisku OŠ Koroški jeklarji na Ravnah so se ustavili tudi na Poljani. Tu je general Dolničar dal pobudo za gradnjo novega večjega spomenika.

Naloga občinskega odbora ZZB NOV Ravne in drugih družbenopolitičnih organizacij je, da imenujejo iniciativni odbor, ki naj bi zastavil to akcijo.

Predsednik OK SZDL v prihodnje profesionalce?

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Ravne je na svoji 33. seji med drugim obravnaval posebno izdajo Informativnega fužinarja pred referendumom za novi krajevni samoprispevek. Imenoval je tudi 15-članski svet za informiranje, ki mu predseduje tovariš Franc Rotar. Nadalje je razpravljal o postopku kadrovanja za novega predsednika OK SZDL, ki naj bi to politično funkcijo v prihodnje opravljal profesionalno. O tem je razpravljalo tudi predsedstvo OK SZDL in zavzelo sklep, da se morajo o predlogu izjasniti vse KK SZDL in druge družbenopolitične organizacije. fr

Da bi se razumeli

Dobri odnosi — dobro delo

Vsak od nas je že izkusil, koliko bolj prijetno je delati, če so naokrog prijazni in zadovoljni obrazi, če je vodja dobre volje pa sodelavci v hali ali pisarni. Prav tako vemo, kako se znamo isti ljudje kak dan držati huje od slabega vremena. Sloga ali razprtije, ujaljenosti in jeze, lepo vedenje in zmerjanje, vsako zase se posredno močno odraža v kvaliteti našega dela, spada pa vse skupaj pod silno obsežen pojem »medsebojni odnosi«.

Seveda nikdar ni tako, da bi v vseh tozdroh hkrati sijalo sonce ali padal dež, zato o teh rečeh širše govorimo bolj takrat, kadar se zares zaostrijo. Le tovariši iz disciplinskih komisij pa vodilni se pogosteje od drugih ukvarjajo z različnimi pojmovanji reda.

So pa krizna obdobja v železarni pokazala, da v ihti radi trpamo pod skupni naziv »medsebojnih odnosov« pa »zaupanje« ali »nezaupanje« kar preveč stvari.

Kam kaj spada

Če se npr. delavcem kdaj zdi, da se kakšne, za njih pomembne reči rešujejo prepočasi ali da se na relaciji vprašanja — odgovori, pripombe — upoštevanje teh pripomb trgajo zveze in nastajajo kratki stiki, potlej to pomeni, da nekaj ni dobro organizirano. Inženirjev, ki se na organizacijo spoznaajo, pa imamo kar precej.

Kolikor delavci menijo, da so kakšna delegatska gradiva preobsežna in prestrokovna, je to treba presoditi od primera do primera. Potem je pač stvar dogovora, do katere stopnje se kaj more in sme poenostaviti in kdo (ali avtorji takih gradiv?) naj to opravi. Verjetno pa bi vsak dogovor posebej in vsi skupaj pokazali neko stično točko, do katere morajo priti delegati strokovnjaku s samoizobraževanjem naproti.

Ampak tudi to vprašanje je po svoje le tehnično organizacijsko.

Brez znanja psihologije ne bo šlo

Na področje »medsebojnih odnosov« zdrsnejo take reči šele, če se pripombe in zamere dalj časa nabirajo. Nekantriran izbruh množične jeze nato odkrije vrsto novih in starih nezadovoljstev, pritaževanih »krivic«, sumničenj, domnev, utvar, polresnic, osebnih nestrpnosti itn. — To pa seveda so same stvari, ki rastejo iz vsakdanjih medsebojnih odnosov ter določajo njihovo kvaliteto.

Obračajmo zdaj te pojave, kakor hočemo, vsem so v osnovi skupna trenja med ljudmi. To pa pomeni, da spadajo na področja

psihologije in sociologije, saj predvsem psihologija obravnava človekovo osebnost, človeka v njegovem vedenju in ravnanju.

Ker s področja teh ved nismo doslej še ničesar objavili, je prav, da zamujeno popravimo. V rubriki s tem ali podobnim naslovom bodo natisnjeni poljudni prispevki naših strokovnjakov. Pomagali naj bi nam spoznati sami sebe in sodelavce, odkrivati tiste skrite zakonitosti, ki uravnavajo naše obnašanje, ter jih upoštevati.

Verjamemo, da nam bodo koristili.

Urednik

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Zapostavljenost počasi izginja

Tudi v krajevni skupnosti Črna so pred nedavnim izvolili nove delegate v organe KK SZDL. Za predsednika KK SZDL je bil izvoljen Ludvik Rednak. S njim smo pred dnevi pokramljali o nekaterih aktualnih vprašanjih iz dela in življenja krajanov Črne.

»Že lansko jesen, ko smo imeli v naši krajevni skupnosti po zaselkih kandidacijske konference SZDL, smo dokaj obširno obravnavali pridobitve in realizacijo programa krajevnega samoprispevka. Z velikim zadovoljstvom smo ugotovili, da se je program dokaj dosledno izvajal, tako da ni bilo bistvenih odstopanj. Mor-da so prav zato naši krajanji še toliko bolj ponosni na vse, kar je Črna z okolico pridobila prav s pomočjo krajevnega samoprispevka, in to toliko bolj, saj vedo, da so za boljše počutje in lepši videz kraja prispevali sredstva sami. Se pa tudi zavedamo, da vsega, kar smo dobili v zadnjih štirih letih s krajevnim samoprispevkom, brez njega ne bi dobili v desetih letih. Prav zato smo se v Črni tudi začeli pripravljati na nov krajevni samoprispevek, saj je treba še marsikaj zgraditi in urediti.

»Kaj potrebujejo in želijo Črnjani?«

»Želja in potreba je precej, vendar vemo, da vsega naenkrat ne

bo moč urediti. Da bi v program zapisali res najnujnejše, smo o tem razpravljali že pred časom na zborih občanov in organih KK SZDL. S sredstvi novega samoprispevka naj bi predvsem uredili preskrbo krajanov Žerjava, ki že leta ni v redu. Ne bomo pa smeli pozabiti Podpece. Tu krajanji nujno potrebujejo vsaj en družbeni prostor, kjer se bodo lahko sestajali in načrtovali bodočnost svojega kraja. Na občinski prednostni listi gradenj pa so po vrsti kulturni dom v Črni, vrtec v Žerjavu in telovadnica pri osnovni šoli.«

»Črnjani radi pravite, da ste zapostavljeni v primerjavi z drugimi občani Meziške doline. Kaj o tem menite vi?«

»Mogoče res včasih pravimo tako. Dokaze najdemo v trgovinah. Črna je že leta nazaj slabo preskrbljena. V naših mesnicah in trgovinah ni moč kupiti kvalitetnega mesa niti zejenjave in sadja. Tudi s kruhom so včasih težave. Res pa kljub pomanjkanju že drugače gledamo na naš razvoj. Za to pa se lahko zahvalimo le sami sebi in krajevni samoprispevku.«

»Pred leti je v Črni precej uspeval turizem. Kako je s tem danes?«

»Z uspešno filtracijo v Žerjavu, ki nam je ponovno vrnila čisto

»Tam zgoraj je...«

okolje in s tem zaupanje v življenje, lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da se stanje tudi v turizmu izboljšuje. V Črno spet prihajajo turisti. Da pa jih bomo privabili še več, bomo nujno morali posodobiti cestno povezavo Črna — Sentvid — Soštanj. Znano je, da KS Črna zavzema največjo površino v občini, pa tudi, da je na koncu Mežiške doline najmanj razvita industrija. Naši občani se morajo voziti na delo

75 km daleč v Velenje. Z ustreznostjo bi se ta razdalja skrajšala za polovico. Po njej bi lahko tudi Javorčani hodili na delo, saj cesta vodi skozi njihov kraj. Zdaj so popolnoma odrezani od vsakega organiziranega prevoza. Tu je precej dobrih kmetij, ki bi lahko množično gojile kmečki turizem. Dokler pa cesta ne bo urejena, za to nimajo osnovne možnosti.

F. Rotar

Domači filmi ob startu štafete mladosti

V slovesnosti ob odhodu štafete mladosti, ki bo 24. marca 1979 odšla na pot z Raven, se želimo vključiti tudi koroški kinematografi s programom izbranih filmov, ki jih bomo predvajali tiste dni v vseh kinematografih občin Ravne na Koroškem, Dravograd in Slovenj Gradec. S programom izbranih filmov, ki ponazarjajo našo narodnoosvobodilno revolucijo, pot izgradnje naše domovine, v katero je vtkana trdna življenjska pot tov. Tita, želimo prispevati k celovitosti prireditve.

Program sestavljajo naslednji filmi:

- SUTJESKA — domača barvna vojna drama
- VRHOVI ZELENGORE — domača barvna vojna drama
- KOZARA — domača vojna drama

— NAŠ TITO — domači barvni dokumentarni film

— PARTIZANI — domača barvna vojna drama

— MOST — domača barvna vojna drama

Predstave po kinematografih od 17.—26. marca 1979

Črna na Koroškem

- 20. 3. NAŠ TITO
- 21. 3. KOZARA
- 22. 3. MOST
- 23. 3. VRHOVI ZELENGORE
- 25. 3. SUTJESKA

Kotlje

- 17. 3. PARTIZANI
- 18. 3. NAŠ TITO
- 19. 3. SUTJESKA
- 25. 3. MOST

Zerjav

- 18. 3. SUTJESKA

- 19. 3. NAŠ TITO
- 24. 3. PARTIZANI
- 25. 3. KOZARA
- 26. 3. VRHOVI ZELENGORE

Mežica

- 19. 3. PARTIZANI
- 20. 3. VRHOVI ZELENGORE
- 21. 3. SUTJESKA
- 22. 3. NAŠ TITO
- 23. 3. MOST
- 24. 3. KOZARA

Ravne na Koroškem

- 19. 3. KOZARA
- 20. 3. MOST
- 21. 3. VRHOVI ZELENGORE
- 22. 3. PARTIZANI
- 23. 3. SUTJESKA
- 24. 3. NAŠ TITO

Dravograd

- 20. 3. SUTJESKA
- 21. 3. NAŠ TITO
- 22. 3. KOZARA
- 23. 3. PARTIZANI
- 24. 3. MOST
- 25. 3. VRHOVI ZELENGORE

Slovenj Gradec

- 20. 3. PARTIZANI
- 21. 3. MOST

- 22. 3. SUTJESKA
- 23. 3. KOZARA
- 24. 3. VRHOVI ZELENGORE
- 25. 3. NAŠ TITO

Podgorje

- 24. 3. VRHOVI ZELENGORE
- 25. 3. NAŠ TITO

Predstave bodo ob navedenih dnevih, in sicer po ena predstava posameznega filma ob običajnem popoldanskem času za redne predstave. Spored rednih in izrednih predstav bomo objavljali na naših običajnih mestih in prek Radia Slovenj Gradec.

V prepričanju, da bo namen posebnega programa filmov dosežen in bo prispeval svoj delež k slavlju ob odhodu štafete mladosti z najiskrenejšimi pozdravi in željami občanov koroške krajine in celotne naše skupnosti tovarišu Titu za njegov življenjski praznik, vabimo občane koroške krajine k ogledu.

Kinematograf Prevalje
TOZD Kinematografi

OD PLIBERKA DO TRABERKA (XII)

(zapis in srečanju pevskih zborov ob rob)

Letošnje dvanajsto srečanje »Od Pliberka do Traberka«, ki poteka v organizaciji ravske občinske zveze kulturnih organizacij, je znova pokazalo, kaj in kako na Koroškem pojemo. Osemindvajset zborov, v teh pa osemsto petdeset pevcev je prepevalo po dolini, ne samo na Ravnah, temveč tudi še dlje od Pliberka — v Bilčovsu. Peli so moški, ženski, mladinski in mešani zbori, od tistih številnejših do vokalnih teles s pet do osem pevcev.

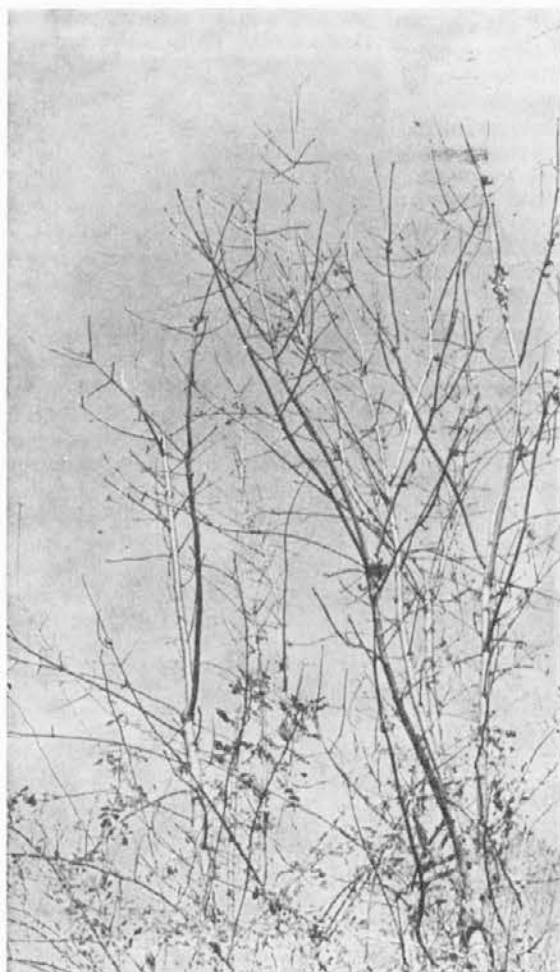
Naštevane vsakega zbora kakor tudi naštevane pesmi, ki so jih peli, bi preseglo okvir tega zapisa. Prav tako ni naš namen govoriti o večji ali manjši kakovosti posameznih zborov, saj to tudi ni namen (tekmovalne) celotne prireditve, temveč bolj pregled, kaj se poje in da se veliko poje. In da Koroška res poje. In vzporedno s tako velikim številom prepevajočih imamo številno ali množično publiko, kakor malokje ali pa nikjer v Sloveniji. Katero slovensko mesto celo posluša neko prireditev, kakor tu na Ravnah skoraj vsi, kar jih naš kraj premore, pridejo poslušat svoje znanke, prijatelje, sorodnike, sodelavce — pevce? Zato bi lahko dopolnili geslo »Koroška poje«: Koroška posluša in čuti svojo narodno, borbeno in umetno pesem. Kadar poješ v bolj praznem prostoru, čutiš, kako se tvoj glas odbije od sten in se vrača nazaj, v športni hali pa tega ni bilo občutiti. Nasprotno, imel sem vtis, da se je vsak glas potopil v publiko, ki je poslušala. Vsekakor gre na tem mestu veliko priznanje številnim poslušalcem.

O kakovosti izvedb seveda ni možno govoriti s tistega vidika kot v primerih tekmovanja, temveč bi bilo zaželeno, da bi jo zbo-

ri prav tako upoštevali, saj ni vseeno, kako se poje. Premisliti je potrebno, ali ustreza določena pesem (po težavnosti) za zbor ali jo zmoro dobro interpretirati, pa naj gre za »čisto preprosto koroško ljudsko pesem«. Tej zvrsti, se zdi, da tudi bolj kakovostni zbori posvečajo premalo pozornosti. Žal se je oblikovalo neko napačno mnenje, češ da so »preproste pesmi« tudi manj zahtevne. To pa je velika krivica, ki jo delamo tej zvrsti pesmi, ki bi jo morali negovati bolj kot kakšne »zapletene« moderne skladbe! Seveda ta ocena ne velja prav samo za to prireditev, temveč v prvi vrsti za pristop zborov k tem pesmim ob drugih priložnostih. Nadalje bi morali zborovodje posvetiti večjo pozornost izviru pesmi. Pesmi krožijo od zbora do zbora, se prepisujejo, so nastale pri različnih prirediteljih itn., zato bi morali prav zborovodje dobro ločiti, od kod pesmi izvirajo, katera priredba je boljša in katero smemo ali ne smemo postaviti pred zbor in publiko, da ne govorimo, da moramo vedeti, kdo je avtor ali prireditelj pesmi, kdo besedila. Pa tudi vsak zbor ne more včasih glasovno obvladati vsake pesmi. V teh stvareh, ki smo jih našli, bi se morali za naslednje srečanje (in za druge nastope) veliko bolj potruditi, da se bo čutila skrb, kako negujemo našo narodno pesem.

Ob koncu zapišimo še to, da je pevska prireditev »Od Pliberka do Traberka« potekala v znamenju Vorančevih dnevov, obenem pa je bila počastitev tovariša Edvarda Kardelja.

M. G.

Brstenje

ANTONU SLANIČU — PRVEMU PREDSEDNIKU DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE RAVNE V SLOVO

Dragi Tonč!

Tiho, kakor se poslavljajo le marljivi in vestni ljudje, si se poslovil. Po dolgi in težki bolezni se je utrnilo tvoje življenje prekaljenega fužinarja.

Anton Slanič

Ze v zgodnji mladosti si na svojih ramah izkusil grenkobo kruha, ki so ga rezali tujci v Holandiji. Tudi doma ni bilo v tistih časih za vsakogar dela, tako da je bila tvoja mladost izpolnjena z garanjem in životarjenjem kakor stotine drugih, nevredna človeka.

Po osvoboditvi si se vključil v obnovo domovine, ki je razrušena

potrebovala jeklo iz valjarne. Skupaj z drugimi si s svojim delom soustvarjal in širil sloves naše železarnice. Kot pionir za dobro pri kakovosti naših jekel.

Leta 1950 ti je pripadla čast, da si kot prvi vodil sejo delavskega sveta železarnice, v prelomnem letu, ko je delavski razred prevzel upravljanje podjetij v svoje roke! Podoba Guštanja, kot vam jo je predstavil tov. Leskošek Luka, si kot večina nisi znal predstavljati. Le kratkih 20 let pozneje je bila uresničena.

S svojim delom in odrekanjem si omogočil kruh današnjim mlajšim generacijam, zato tvoj spomin ne bo zbledel! Dolga leta si v upravnem odboru trasiral pot razvoja železarnice. Tvoj prispevek je bil vedno naravnost tako, da so delovni ljudje gospodarji sadov svojega dela.

Še bi lahko govoril, vendar je tvoja podoba živa, tvoji sodelavci so jo prenesli na nas mlajše, zato ni potrebno velikih besed.

Dragi Tonč! Skromen in preprost, kot si bil, najbrž niti teh besed ne bi pustil izreči, ker takšni ljudje, kot si bil ti, živijo v svojih dejanjih in delu dalje.

Vsem svojcem izrekam iskreno sožalje ob izgubi dragega Tonča v imenu OOS valjarne in v svojem imenu. Slava ti!

Milan Božinovski

Nesreče pri delu v februarju

Andrej Franc, TOZD jeklolivarna — pri izpraznjevanju ulitkov iz peskalnega stroja ga je železni drog, s katerim je izvlačeval ulitke, udaril po čelu.

Ernest Šuler, TOZD jeklarna — pri kontroliranju topljenja jekla skozi vrata se je vložek porušil, pri čemer ga je plamen, ki je udaril skozi odprtino, oplazil po obrazu.

Peter Gruber, TOZD valjarna — pri zalaganju valjanih palic na elektro konti peči so se mu skotalile na obe nogi.

Franc Šumnik, TOZD jeklarna — pri pihanju kisika v elektro obločno peč je zaradi prehitrega odpiranja ventila prišlo do sunka, ki ga je vrgel na tla, pri čemer si je poškodoval hrbtenico.

Avgust Potočnik, TOZD valjarna — pri kontroli valjanca v žlebovih mu je ta poškodoval levo nogo.

Anton Štrigl, TOZD valjarna — pri zategovanju prečnih vezi na valjarskem ogrodju mu je zdrsnil matični ključ z matice, pri čemer si je poškodoval hrbet leve roke.

Danilo Vauh, TOZD valjarna — pri adjustiranju gredic se je z žico vbodel v desno roko.

Rudolf Berložnik, TOZD jeklovlek — pri vlečenju cevi za vlečno ravnalni stroj mu je na polici spodrsnilo, pri čemer si je poškodoval komolec desne roke.

Alojz Hribernik, TOZD valjarna — pri zapenjanju gredic ga je žerjavna veriga stisnila za mezinec desne roke.

Avgust Čekon, TOZD jeklovlek — pri spuščanju košare z navito žico na adjustirno mizo ga je ročica dvigala udarila po komolcu desne roke.

Ivan Lesjak, TOZD jeklarna — pri čiščenju kokile z ročnim kladivom se je odlomil kos jekla, ki mu je priletel v lice.

Adolf Vožič, TOZD jeklolivarna — pri premikanju transportnega traku z železnim drogom se mu je ta izmaknil, pri čemer ga je udaril po desni strani prsnega koša.

Štefan Plemen, TOZD valjarna — pri prenosu gredic ga je stisnilo za prstanec desne roke.

Norbert Rodošek, TOZD kovačnica — pri obračanju odkovka, ki ga je brusil, se je z desno roko dotaknil vrteče se brusilne plošče, pri tem si je obrusil sredinec leve roke.

Bernard Zakeršnik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med rezkanjem obdelovanca na rezkalnem stroju mu je priletel tujek v levo oko.

Milan Derflinger, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri struženju jeklenega obdelovanca na stružnici mu je ostružek priletel v levo oko.

Jože Čurč, TOZD elektrotehniške storitve — pri pritrdjevanju vtičnice za telefonski priključek mu je zdrsnil izvijač, pri čemer si je poškodoval palec leve roke.

Jože Jug, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri obdelavi lesa na rezkalnem stroju je dobil trsko — v palec na levi roki.

Jože Kovačec, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri odvijanju sesalnega koša vodne črpalke v kovačnici mu je ta zdrsnil in mu poškodoval prstanec leve roke.

Rudi Verđinek, TOZD transport — pri izbijanju sornika s pomočjo kladiva na vzmeti prikolice mu je drobec železa priletel v levo oko.

Ivan Meh, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med pranjem strojnega dela mu je razredčilo brizgnilo v oči.

Peter Hribernik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri prenašanju garderobne omare v hangarju so se med odlaganjem vrata snela in ga udarila po glavi.

Ivan Zagernik, TOZD stroji in deli — pri montaži krivulj na vpenjalni trn mu je zdrsnilo, pri tem ga je nasprotna krivulja stisnila za kazalec desne roke.

Anton Ramšak, TOZD stroji in deli — pri privezovanju obdelovanca z žerjavom se je obdelovalec nagnil proti drugemu, pri čemer ga je stisnilo za kazalec leve roke.

Peter Šumnik, TOZD vzmetarna — pri transportu je z nogo zadela ob zaboj in si jo poškodoval v gležnju.

Boris Sešel, TOZD stroji in deli — spodrsnilo mu je na stopnicah in si je poškodoval peto desne noge.

Martin Vožič, TOZD kalilnica — pri dviganju košare s segmenti iz termalne kopeli je košara zdrsnila v kopel, pri tem je sol brizgnila in ga opekla po desnem licu.

Jože Gostenčnik III., TOZD stroji in deli — pri nameščanju tekalnega kolesa v amerikanko mu je ta zdrsnila. Zaradi teže mu je stisnilo prst ob vodilo stroja.

Zofija Ošlak, TOZD vzmetarna — pri mazanju vzmeti se je vbodla v mezinec desne roke.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in dedka **Antona Slaniča** se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem iskreno zahvalujemo za darovano cvetje ter izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno pa se zahvalujemo še pihalnemu orkestru ravnstevskih železarjev, gospodu župniku in govornikom — tov. Ivanu Močniku in tov. Milanu Božinovskemu iz TOZD valjarne za poslovljene besede.

Žalujemo ženo Elizabeta, hčerka Marija, sinova Ivan in Pepi z družinami.

NAŠI UPOKOJENCI

Zdravko Berložnik, roj. 9. novembra 1932, v železarni od 5. maja 1954, nazadnje v TOZD jeklolivarna kot peskalec. Inval. upokojen 26. februarja 1979.

Melhijor Kristan, roj. 4. januarja 1934, v železarni od 13. avgusta 1956, nazadnje v jeklolivarni kot pomožni delavec. Inval. upokojen 31. decembra 1978

Ivanka Grobelnik, roj. 17. avgusta 1933, v železarni od 18. avgusta 1970 v TOZD jeklolivarna. Družinsko upokojena 15. februarja 1979

Marija Hartman, roj. 3. maja 1929, v železarni od 24. avgusta 1971 v TOZD jeklolivarna. Družinsko upokojena 28. februarja 1978.

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. januarja 1979 do 20. februarja 1979

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Beber Bojan	18. 10. 1959	NK delavec	priprava proizvodnje	prva zaposlitev
2.	Bedrač Adolf	16. 2. 1958	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
3.	Bolko Milan	21. 5. 1960	KV strugar	SGV	prva zaposlitev
4.	Božinovski Borislav	2. 10. 1958	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
5.	Breznik Beno	29. 1. 1956	KV kmetovalec	jeklarna	prva zaposlitev
6.	Cigler Peter	14. 6. 1957	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
7.	Čarf Pavel	3. 1. 1952	KV avtomehanik	rezalno orodje	iz druge delovne organizacije
8.	Čas Franc	23. 1. 1958	NK delavec	industrijski noži	iz JLA
9.	Čuk Zvonko	18. 4. 1957	KV zidar	SGV	iz druge delovne organizacije
10.	Debeljak Radojka	13. 1. 1959	NK delavka	energija	iz druge delovne organizacije
11.	Geršak Edvard	8. 8. 1961	NK delavec	komerciala	prva zaposlitev
12.	Golenko Stanko	1. 10. 1954	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
13.	Hanc Stefan	3. 11. 1953	KV zidar	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
14.	Hercog Gerhard	6. 4. 1955	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
15.	Irman Viljem	11. 4. 1941	VSS inženir gradbeništva	SGV	iz druge delovne organizacije
16.	Jamnik Ivan	21. 7. 1954	SŠ delovodja kov. str.	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
17.	Janota Josip	18. 10. 1959	KV obratni električar	elektrotehnične storitve	iz JLA
18.	Javornik Stanislav	22. 5. 1950	NK delavec	vzmetarna	prva zaposlitev
19.	Jevtič Djoko	30. 4. 1957	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
20.	Jug Irena	14. 4. 1960	NK delavka	energija	prva zaposlitev
21.	Klančnik Alojz	22. 8. 1954	SŠ gimnazija	DS KSZ	štipendist železarne Ravne
22.	Knez Marija	28. 2. 1933	NK delavka	DS KSZ	iz druge delovne organizacije
23.	Kolar Anton	20. 2. 1956	KV mizar	strojno gradbeno vzdrževanje	iz JLA
24.	Kopfmajer Dušan	4. 2. 1954	PK zidar	energija	iz druge delovne organizacije
25.	Kovačič Manda	6. 6. 1950	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
26.	Kovačević Rade	17. 4. 1950	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
27.	Kralj Rajko	21. 1. 1956	KV strojni ključavničar	SGV	ponovna zaposlitev v železarni
28.	Lukić Dragan	10. 3. 1952	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
29.	Mežnarc Frančiška	15. 4. 1941	NK delavka	energija	prva zaposlitev
30.	Miševski Đorđe	1. 9. 1957	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
31.	Mori Silvo	31. 12. 1953	KV kmetovalec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
32.	Navotnik Peter	12. 1. 1941	NK delavec	stroji in deli	prva zaposlitev
33.	Novak Franc	18. 6. 1958	NK delavec	jeklolivarna	iz JLA
34.	Pavše Anica	1. 7. 1950	NK delavka	komerciala	iz druge delovne organizacije
35.	Pesičar Peter	26. 8. 1958	KV mizar	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
36.	Peter Adolf	4. 12. 1954	absolvent elektro fakultete	elektrotehnične storitve	štipendist ŽR
37.	Pintar Avgust	8. 9. 1958	NK delavec	priprava proizvodnje	ponovna zaposlitev v železarni
38.	Poberžnik Rajko	4. 8. 1953	NK delavec	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
39.	Potočnik Erna	21. 8. 1958	SŠ ekonomski tehnik	komerciala	iz druge delovne organizacije
40.	Proje Bojan	30. 7. 1959	KV strojni ključavničar	SGV	iz JLA
41.	Repnik Franc	15. 6. 1949	PK brusilec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
42.	Ros Jožefa	16. 2. 1958	NK delavka	SGV	iz druge delovne organizacije
43.	Slatinek Ivan	20. 11. 1958	KV RTV mehanik	elektrotehnične storitve	iz JLA
44.	Smrečnik Lenart	30. 8. 1958	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
45.	Smrečnik Rudolf	7. 4. 1956	NK delavec	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
46.	Šimunović Jozo	16. 3. 1960	KV ključavničar	energija	iz druge delovne organizacije
47.	Štavdeker Marjan	22. 2. 1958	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
48.	Trstenjak Stjepan	9. 9. 1955	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
49.	Valentan Valter	10. 2. 1944	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
50.	Vaupotič Jožef	19. 2. 1944	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
51.	Vidovič Ilija	15. 5. 1959	KV ključavničar	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
52.	Vrhovnik Ivan VI.	10. 12. 1957	KV žarilec o. p.	kovačnica	iz druge delovne organizacije
53.	Voler Branko	27. 6. 1954	KV strugar	SGV	iz druge delovne organizacije

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Bivšek Milan	6. 10. 1960	KV strugar	stroji in deli	v JLA
2.	Berložnik Zdravko	9. 11. 1932	NK delavec	jeklolivarna	invalidska upokojitev
3.	Bolko Milan	21. 5. 1960	KV strugar	SGV	v JLA
4.	Dretnik Katarina	15. 11. 1927	NK delavka	valjarna	invalidska upokojitev
5.	Erjavec Janez	28. 7. 1956	PK delavec	industrijski noži	dana odpoved
6.	Grobelnik Ivanka	17. 8. 1933	NK delavka	jeklolivarna	družinska upokojitev
7.	Jerčič Anton	10. 1. 1942	NK delavec	transport	dana odpoved
8.	Kobolt Ivan	8. 5. 1960	NK delavec	priprava proizvodnje	v JLA
9.	Krajnc Rudolf	14. 12. 1960	KV strugar	SGV	v JLA
10.	Kristan Melhijor	4. 1. 1934	NK delavec	jeklolivarna	invalidska upokojitev
11.	Mežnar Jolanda	21. 10. 1960	KV rezkalka	pnevmatični stroji	dana odpoved
12.	Močilnik Ivan	19. 5. 1950	NK delavec	pnevmatični stroji	—
13.	Obretan Metod	27. 2. 1946	PK žerjavovodja	jeklarna	dana odpoved
14.	Pandev Edita	20. 4. 1946	NK delavka	komerciala	dana odpoved
15.	Petek Zdravko	28. 10. 1960	KV ključavničar	stroji in deli	v JLA
16.	Pintarič Ivan	13. 1. 1945	KV rudar	jeklolivarna	poklicna rehabilitacija
17.	Pirnat Ivan	3. 8. 1957	KV strojni kovač	kovačnica	v JLA
18.	Plimon Milan	28. 3. 1952	NK delavec	industrijski noži	samovoljna zapustitev dela
19.	Potočnik Anton	12. 1. 1924	VSS ekonomist	komerciala	sporazumno
20.	Proje Marjan	15. 1. 1960	KV strojni ključavničar	energija	v JLA
21.	Salčnik Anton	6. 1. 1956	KV strojni ključavničar	energija	v JLA
22.	Stermec Andrej	10. 10. 1943	SŠ kemijski tehnik	kontrola kakovosti	dana odpoved
23.	Stropnik Vili	28. 4. 1960	NK delavec	jeklolivarna	v JLA
24.	Studenčnik Marjan	7. 10. 1960	KV rezkalec	stroji in deli	v JLA
25.	Šteharik Jože	7. 2. 1958	NK delavec	vzmetarna	izključen po sklepu DS
26.	Štruc Cveto	10. 5. 1958	NK delavec	priprava proizvodnje	v JLA
27.	Videtič Franc	22. 2. 1955	SŠ metalurški tehnik	kalilnica	v JLA

REKREACIJA IN ŠPORT

SANKAŠKA PRVENSTVA V TOZD

Na prvenstvu elektrotehničnih stori-
tev so bili tekmovalci razdeljeni v več
skupin. Med mlajšimi moškimi je
zmagal Drago Mavrič, drugo mesto je
osvojil Hinko Polajner, tretje pa Dra-
go Rožen. V skupini starejših je bil
najhitrejši Ivan Vocovnik pred Eri-
kom Günterjem in Francem Verdine-
kom. V ženski konkurenci je zmagala
Zdenka Štruc, pri dvojicah pa ženski
par Plohl — Štifter.

Tudi valjaveci so imeli svoje prven-
stvo pri Rimskem vrelcu. Prvi je bil
Franc Stinjek, drugi Ivan Stinjek,
tretji pa Drago Praznik.

Priprava proizvodnje metalurških
obratov je organizirala sindikalno pr-
venstvo v sankanju. Pri moških je
zmagal Slavko Blatnik, drugi je bil
Polda Mori, tretji pa Tomo Sater. V
ženski konkurenci je zmagala Berta
Gostenčnik.

SMUČARSKA PRVENSTVA V TOZD

Osnovna organizacija sindikata
TOZD stroji in deli je izkoristila
ugodne snežne razmere in ob prekras-
nem vremenu organizirala prvenstvo v
veleslalomu na Ošvenju. Moški so tek-
movali v treh starostnih skupinah. V
kategoriji do 25 let je zmagal Jože
Kolar pred Ernestom Srebotnikom in
Janezom Pavlakom, v srednji skupini
je bil najboljši Ivan Zagernik, drugi
Jože Ledinek in tretji Mirko Perger.
V skupini nad 35 let je bil prvi Jože
Slemnik, drugi Peter Lampret, tretji
pa Ernest Kasnik. Med ženskami je
zmagala Anica Zagar, druga je bila
Barbara Krašovec, tretja pa Leonida
Karpač.

Na prvenstvu valjarjev v veleslalo-
mu je zmagal Stefan Gorenšek, drugi
je bil Adi Hladnik, tretji pa Janko
Krašovec.

SMUČARSKI TEK

Pionirji in pionirke osnovnih šol ob-
čine Ravne so tekmovali v počastitev
XIV. divizije. V parku telesne kulture
so prve startale mlajše pionirke. Zma-
gala je Tanja Kolar pred Damjano Vi-
dovšič, obe Ravne, in Matejo Germ iz
Črne. Pri mlajših pionirjih je bil naj-
boljši Gregor Vrabčič iz Črne, drugi je
bil Damjan Kokolj, tretji pa Boris
Nabernik, oba Ravne. Med starejšimi
pionirkami so bile najboljše: Jelka
Bauče in Mateja Gorjanc iz Raven in
Melita Pšeničnik iz Črne. Pri starej-
ših pionirjih so bili najboljši ravenski
osnovnošolci, ki so osvojili kar prvih
pet mest. Zmagal je Tomo Juraj pred
Iztokom Jertom in Darkom Gröglom.

PETI KOROŠKI MARATON

Letošnji tradicionalni koroški mara-
ton v teku na smučeh je bil združen
s 35-letnico prihoda legendarne XIV.
slovenske udarne divizije v naše kra-
je. Na 25 km dolgi progi v Kotljah je
prispelo na cilj 331 tekačev. Zmagal je
reprezentant Marjan Burger iz Gorij
pred Rudijem Kolandrom iz Maribora.
Najboljši koroški tekmovalci je bil
Milan Dretnik, ki je tekmoval za že-
lezarno Ravne in osvojil osmo mesto.
Bojan Zavolovšek, SK Fužinar, je bil
17., Zdravko Vožič, SK Fužinar, pa 19.
Ferdo Forštner iz Mežice je bil 21.,
Rado Lamprecht 22., Jaka Vidovšič 34.,
Mirko Kranjčan 35. Gregor Klančnik

se je uvrstil na odlično 62. mesto in
premagal celo nekatere bivše državne
reprezentante, ki so nekaj desetletij
mlajši od njega.

Na rekreacijski tekaški progi se je
pomerilo 150 tekmovalcev. Najboljši so
bili: Anita Meršnik, Sandi Krapež in
Mito Kores.

TRNOVSKI MARATON

Na trnovskem maratonu, ki je naj-
bolj množična zimsko-sportna prired-
itev, je nastopilo več kot 3000 ljubite-
ljev smučarskega teka. Med nastopa-
jočimi so bili zelo uspešni tekmovalci
železarne Ravne, ki so se v velikem
ali malem maratonu uvrstili do 20.
mesta. Za našo železarno so tekmovali:
Milan Dretnik, Jaka Vidovšič, Egon
Karpač, Ivan in Mirko Kranjčan ter
Rajko Gregorec.

ALPSKO SMUČANJE

ANDREJ STEFANOVIČ DRUGI V KOMBINACIJI

Na državnem članskem prvenstvu v
smuku je Andrej Stefanovič osvojil
sedemnajsto mesto. V kombinaciji —
slalom, veleslalom in smuk pa je bil
drugi.

24. 2. so na Ošvenju vozili veleslalom
pionirji. Pri mlajših pionirkah je bila
1. Mirjam Videmšek, Fužinar. Pri sta-
rejših pionirkah pa 3. Natalija Fužir
iz Črne. Pri mlajših pionirjih je bil
prvi Matej Čuješ, Fužinar, pri starej-
ših pionirjih pa Boris Maklin, Fužinar.
25. 2. so na Klemenovem vozili slalom.
Pri mlajših pionirkah je bila 1. Mir-
jam Videmšek, pri starejših pionirkah
pa Natalija Fužir, pri mlajših pionir-
jih je zmagal Darjan Orešnik, pri sta-
rejših pa Boris Maklin, oba Fužinar.

Istega dne je bil v Mežici veleslalo-
m. Pri cibernankah je bila najboljša
fužinarjeva tekmovalka Petra Videm-
šek na 7. mestu. Pri cibernanih je bil
1. Tomaž Kostanjevec, 2. pa Darjan
Čekon, oba Fužinar. Vse te tekme so
štele za prvenstvo vzhodne regije.

Na republiškem prvenstvu cibernov
je bil Tomaž Kostanjevec 3., Darjan
Čekon pa 14.

Na Arehu pa je bilo prvenstvo tek-
movalne skupnosti v veleslalomu za
najmlajše. Pri cibernankah so tekmo-
valke naše občine osvojile naslednja
mesta:

1. Katjuša Pušnik, 3. Mateja Srebre
— obe iz Črne, 4. Vanja Napotnik iz
Mežice, 7. Metka Jug iz Črne, 8. Do-
roteja Pustoslemšek iz Mežice, 9. Petra
Videmšek, 11. Katja Skrinjak, 13. Ta-
nja Kričej — vse Fužinar.

Cicibani so se uvrstili: 2. Darjan Če-
kon, 3. Tomaž Kostanjevec, oba Fuži-
nar, 6. Robi Kranjc, 7. Srečko Škvarc,
oba Črna, 8. Jani Maklin, Fužinar, 9.
Igor Kasnik, Mežica, 11. Branko Ža-
gar.

Navedeni cicibani in cibernanke so se
uvrstili na republiško prvenstvo.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO ZA PIONIRJE

Na Ošvenju je bilo republiško prven-
stvo za starejše pionirje v veleslalo-
mu. Med 75 nastopajočimi so se Fuži-
narjevi pionirji uvrstili na naslednja
mesta: Boris Maklin je bil 14., Lojz
Potočnik 23. in Jani Ažnoh 27.

VELESALOM ZA FIS TOČKE

V Avstriji sta bili dve tekmi za FIS
točke, na katerih je tekmoval tudi
član Fužinarja Andrej Stefanovič. V
Niederau je bil med 98 nastopajočimi
20., v Seclu pa je osvojil 26. mesto. V
obeh tekmah si je priboril nove FIS
točke.

ATLETIKA

V Ajdovščini je bilo slovensko pr-
venstvo v krosu. Atletinje Koroškega
atletskega kluba so v konkurenci sta-
rejših mladink osvojile prvo mesto.
Med posameznikami je bila Barlova
druga, Skukova pa tretja. Pri starej-
ših mladinkah je Franc Okrogelnik
osvojil peto mesto.

V Mariboru je na zimskem prven-
stvu za posameznike nastopil tudi tek-
movalci KAK Zeljko Pešič in v metu
kroglo osvojil tretje mesto.

PLAVANJE

Na Ravnah je bilo posamično pr-
venstvo Slovenije za člane in članice.
Plavalci Fužinarja so imeli absolutno
premoč — vendar moramo pripomniti,
da na prvenstvu niso nastopili: Petrič,
Novak, Blažičeva in Stembergerjeva.

Fužinarjevi tekmovalci so osvojili
naslednja prva mesta:

Moški: 400 m mešano — Dimiter Voč-
ko, 100 m hrbtno — Miran Kos, 100 m
delfin — Dimiter Vočko, 200 m delfin
— Dimiter Vočko, 200 m hrbtno Miran
Kos, 200 m prsno — Tomaž Rodič, 200
metrov mešano — Dimiter Vočko.

V ženski konkurenci je Maja Rodič
osvojila prva mesta na 100 m prsno,
400 m mešano, 200 m prsno in 200 m
kravl, s tem da je na 400 m mešano
postavila nov državni rekord za mlaj-
še in starejše mladinke in absolutni
rekord Slovenije. Prvo mesto je osvo-
jila tudi Fužinarjeva štafeta 4 × 200 m
kravl, moški, 4 × 100 m mešano moški,
4 × 100 m kravl ženske.

Cestitamo!

NOGOMET

Člani Fužinarja se pripravljajo na
spomladanski del prvenstva zelo resno
pod vodstvom trenerskega tandema —
Pepi Kolar in Rajko Praznik. Do 4.
marca so igrali tri prijateljske tekme
z ekipami republiške lige. Muro iz
Murske Sobote so premagali s 4:3,
ptujsko Dravo s 4:2, s Kladivarjem pa
izgubili z 1:2. Ti rezultati so pokazali,
da se obetajo koroškemu nogo-
metu boljši časi in udeležba v republi-
ški ligi.

ODBOJKA

V drugi zvezni in republiških ligah
sta bili na sporedu prvi koli spomla-
danskega prvenstva.

V moški drugi zvezni ligi so bili čla-
ni Fužinarja uspešni. Najprej so v ko-
roškem derbiju premagali Mežico s
3:1, nato pa Bulevarda iz Reke s 3:0.
Mežica je v borbi za obstanek v Bovu
c premagala tamkajšnjo ekipo s 3:0.
Fužinar si deli s Karlovcem drugo me-
sto, Mežica pa je med desetimi ekipa-
mi na sedmem mestu.

Ženska ekipa Fužinarja je dobila
dvoboj z Marčano v Pulji s 3:1, doma
pa premagala Jesenice s 3:0. Vodi Bra-
nik z dvema točkama prednosti pred

Zalet

Fužinarjem. O prvaku bo odločila tek-
ma zadnjega kola, ko se bosta na Rav-
nah pomerila Branik in Fužinar.

V moški republiški ligi je Mislinja
premagala Branik s 3:0 in Ingrad s
3:2. Igralci Zerjava so doma izgubili s
Sempetrom s 3:2, v Ljutomeru pa
zmagali s 3:0.

V ženski republiški ligi je Mislinja
premagala s 3:0 Kamnik ter Golovec
s 3:2. Tudi Mežičanke so bile obakrat
uspešne: s 3:2 so premagale Vič iz
Ljubljane in Kočevja.

NAMIZNI TENIS

V ženski zvezni ligi je imel Fužinar
dva dvoboja na Ravnah. Proti vodilni
ekipi Mladosti iz Zagreba so naša de-
kleta izgubila s 6:0, z Maratonom pa
6:3. Točke so prigrabile: Logarjeva in
Trbižanova v igrah posameznic ter
dvojica Ačko — Logar. S tema pora-
zoma se je mlada ekipa Fužinarja tu-
di teoretično poslovila od prve zvezne
lige. Pridobljene izkušnje se bodo
obrestovale šele prihodnje leto, ker se
bodo Ravenčanke po oceni jugoslo-
vanskih strokovnjakov ponovno uvr-
stile v zvezno ligo in verjetno v njej
tudi ostale.

Člani Fužinarja so imeli v republiški
ligi tri dvoboje: v gosteh so premagali
Gorenjsko s 5:2, izgubili pa z Ilirijo s
5:1.

Druga ženska ekipa Fužinarja je v
republiški ligi dobila vsa srečanja.
Premagale so Kajuh s 6:3, Goriško s
6:1 in Obalo s 6:1.

KEGLJANJE

Po zaključnem tekmovalstvu 12 naj-
boljših slovenskih ženskih ekip so se
tekmovalke Fužinarja uvrstile v za-
ključni del z osvojitvijo petega mesta.
V super ligi nastopa osem ekip. Na
tekmovalstvu v Mariboru je ekipa Fu-
žinarja prvi dan osvojila tretje, drugi
dan pa peto mesto. Najboljša je bila
Cvetka Harnold z 804 podrtimi keglji.
S. F.

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca

- 1 — absolvent elektrotehnične fakultete
- 1 — VSS inženir gradbeništva
- 1 — SS delovodja kovinarske stroke
- 1 — SS ekonomski tehnik
- 1 — SS gimnazija
- 2 — KV strugarja
- 1 — KV obratni električar
- 2 — KV zidarja
- 2 — KV mizarja
- 4 — KV ključavničarji
- 1 — KV RTV mehanik
- 1 — KV avtomehanik
- 2 — KV kmetovalca
- 1 — KV žarilec o. p.

- 1 — KV valjavec o. p.
- 1 — PK zidar
- 1 — PK brusilec
- 29 — NK delavcev

Izgubili lastnost delavca

- 1 — VSS ekonomski tehnik
- 1 — SS kemijski tehnik
- 1 — SS metalurški tehnik
- 3 — KV ključavničarji
- 2 — KV rezkalca
- 3 — KV strugarji
- 1 — KV rudar
- 1 — KV strojni kovač
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — PK delavec
- 12 — NK delavcev

Triglaviški dom na Kredarici

AKCIJA KREDARICA JE STEKLA

Najvišji planinski dom v Jugoslaviji TRIGLAVSKI DOM NA KREDARICI (2515 m) bo letos deležen največje skrbi. Začela se bodo sanacijska dela in s tem se bo pričel reševati največji sodobni planinski problem — oskrba visokogorskih planinskih postojank! Planinski dom na Kredarici je eden izmed najbolj obiskanih visokogorskih planinskih domov pri nas. Trenutna kapaciteta koče je 107 ležišč, 100 sedežev v jedilnici, kuhinja pa lahko postreže s 150 enolončnicami. Poprečni obisk na dan je 220 ljudi — planincev, od teh pa jih vsako noč prespi najmanj 100.

Največji obisk je seveda v juliju, avgustu in prvi polovici septembra. Utemeljeno pa lahko rečemo, da se bo obisk še povečal, saj ljudje vedno bolj čutijo potrebo po gibanju, hoji, čistem zraku in ne nazadnje, da se nagledajo in naužijejo lepote naše narave.

Na Kredarico ves material nosijo nosači iz Radovne, meteorološki opazovalci in nekaj konj, ki jih še premorejo. Letno znosijo okoli 45.000 kg (45 ton!) Prenos enega kilograma iz Spodnje Krme stane trenutno 10 din.

Vse to je člane Planinske zveze Slovenije že pred tremi leti vzpodbudilo, da so akcijo za povečanje in modernizacijo Triglavskega doma vključili v svoj program planinskega in vseslovenskega praznovanja 200-letnice znamenitega prvega vzpona naših ljudi na vrh Velikega Triglava.

Akcija se bo uresničila le s pomočjo vseh nas planincev in ljubiteljev planin, in sicer z zbiranjem OBVEZNIC IZ POSOJILA ZA CESTE. Obveznice zbirajo člani Planinskega društva skupno s članarino PD za leto 1979. Obveznice se bodo vročile Ljubljanski banki, ki bo na njihovi osnovi dala investitorju Planinskemu društvu Ljubljana — matica vsa potrebna finančna sredstva za dograditev doma na Kredarici.

Iz teh sredstev se bo torej razširil planinski dom vsaj za 180 ležišč in 400 mest v restavraciji. Tako razširjen bo vsaj pod streho lahko sprejel vse obiskovalce.

Postavljena bo tudi tovarna žičnica (dolga bo 4200 m) z višinsko razliko 1470 m, nosila pa bo do 700 kg. Pobudnika in nosilca priprav za investicije sta Planinsko društvo Ljubljana — matica kot upravljalca planinskega doma na Kredarici in Planinska zveza Slovenije.

PLANINKE, PLANINCI IN VSI LJUBITELJI PLANIN, pomagajmo pri tej humani akciji in dokažimo, da smo tudi koroški ljudje ponosni na naš Triglav!

Člani propagandnega odseka
PD Ravne na Koroškem

II. VIŠJE ŠOLE

1. Višja gostinska šola na Reki	1
2. VTŠ Maribor ali fakulteta za strojništvo v Ljubljani (I. stopnja)	
— statično konstrukcijska smer	3

III. ŠTIRILETNE SREDNJE ŠOLE

1. TŠ strojne smeri pri ŠC Ravne na Koroškem	8
2. Tehniška kemijska šola Ruše (zaradi nočnega dela kemijskih tehnikov pridejo v poštev le fantje)	2
3. Gradbena tehniška šola Maribor	
— oddelek za visoke gradnje (prednost imajo moški)	1

IV. TRILETNE POKLICNE ŠOLE

1. Poklicna kovinarska in metalurška šola Ravne	
— talilec	10
— valjavec	8
— kalupar livar	8
— kovač	6
— kalilec	5
— mizar — modelar	3
— strojni ključavničar	30
— strugar	15 (5 žensk)
— brusilec	10 (3 ženske)
— rezkalec	10 (2 ženski)
2. Elektrogospodarski šolski center Maribor	
— obratovni električar	6 (moški)
— elektromehanik	1 (moški)
3. Šolski center pri Iskri Kranj	
— elektromehanik	4 (moški)
4. Šola za gostinske delavce Slovenj Gradec	
— natakar	1 (moški)
5. Poklicna kovinarska šola Maribor	
— stavbni klepar	3
6. Poklicna lesarska šola Maribor	
— pohištveni mizar	1

V. DVELETNE POKLICNE ŠOLE

1. Šola za specializirane metalurške delavce Ravne	
— talilec pri elektro peči	8
— valjavec profilov	5
— strojni kalupar	8
— strojni kovač	6

Opozarjamo, da se na to informacijo o razpisu štipendij ne morete prijavljati, ker razpisa še niso potrdili samoupravni organi.

Uradni razpis štipendij, na katerega se boste lahko prijavili, bo objavljen v časopisu VEČER v začetku aprila.

Kadrovska služba

INFORMACIJA O RAZPISU ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1979/80

Železarna Ravne bo za šolsko leto 1979/80 predvidoma objavila naslednje kadrovske štipendije:

I. FAKULTETE IN VISOKE ŠOLE

1. Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo:	štipendije
— oddelek za metalurgijo	5
— oddelek za kemijo	1
2. Fakulteta za strojništvo v Ljubljani ali VTŠ Maribor	
— statično — konstrukcijska smer	3
— tehnološka smer	1
— NC obdelovalni stroji	1
3. Fakulteta za elektrotehniko Ljubljana ali VTŠ Maribor	
— oddelek za šibki tok — industrijska elektronika	1
— oddelek za jakni tok — merilno regulacijska smer	1
4. Ekonomska fakulteta Ljubljana ali VEKS Maribor	
— knjigovodstvo in informatika	2
— finance	2
— računovodstvo	1
— računalništvo	2
— statistika	2
— turizem in gostinstvo (prednost imajo študentje višjih letnikov)	1

O MOLKU

Redke besede so vredne več od molka.

Montherland

Nihče ni izobražen, dokler se ni naučil molčati.

Garborg

Prava modrost je redkobesedna.

Tolstoj

Prišel si, videl si, torej molči!

»Literaturna gazeta«

Človek je še gospodar neizgovorjenih besed, toda suženj tistih, ki so se mu izmuznile.

Arabski pregovor

VPRAŠALI STE

Za to rubriko smo tokrat prejeli nekaj vprašanj šole med zaključevanjem redakcije. Tako žal nismo več uspeli priskrbeti odgovorov. Bomo pa seveda v prihodnji številki 2. aprila objavili vprašanja in odgovore.

Uredništvo

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, F. Kamnik, F. Rotar, V. Strojnik in služba za informiranje.

glasilo mladih delavcev železarne ravne

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VI

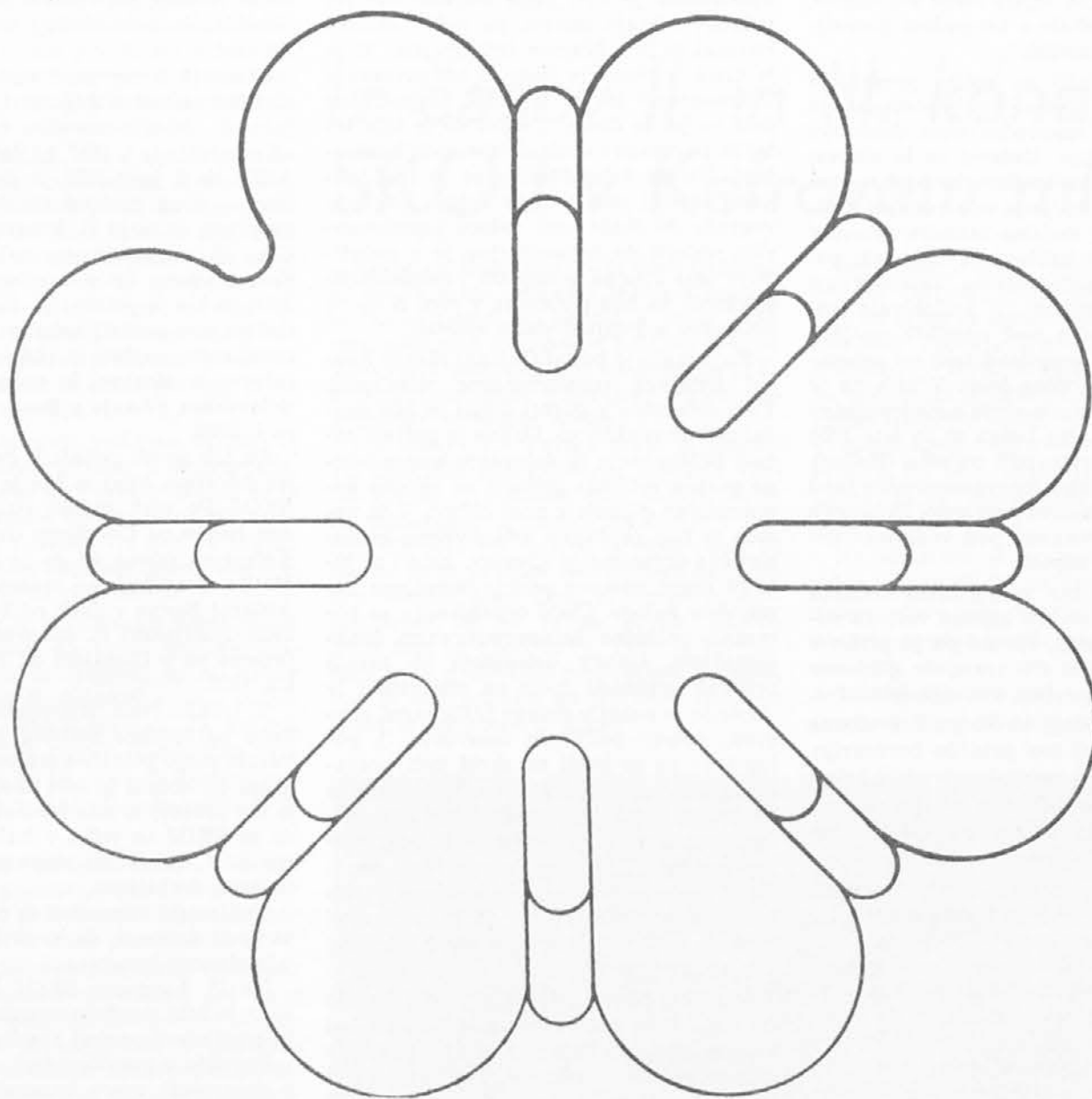
Ravne na Koroškem, 21. marca 1979

Št. 5

Mladi fužinar pripravljajo:
Vida Gregor, Bojan Lesjak,
Franjo Miklavc, Rudi Mi-
nar ter COP pri OK ZSMS
Ravne na Koroškem.

KOROŠKA TITU

Koroška Titu! čutijo, pojejo in pišejo naši mladi te dni.

Ponosni socializem nosijo v srcu in vojvodski prestol zvestobe domovini —

davni potomci tistih Karantancev, ki jih ni mogel voditi nihče, dokler ga ni ustoličilo ljudstvo.

Obubožan in tlaččen, ne strt, je koroški proletarec stoletja oral v zemljo, koval v

jeklo, ril v jame in sekal v gošče trmasti ponos starih kosezov, je koroški puntar segal v roke Gubcem onkraj Sotle; borec za severno mejo, koroški skojevec in komunist, koroški partizan.

Pa so leški knap in prevaljski železar, mežiški rudar in ravenški fužinar z uršljegorskimi drvarji vred dolgo pred Hitlerjem skusili, kaj je tujec v deželi, kleli grofe in

magnate ter zoreli za nauke komunizma, Titovega samoupravnega socializma.

Kdor hoče prisluhniti tej deželi, sliši v pesmi kladiv in strojev sproščene ljudi.

Kdor jo hoče videti, srečuje na vsakem koraku nova naselja, tovarne in šole.

Kdor jo hoče spoznati, se zazre v njeno rast.

Globoke korenine je tod pognala Titova človečna politična modrost. Ne le ob praznikih in jubilejih, v štihtni in delegatski vsakdan so zamesena njegova načela: dela in kruha za vse, varnost za miren razvoj.

V načrtovanje gospodarskega in družbenega razvoja do leta 2000 je zajeta skrb za prihodnost mladih, samopriskpevnost jim

utiramo pota do nje z gradnjo vrtcev in šol.

Ker mladi poznajo zgodovino, vedo, kaj je Tito Koroški in Jugoslaviji. Ljubezen se daje, ne tehta, a mladi ponos meri Evropo in svet, pa ga ne najde, ki bi dal in pomenil svojim narodom to, kar nam Tito.

S čestitko mu zato zavezujemo sebe.

Za SKOJ pomembni časi

O zavestnem delavskem gibanju v Mežiški dolini pred letom 1890 je težko govoriti, razen na Prevaljah oz. Lešah (fužine, premogovnik), kjer so tedaj širili socialistično misel kovinar Pop ter neki krojač s svojo ženo, ki sta na tajnih sestankih rudarjev v Mežici sejala seme socializma, kar pa je prenehalo s propadom prevaljskih fužin (Donawitz).

Vodstva podjetij so srdito preganjala »prekucuhe«, pri čemer jim je pomagal ves državni aparat, nezavedne mase delavstva in kmečka okolica. Delavci so le skrivaj lahko čitali delavske liste in brošure ter se izobraževali. Podjetja so z raznimi akcijami in posegi v socialne razmere delavcev (zračne hišice, izboljševanje delovnih pogojev raznim podretnikom, zaposlovanje kmetov kot voznikov...) pridobivala pristaje. Gospodarska moč nemških podjetij pa je prispevala svoj delež tudi pri ponemčevanju (utrakvistične šole). Včasih pa je delavstvo le pokazalo svoje nezadovoljstvo z izbruhom upora. Na Lešah so se leta 1885 rudarji uprli obratovodji rudnika (Haller), l. 1886 pa je zaradi njegove samovolje pred veliko nočjo delavcem prekipelo. Delavstvo je s svojimi zahtevami pod vodstvom delavca Ivartnika uspelo.

Položaj delavstva v mežiškem rudniku ni omogočal delavstvu kakega večjega odpora proti podjetju, vseeno pa je prišlo v letu 1918 do teden dni trajajoče gladovne stavke, ki se je končala z zmago delavstva.

Neprestano vrenje ob koncu I. svetovne vojne je tudi pri nas prisililo buržoazijo, da se je kaj hitro povezala, saj si je kakor še neorganizirano delavstvo v tedanjih prilikah želela živeti v »svobodni državi jugoslovanskih narodov«.

Nevarnost proletarske revolucije proti koncu l. 1918 se je stopnjevala z vrnitvijo še oboroženih vojakov iz ujetništva, zlasti iz ruskega. Leški knapi so z »rdečo republiko« (sedem dni) s sedežem pri Ahacu na Prevaljah bili strah verižnikom in nemškemu orožnikom (1.—8. nov. 1918). Vsa dolina je bila razburkana. Kmalu pa je prišlo do pomirjenja, ker socialna demokracija na političnem torišču ni bila sposobna voditi delavskega razreda v boju za oblast. Kakor je bila že za časa AO navadna meščanska stranka, tako se je takoj ob rojstvu nove države začela udinjati novi monarhiji. Gospodarstvo v dolini se je z novimi državnimi mejami moralo preorientirati na vzhod države. Na Ravnah je prišlo do redukcij delavstva, draginja pa je nenehno naraščala (neurejena tržišča, pomanjkanje surovin, štirikratno razvrednotenje krojne...).

Razni povratniki iz vojne, ki so se navzeli v vojni revolucionarnih — naprednih idej so te propagirali v domovini. Voranc (Kuhar Lovro) je po prihodu iz italijanskega ujetništva dobil službo v železarni (jeklarni) Ravne. Z drugimi simpatizerji komunizma je širil ideje socialistične revolucije v kraju samem, pa tudi v okolici. Povezal se je z Ivanom Ditingerjem, ki se je vrnil iz Nemčije (tam je bil povezan s Tellmannom) in ga pridobil za politično delo — pa še druge. Delavstvo je bilo tedaj že povezano s centralo slovenskih udruženj. Štrajk železničarjev se je iz Ljubljane razširil tudi v našo dolino, od Dravograda do Sinče vasi. Odnos jugoslovanskih oblasti do železničarjev je z zadušitvijo tega štrajka v napetih predplebiscitnih časih na izid plebiscita v coni A — na delavstvo v Podjuni slabo vplival.

Kaj kmalu je postal Guštanj (danes Ravne) trdnjava revolucionarne miselnosti. Tudi delavstvo v gornji dolini je bilo zgodaj politično aktivno. Dolina je postala zaradi bližine meje za delovanje komunistične partije velikega pomena za celotno komunistično gibanje v novi državi. V ta namen je bila za dolino ustanovljena komunistična organizacija »Sever«, kateri so bile za razne namene partije poverjene pomembne naloge. Člani organizacije so pomagali politično kompromitiranim funkcionarjem, raznim delegatom ob raznih prilikah prehajati mejo na obe strani (v Avstrijo in nazaj v državo SHS: razni kongresi, pobegi političnih delavcev...), poleg tega pa so imeli na skrbi tudi prenašanje številne napredne — komunistične literature. Ker so guštanski komunisti svoje naloge brezhibno izvrševali, je pokrajinsko vodstvo KP Slovenije poverilo organizaciji Sever zelo pomembne naloge, ki jih je kljub terorju (Obznana) in postavitvi KPJ izven zakona (zakon o zaščiti države) vestno izvrševala.

Številke, ki bi prikazale pravo število članstva in komunistične mladine, so kaj nezanesljive, saj je politično delo potekalo v izredno težkih pogojih. (Nekdanji člani govorijo o 10—12 članih, med katerimi so bili vsekakor: poleg Lovra Kuharja še Gradišnik Matija, Ditinger Ivan, Zore i. dr.)¹ Obznana je prepovedala vsakršno politično delo. Za članstvo se zaradi stroge konspiracije niso vodili spiski. Skromne številke o članstvu so sicer prikaz dejanskega stanja članstva, so pa le jedro, okrog katerega so se zbirale večje skupine delavcev — sim-

patizerjev. Ko je režim z »malo Obznano« udaril po delavskih organizacijah, se je legalno delo komunistov zateklo v razne organizacije Socialistične stranke Jugoslavije.

To je imelo za posledico zmanjšanje članstva tudi v Guštanju. Tu in drugod se je odslej delo komunistov uveljavljalo v legalnih delavskih organizacijah — v različnih odsekih Svobode — godbenem, taboraškem, telovadnem, dramskem in drugih. Predvsem pa je kljub vsemu oživel delovanje zveze delavske mladine. Ta se je močno zasidrala v delavskih središčih (Guštanju, Muti, Vuzenici...), in sodelovala predvsem pri delovanju Rdeče pomoči, ki ji je bila trdna in obširna baza. V Guštanju je bil blagajnik Rdeče pomoči od l. 1924 dalje Ditinger Ivan.

Ker je bilo komunistično gibanje v Sloveniji zelo močno in v državi najbolj aktivno in vodilno, sta vodstvo SKOJ in Partije določila, da bo naslednji kongres SKOJ v Sloveniji.

Glede II. kongresa SKOJ (Savez komunističke omladine Jugoslavije) je nekaj nejasnosti. Motijo navedbe uredništva lista »Komunist« iz l. 1957, ki datira II. kongres SKOJ na 9. julij 1923, in da je bil v Ljubljani — drugi podatek (Borbeni put SKOJ) pa pravi, da se je II. kongres sestel l. 1922 (20.—22. avgusta), prav tako v Ljubljani. Zaradi izgube listin in spisov je bil datum, kdaj in kje je potekal II. kongres, nejasen, dokler niso postali nekateri dokumenti — razni sodni zapiski in viri iz arhivov kominterne iz Moskve, ki so danes v Arhivu delavskega gibanja v Beogradu — dostopni l. 1958.

Po teh novih podatkih danes lahko točno določimo, kdaj in kje je bil II. kongres SKOJ. Po vseh znanih virih je bil v bližini Raven na Koroškem (tedaj Guštanj) v Kefrovem mlinu, ki ga je imel v zakupu Matija Gradišnik — tovarniški delavec v jeklarni Ravne v dneh od 24. do 26. junija 1923, ljubljanski II. kongres oziroma konferenca pa v Ljubljani od 20. do 22. avgusta 1922.

V težkih časih frakcijskih bojov in ob krizi partijskega vodstva je mladina pokazala svojo politično zrelost. Na tem kongresu (prisotnih je bilo okoli 12 delegatov iz vse države) so bile postavljene direktive, da se SKOJ ne vtika v frakcijsko vprašanje KPJ, temveč da stopa po pravilni poti in proti frakcijam.

Guštanski komunisti so ob času kongresa imeli dolžnost, da so skrbeli za varnost udeležencev kongresa.

Na II. kongresu SKOJ koncem junija 1923 je bilo prediskutiranih nekaj poročil in predloženih nekaj resolucij:

Poročilo v nemščini (ref. neznan) govori o dejavnosti zveze komunistične mladine od ljubljanske konference do 24. junija.

O rednem kongresu SKOJ (24. junij 1923) — razprava o ekonom. borbi delavske mladine (z resolucijo).

Teze in resolucija o antimilitarizmu (25. VI. 1923) — (ref. Gašper).

Prosvetno delo SKOJ o ilegalnem in legalnem vzgojnem delu.

O združitvi legalnih zvez (ref. tov. Marković) — teze in resolucije.

Razprava o sindikalni ekonomski borbi z resolucijo.

¹ 31. decembra je bilo z »Obznano« prepovedano delovanje KPJ, SKOJ, rdečih sindikatov, celotnega komunističnega tiska, zborovanja komunistov. Celotno komunistično premoženje je bilo zaplenjeno.

Razprava o ekonomski borbi delavske mladine.

Statut SKOJ (sekcije KIM).

O vprašanju političnega dela na vasi (26. VI. 1923).

Pozdravni pismi: Eksekutivi komun. mladinske internacionale, Eksekutivi kominterne pozdrave z II. kongresa SKOJ.

Tudi III. kongres SKOJ je bil v bližini Raven na Kor. koncem junija l. 1926, prav tako v Kefrovem mlinu. Priprave na III. kongres SKOJ so trajale skoraj dve leti. Že l. 1924 se je na IV. kongresu KIM (Komunistična internacionala mladine) izrazila želja po sklicanju III. kongresa SKOJ. Zaradi prepovedi neodvisnih sindikatov, Neodvisne delavske stranke Jugoslavije ter udaru po organizaciji — Zvezi delavske mladine Jugoslavije, kjer so bili skojevci zelo delavni, niso mogli organizirati kongresa. Predkongresne dejavnosti se zaradi mnogih aretacij vodilnih skojevskih funkcionarjev niso mogle izvesti, saj je bilo potrebno postaviti povsem novo vodstvo mladinske organizacije. Prišlo je do reorganizacije temeljnih organizacij.

III. kongres SKOJ ima v zgodovini mladinskega gibanja pomembno mesto. Čas, v katerem je potekal, je bil izredno težaven, te težave pa niso ovirale skojevske organizacije in njenih delegatov, da so se zbrali na kongresu, da so prediskutirali vsa vprašanja nadaljnjega razvoja in aktivnosti, da so utrdili bodoče smeri delovanja za ohranitev, predvsem glede na situacijo in odnose znotraj partije, ki so vladali v tem obdobju.

V mlinu so delegati prihajali skrivaj iz več smeri: iz slovenjgraške, iz Dravograda, Šentjana, z Raven ali Prevalj. Zbralo se je 32 delegatov (spisek delegatov za III. kongres SKOJ za l. 1926). Od teh je znanih kakih dve tretjini ilegalnih imen, ena tretjina imen pa še ni razvozlanih.

Po kongresu so se delegati zopet vrnili po skrivnih poteh na svoje domove. Guštanjski partijci in skojevci so se, kakor je o tem zapisal Prežihov Voranc o svojih zbranih spisih, dobro izkazali. (9. knjiga, stran 550—557). V noveli »Generalna vaja v mlinu« pravi, da jih je za to izvršeno nalogo »prijatelj iz centrale zelo pohvalil in je povedal:

»To ste dobro izpeljali, fantje, čestitam vam in vaši organizaciji. Tako mlada organizacija! Dobro ste napravili, tega vam naša partija ne bo nikdar pozabila.«

In tako so delovali še naprej. Dosledno so izvrševali postavljene naloge, čeprav v izredno težkih prilikah. Ob uvedbi kraljeve diktature 6. januarja 1929 je bila razpuščena tudi ravska socialnodemokratska stranka Jugoslavije. Ravenski komunisti, ki so do tedaj delovali v njej, so delo nadaljevali ilegalno. Živahno delovanje komunistov je kmalu prenehalo. Policija je maja 1930 odkrila tajne kanale, ki so vodili iz Ljubljane na Ravne. Takoj so zaprli in v verigah odgnali iz Guštanja 40 komunistov, med katerimi so bili Ivan Dittinger, Franc Mezner, Pankracij Krivograd in mnogi drugi. Najprej so jim sodili v Ljubljani, pozneje pa v Beogradu. Bili so sojeni na različno dolge kazni. Ivan Dittinger je moral prestajati 18 mesecev za-

pora v Sremski Mitrovici, Voranc pa je bil v odsotnosti obsojen na 10 let robije. Pravočasno so se umaknili čez mejo še Teršek, Zore in drugi. Leta 1932 je bilo v Moskvi deset komunistov iz Mežiške in Dravske doline. Na komunistični univerzi narodnostnih manjšin zahoda v Moskvi jih je od teh študiralo več kot polovica. Med njimi so bili Emerik Stalcer, Ivan Blankl, Ivan Fajmut, Drago Luter, Jožef Krajger in Ivan Kokal, v tovarnah in drugih podjetjih so delali Jože Zore, Ignacij Teršek, Jože Matijevec, Wankmüller in morda še kdo. Sem je prihajal tudi Prežihov Voranc.

V desetletnem delu v ilegali in boju se je v Mežiški in Dravski dolini vzgojila vrsta odličnih komunistov v neuklonljive borbe za socialistične ideje in brezrazredno družbo. Tisti, ki so morali v pregnanstvo, niso postali malodušni, ampak so se nekateri izmed njih na univerzi v Moskvi pri-

pravljali za nadaljnji boj. Nekaj se jih je z uspehom vključilo v evropsko delavsko gibanje, kot sta to storila Prežihov Voranc in Ivan Kokal. Prvi se je uveljavil kot politični delavec, drugi pa kot vojak v španski državljanski vojni. Tisti, ki so ostali v domovini in so jih oblasti kaznovale, prav tako niso klonili, ampak so svoje delo nadaljevali. To dokazuje dejstvo, da so že leta 1931 vzpostavili tajni kanal prek meje in se ponovno organizirali, tokrat v trojke, ki so jih na Ravnah vodili Ivan Golob, Matija Bavče, Jakob Logar, Pepi Knez in drugi. Delo, ki je bilo opravljeno do uvedbe šestojanuarske diktature, ni bilo zaman, ampak ga je mlajši rod nadaljeval, iz njega pa je zrasla NOB v naših krajih.

Iz: Med Peco in Pohorjem (stran 235—269) prof. Alojz Krivograd: Delavsko gibanje v Mežiški dolini

Iz časov II. in III. kongresa SKOJ v Kefrovem mlinu

Ravne na Koroškem, to je bivši Guštanj, so dobile svojo delavsko borbeno organizacijo komunistično partijo 1. maja 1920. leta malo pred kongresom KPJ, ki je bil v Vukovarju junija 1920 in na katerem je že sodeloval zastopnik guštanjske organizacije gozdar Metarnik Anton.

Pri rojstvu KP našega kraja je sodeloval zastopnik pokrajinskega komiteja Viktor Koleša, preizkušen član partije, ki je bil udeleženec oktobrske revolucije v Rusiji. Članstvo ob rojstvu je štelu okoli 20 članov in se je hitro večalo, tako da je ob prvi obznani štelu okoli 80 članov in simpatizerjev ter se je ob prvem udarcu zmanjšalo za okoli 60 %. Tako je KP našega kraja preživljala svojo plimo in oseko, vse je bilo odvisno od politične situacije tedanjih diktatorskih oblasti.

Organizacija KP v našem kraju je bila deležna velikega zaupanja ter dobila naloge od tedanjih zastopnikov pokrajinskega komiteja Viktorja Koleša, Žorga Jakana, Weinberger Mirkota-Voranca in Gradišnika Matije, da pripravi vse potrebno za izvedbo kongresa. Može so si ogledali teren v okolici Kefrovega mlina ter prišli do zaključka, da bo v mlinu II. kongres SKOJ od 24. do 26. junija 1923 v strogi ilegalnosti.

Na kongresu so sprejeli nov statut in sklep, naj se SKOJ ne vmešava v frakcijske zadeve KPJ, marveč naj hodi po ravni poti, vendar proti frakcijam. (Klopčič: str. 435)

1926. leta konec junija je bil na Ravnah (bivši Guštanj) III. kongres SKOJ. Udele-

Bronast spomin

žilo se ga je 30 delegatov iz vseh pokrajin, razen Bosne.

Kongres je ugotovil, da SKOJ še ni postal pomemben faktor v življenju jugoslovanske mladine, zato je kot glavno nalogo postavil, da se mora SKOJ organizacijsko okrepiti in da je treba izrabiti vse legalne možnosti za delovanje med delavsko in kmečko mladino. Na kongresu so izvolili novo vodstvo SKOJ na čelu z Zlatkom Šnajderjem.

Tako je bil tudi III. kongres v strogi ilegalnosti, na katerem nismo sodelovali — pač pa smo skrbeli za varnost in prehrano, kakor tudi za dohod in odhod delegatov, kar ni bila lahka naloga. II. in III. kongres SKOJ sta bila v Kefrovem mlinu, katerega je imel v najemu kotlarski mojster Gradišnik Matija, sošolec in prijatelj Prežihovega Voranca in eden od prvih članov partije. On je moral po navodilih pokrajinskega vodstva odigrati posebno vlogo. Da bi Kefrov mlin, ki leži v soseski med Ravnami in Kotljami ob reki Hotuščici, obdan z gozdovi, ostal nesumljiv, je moral Gradišnik Matija lepo oblečen vsako nedeljo obiskati božji hram in klečati pred oltarjem, da je odvrnil sumničenje vohunov in žandarjev, ki so pisali in govorili, da se v Kefrovem mlinu, pri Sternjaku (to je bila guštanjska kavarna), Rimskem vrelcu, kakor tudi v gostilni Strudel zbira komunistična sodruga, ki jo bo treba uničiti. Jaz sem bil tedaj ključavničarski vajenec in sem večkrat delal z njim v kotlarni. Veliko predanih ljudi partiji je bilo med ključavničarji in strugarji, pa tudi med strojniki.

Tisti, ki niso vedeli, kaj je ilegalno delo in kaj konspiracija, so se Gradišniku Matiji posmehovali ter mi naročali pozdrave za tega črnega komunista. Za njegovo klerikalno vlogo je vedelo samo nekaj članov, drugi tega niso vedeli in tudi niso smeli vedeti.

Ko se je vse srečno končalo, je bil najbolj vesel Gradišnik, njegova žena in sin Oto, ki sta pomagala, da je kongres nemoten potekal. Konspiracija je bila na takš-

ni višini, da se tega niti sami nismo zavedali.

Gradišnik Matija, Ditinger Ivan in jaz, to je bila ena trojka. Drugo grupo je vodil Mezner Franc, tretjo pa Voranc in Štalcer Enrik. Bila je takšna konspiracija, da nikdar nismo govorili o kakšnem delovanju v Kefrovem mlinu. Samo Voranc nas je pohvalil, da smo generalno preizkušnjo odlično opravili.

Nekaj dni po III. kongresu SKOJ, ki je izpolnil svoje zgodovinsko poslanstvo in smo naše delegate pospremili domov, je ponovno prišel Jaka v obleki strojevodje z umazano aktovko, zložil vse zapisnike kongresa vanjo ter se odpeljal v Ljubljano.

Tako je zakotni mlin odigral veliko zgodovinsko vlogo. V njem je bilo mnogo sestankov; Koleča Viktor je bil tam čisto domač ter je ostajal tudi po nekaj dni. Koleča Viktorja sem nato srečal v Moskvi, kakor tudi v Španiji v državljanski vojni. Globoko je ocenil prizadevanje naše organizacije, posebno rad pa je imel Gradišnikovo družino. Bil je eden od vidnih vodilnih članov KPJ, velik prijatelj Voranca.

Pripravljali smo se na velike zgodovinske dogodke, ki so se uresničili šele pod vodstvom ključavničarja — sekretarja Tita v najtežjih časih zgodovine, v borbi proti fašizmu in domačim izdajalcem za osvoboditev ljudstva izpod jarma krvnikov človeštva.

Osvobojena je bila mnogonacionalna domovina. V borbi s sovražniki in nevoščljivci gradimo našo ljudsko družbeno skupnost od zmage do zmage v lepše življenje, da nas občeudujejo prijatelji in sovražniki širom sveta.

Delu čast in oblast!

V časih pred pol stoletja je bilo tako:
čim temneje so bile noči,
tem svetleje so svetile zvezde
v naši ilegali v bitki kakor življenje
dolgi.

Kokal Ivan-Imre

NOB v Mežiški dolini

Na naslednjih straneh so kronološko zbrani najpomembnejši dogodki iz dni fašistične okupacije in NOB v Mežiški dolini. Vzeti so iz raznih dokumentov in zgodovinskih zapisov ter iz spominov naših ljudi iz let 1941—45.

Leto 1941

9.—10. 4. — Po zasedbi je Mežiška dolina podrejena šefu civilne uprave za Koroško in Kranjsko. Oblast prevzame tajna državna policija (GESTAPO). Takoj se začne popis politično sumljivih ljudi.

10. 4.—15. 5. — Nemci zaprejo napredne delavce, rodoljubne izobražence ter vodilne strokovne delavce. Odstranijo slovenske napise, uvedejo nemške šole in sežigajo slovenske knjige. Prve žrtve postanejo telesno in duševno prizadeti ter Romi.

8. 7. — V transportu slovenskih izgnancev, ki odpelje iz Šentvida nad Ljubljano

v Srbijo in Makedonijo, je nad 70 družin iz Mežiške doline.

4. 8. — Policija je odkrila in zaprla pripadnike uporniške skupine, ki je delovala po tajnih navodilih okrožnega komiteja KP v Mariboru na Prevaljah, Lešah in Holmcu. Odpeljali so jih v Begunje in 20. 8. ustrelili: Henrika Zagernika, Franca Šterna, Jurija Mežnarja, Rafaela Pavlina in Antona Jeriča — vse s Prevalj in okolice.

20. 11. — Dušan Kveder, delegat pokrajinskega komiteja za Štajersko, prinese komunistom in rodoljubom smernice za delo. Obišče Lubasovo in Pratekarja nad Mežico, Žerjav in Črno.

Leto 1942

Nacisti pritiskajo na prebivalstvo. Mlajše moške silijo k vpisu v pomožne vojaške formacije. Februarja Rudi Janhuba prinese aktivistom OF nove delovne smernice. Po hudih bojih na Menini planini se nekaj

borcev revirske čete zateče na Smrekovec in Belo peč.

29. 8. — Borci — revirci požgejo planinski dom na Uršlji gori. Zbranim planincem spregovori na mitingu Ela Letonja — Atena o pomenu osvobodilnega boja.

31. 8. — Po preboju čez Karavanke se na Smrekovcu Kranjčev bataljon 2. grupe odredov sreča z revirsko četo; nadaljuje pot na Pohorje.

Oktober komandant 2. grupe Franc Rozman-Stane in komisar Kveder preuredita partizanske enote na Štajerskem. Revirska četa se v Mežiški dolini sreča z inž. Pavlom Žaucerjem-Matjažem in Ateno. Franc Osojnik-Golobov iz Koprivne jim privede skrivajoče se koroške Slovence iz Avstrije, ki se pridružijo četi. Ta si uredi prezimovališče v Topli nad Fajmutom. 3. 12. se jim priključi Karel Prušnik-Gašper. Tako nastane I. koroška četa, ki v zimovališču osnuje prvo tehniko koroškega okrožja.

Leto 1943

Okupator začne mobilizirati v svojo vojsko naše fante.

16. 1.—23. 2. — V četo vstopi prva skupina domačinov iz Tople, Koprivne in Mežice, 3. 3. še ena iz Kotelja.

8. 3. — Četa šteje 37 moških in krene v akcijo proti Železni Kapli in v Podjuno. Doživi »olševsko hajko«.

26. 3. — S skupino partizanov iz kamniškega bataljona se jim priključi Franc Pasterk-Lenart.

28. 3. — Na Koroško pride komandant 4. operativne cone Franc Rozman-Stane z zaščitnico.

1. 4. — V Koprivni komandant Stane iz zbranih borcev ustanovi I. koroški bataljon, ki ga sestavljajo tri čete. Komandant postane Franc Pasterk-Lenart, politkomisar Boris Čizmek-Bor.

3. 4. — Zvečer bataljon napade Mežico. Borci prekinejo predstavo v kinodvorani in pričnejo zborovanje z vaščani. Proti koncu akcije je komandant Lenart hudo ranjen. Borci ga prenesejo h kmetu Enciju, kjer izkrevavi.

6. 4. — Bataljon v Koprivni obkoli Nemci, vendar se uspešno prebije. Komandant Stane s 14 borci bataljona odide na Pohorje.

8. 4. — Zaradi sodelovanja s partizani Nemci aretirajo v Koprivni kmeta Goloba in delavko Francko Lenko.

Politkomisar Bor postavi v zgornji dolini javke in kurirske zveze. Nato s Poldetom-Jamskim vodita ranjence proti Kotljam, da bi jih spravila na varno. Med potjo postavi odbor OF za Črno in se v Javorju sestane s Matjažem. Skupno nadaljujejo pot in v Kotljah ustanovijo odbor OF. Konec aprila jih vodi pot na Šelemperk, Suhi vrh, v Zg. Jamnico in na Strojno.

12. 5. — Na Beli peči v Bistri poteka pomembna 1. konferenca okr. komiteja KP za Koroško skupno z zastopniki političnih delavcev. Matjaž v poročilu poudari, da se je prebivalstvo Koroške priključilo skupnemu revolucionarnemu boju slovenskega naroda.

Razmeji se teren in določijo naloge teren-skih delavcev. Pošljejo pozdrave IO OF, glavnemu poveljstvu SNOS in PO, CK KP

Slovenije in Jugoslavije ter vrhovnemu komandantu Titu.

Maja odide iz Kotelj in okolice druga skupina fantov v partizane.

Avgusta šteje koroški bataljon 320 borcev. Na Koroško pride sekretar KP za severno Slovenijo Sergej Kraigher. Po nalogu glavnega štaba NOV in POS je glavnina bataljona vključena v Šlandrovo brigado in krene s Smrekovca na Dolenjsko.

Na Koroškem ostanejo le politični delavci in nekaj borcev, vendar po dveh mesecih nastane nov bataljon, ki šteje 120 mož. Oborožitve: 5 mitraljezov, 7 brzostrelk in mnogo lahkega orožja.

4. 9. — Sovražnik odkrije partizansko tehniko v Javorju. Novo so partizani ustanovili pod Ivartnikovim čebelnjakom v Podgori. Delovala je do 15. 10. 1943, vodila jo je tov. Marjetka.

Zadnjo nedeljo v oktobru so partizani 2. čete koroškega bataljona po maši v Kotljah pod lipo priredili miting, ki je trajal tri ure. Govorniki so poudarili pomen OF, važnost partizanskega boja, bratstvo ter dolžnost vseh pri sodelovanju v NOB.

Po taboru se je na Rimskem vrelcu nastanila posadka SS, ki je imela tam svojo zloglasno mučilnico.

7. 11. — V veliko nemško ofenzivo je vključenih 2000 mož. Bojne operacije potekajo iz Slovenj Gradca, Raven, Prevalj in Črne proti Uršlji gori. Pogori domačija pri Petriču v Jazbini. Nad Lubasovo domačijo premine sekretar mežiškega okrožja KP Polde Eberle-Jamski. V Kotljah aretirajo okoli 50 ljudi.

20. 12. — Na Grohatu pod Raduho se iz čete koroškega bataljona oblikuje poseben bataljon, ki zadnje dni v letu odide na Pohorje ter se 7. 1. 1944 priključi Zidanškovi brigadi.

Leto 1944

20.—21. 1. — 3. bataljon Šlandrove brigade ponoči napade sovražno vojaško postojanko v Črni. Izprazni trafiko in nekaj trgovin. Ko policija zasleduje bataljon prek Ludranskega vrha, požge Podbršnikovo domačijo. V njej zgorita dva ranjena borca. Gospodarja in ženo ustrelijo nedaleč od Najeveške lipe.

5. 2. — Z odredbo glavnega štaba Slovenije je ustanovljen vzhodno-koroški odred, ki je priključen v 4. operativno cono.

22. 2. — XIV. divizija v Bistri in Koprivni zaključi svoj slaven pohod.

7. 4. — Razstreljena je trafo postaja v Žerjavu, zato izbiralnica pet dni ne dobi rude v predelavo.

Po ukazu glavnega štaba z dne 24. 4. se v Topli združita vzhodni in zahodni koroški odred v koroško grupo odredov. Vanjo so vključeni trije bataljoni. V tem času so posebno dejavni minerji, ki rušijo utrjene postojanke, mostove in progo.

6. 5. — Bračičeva brigada skupaj z VKO v Mušeniku izvede mobilizacijo in zažge žago. Maja prispe v štab koroške grupe odredov angleška vojaška misija. Zavezniki začnejo odmetavati koroškim partizanom orožje, municijo in obleko.

28. 6. — 80 policistov v Bistri seli Plaznikovo družino. Pride do triurnega boja, v katerem partizani uničijo nemški oklepnik in prizadenejo sovražniku velike izgube.

V začetku julija Nemci s 1800 možmi napadejo Bistro in Koprivno. Borci jim kljubujejo z odločnimi protiakcijami.

20. 6. — V dolini se prične tekmovanje z geslom »vse za našo dokončno zmago!« Namen je utrjevanje odborov OF. Tudi v najodročnejših zaselkih ustanavljajo množične organizacije in vključujejo vanje prebivalstvo.

Ko enote 4. operativne cone v prvih dneh avgusta osvobodijo Zg. Savinjsko dolino, je VKO širil osvobojeno ozemlje, in tako je nastajala svobodna partizanska Koprivna.

8. 8. — V Javorju pri Početu raztrganci pobijejo pet ljudi.

19. 8. — Prične se največja bitka v Mežiški dolini, ki traja šest dni. Poteka v Koprivni in Bistri. O njej po radiu poročajo tudi zavezniki.

12. 9. — Glavni štab NOV in POS ukine koroško grupo in spet postavi koroški odred. Koroški nacistični pokrajinski vodja prizna, da je za Nemce vojaško politični položaj na Koroškem nevzdržen.

3. 12. — Prične se velika sovražna ofenziva na osvobojeno ozemlje v Savinjski dolini. Koroški odred vztrajno odbija napade v Koprivni in Topli.

Leto 1945

Ob koncu aprila je sklicana konferenca okrožnega komiteja SKOJ na Črnem vrhu, ki je zelo uspešna.

4. 5. — Tomšičeva brigada popoldne napade Črno, Žerjav pa blokira.

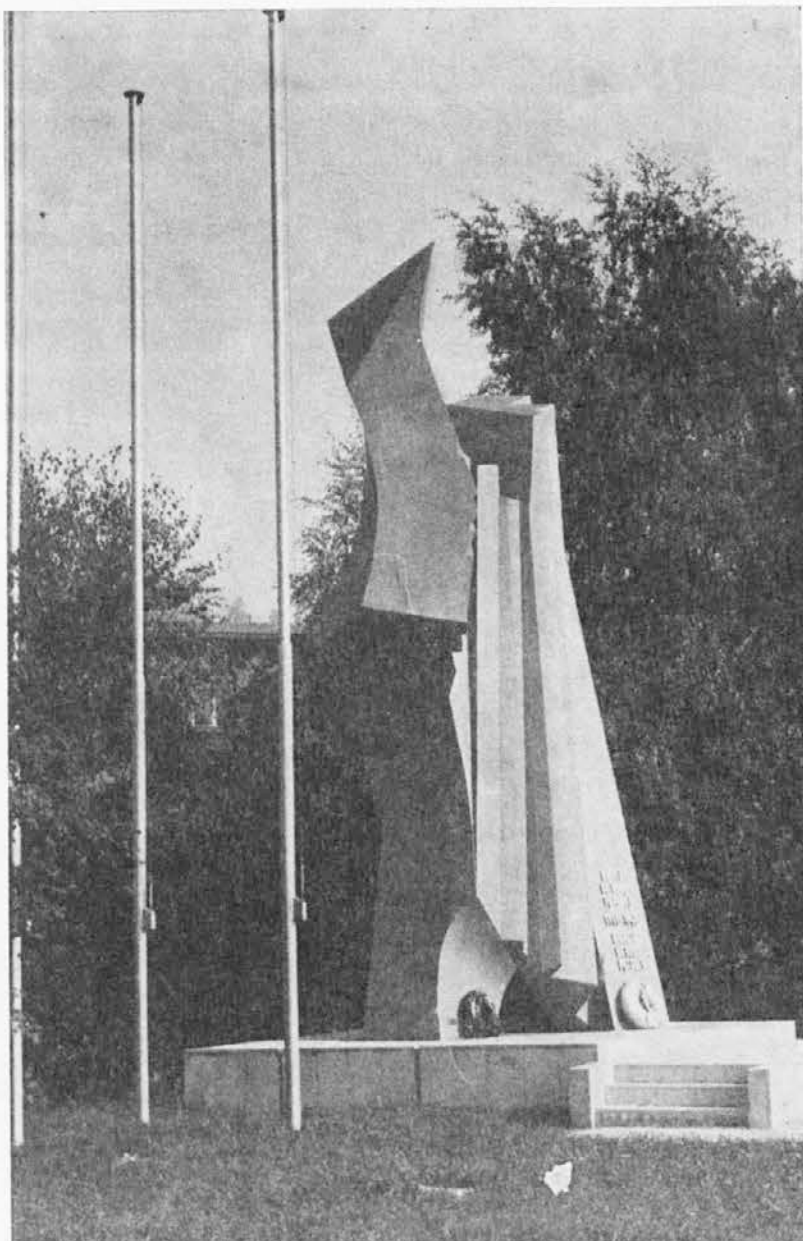
5. 5. — Prispe Bračičeva brigada, napade utrdbe v Žerjavu in ga naslednji dan zavzame.

Ker so tega dne tudi postojanke v Črni tik pred predajo, štab IV. operativne cone ukaže poveljstvu 14. udarne divizije, naj se prebije v notranjost Koroške. Tomšičeva brigada je poslana na položaje Prevalje — Ravne — Dravograd, da bi preprečila umik glavnini nemške vojske, ki je bežala z Balkana. Iz Zasavja sta bili poklicani na Koroško tudi Šlandrova in Zidanškova brigada.

Umikajoče se sovražne sile so hotele na vsak način izsiliti prehod čez Dravo. Zato je prišlo do treh hudih bitk na območju reke Meže. 13. 5. se je vnela ostra bitka med deli 3. armade in 14. divizije na eni strani in ustaši na drugi. Skoraj istočasno je Tomšičeva brigada z deli 3. armade na Poljani slavno potolkla 104. SS-divizijo. 14. 5. je bil še hud spopad z ustaši, prav tako na Poljani. Ti so sicer izsilili prehod na libuško gmajno, kjer so položili orožje.

Šesti dan po splošni kapitulaciji nacistične Nemčije se je v Mežiški dolini končala zadnja bitka druge svetovne vojne na evropskih tleh.

Ponosni pomnik
odpora

Občina Ravne danes

DEŽELA IN LJUDJE

Prostor med Peco in Pohorjem sestavljajo občine: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec. Po svojih prirodnih lepota je to lep in slikovit predel naše republike. Koroška krajina je združba štirih različnih občin, ki vsaka po svoji razvitosti, gospodarski in prebivalstveni strukturi pomeni svojstveno, bolj ali manj zaključeno geografsko celoto. Vsem štirim pa dajejo skupne poteze rudarstvo z industrijo, gozdno gospodarstvo in kovinsko-predelovalna industrija.

Celotna krajina meri 1.041 km², kar predstavlja 5,1 % skupne površine v slovenskem prostoru. Po površini je največja ob-

čina Radlje ob Dravi, ki meri 346 km², druga največja pa je občina Ravne na Koroškem s 304 km² površine.

Upravno-politična raznolikost krajine je le toga formalnost nasproti dejanskemu življenju, ki se v koroški krajini na raznih področjih družbenega razvoja vedno bolj staplja in povezuje v organizirano celoto.

Območje občine Ravne na Koroškem je v družbeno-političnem pogledu razdeljeno na štiri krajevne skupnosti, kjer živi danes (31. 12. 1978) 25.709 prebivalcev. Po številu teh je največja krajevna skupnost Ravne na Koroškem z 9.843 prebivalci, sledi ji krajevna skupnost Prevalje s 7.454 prebivalci, krajevna skupnost Črna ima 4.251 prebivalcev in krajevna skupnost Mežica 4.161.

Število prebivalcev je v občini Ravne od 16.120 leta 1948 naraslo na 25.709 v letu 1978 (indeks 160). Od teh jih je danes 10.247 zaposlenih v gospodarstvu in 1.10 v družbenih službah.

Zaradi prevladujoče težke industrije in rudarstva imamo v občini nižji procent zaposlenih žena kot v republiki (občina 33 %, republika 43 %). Ob sprejemanju planskih dokumentov pa smo si zadali prioriteto nalogo — odpiranje novih delovnih mest za ženske, kar se delno že uresničuje (Tekstilna industrija TOZD Konfekcija Prevalje, LEK Ljubljana, TOZD Dren Prevalje).

Poleg Železarne Ravne in Rudnikov svinca in topilnice Mežica sta v občini zastopani še kovinsko-predelovalna in tekstilna industrija, prav tako je dobro razvito gradbeništvo. Zadnja leta pa je dan poseben poudarek razvoju terciarnega sektorja, ki je v preteklosti močno zaostajal.

Vidni delež družbenega proizvoda v občini Ravne na Koroškem prispeva industrija (rudarstvo in železarstvo), ostale panoge pa le manjši delež. V republiškem merilu se v letu 1977 uvršča občina Ravne na Koroškem med deset najbolj razvitih z 68.120 din narodnega dohodka na prebivalca.

OBDOBJE PO OSVOBODITVI

Nagli razvoj industrije in rudarstva po osvoboditvi je močno spremenil nekdanjo agrarno-rudarsko strukturo Mežiške doline. Mnogi dejavniki, ki so nekoč vplivali na razvoj fužinarstva in rudarstva, so z družbenim, političnim in tehničnim razvojem odpadli ali pa so postali nepomembni. Kljub temu pa je imela občina Ravne na startu v povojno obdobje za takratne razmere dokaj dobro razvito industrijsko strukturo, na kateri se je dalo s pomočjo zunanjih investicijskih virov relativno hitro napredovati.

Monoindustrijska struktura je močno zasenčila interes za razvoj drugih sektorjev gospodarstva, zlasti terciarnega (obrt, gostinstvo in turizem, trgovina), kjer glavni nosilci panoge niso v občini, ampak iz drugih središč in so dolgo časa izražali predvsem lastne interese. Z večanjem investicij v družbeni standard in stalno narašča-

jočimi potrebami po terciarnih dejavnostih pa se večja družbeno-ekonomska vloga teh panog, zato se te zadnja leta pospešeno razvijajo. Delovna mesta izven kmetijstva so se naglo odpirala in to je omogočilo dosegljevanje prebivalstva v občino, obsežno dnevno migracijo ter preslojevanje kmečkega prebivalstva, predvsem v dolinskih delih naše in sosednjih občin.

Ob popisu prebivalstva po poklicni strukturi leta 1961 je bila glavna gospodarska panoga občine industrija, ki je preživljala 24,9 % celotnega prebivalstva, od rudarstva je živelo 22,5 % od kmetijstva pa 12,3 % celotnega prebivalstva. Skupno pa se je v času med obema popisoma v obdobju od 1953. do 1961. leta skrčilo število aktivnih kmetijskih delavcev za 47,6 %. Danes ima občina Ravne na Koroškem le še 7 % kmečkega prebivalstva, skoraj tri četrtine prebivalcev pa živi v urbanih naseljih.

Nekdanji trg Guštanj se je 1952. leta preimenoval v mesto Ravne na Koroškem, kjer so se hkrati s krepitvijo industrije oblikovale osrednje funkcije: občina, gimnazija, študijska knjižnica, delavski muzej, urbanistični biro, koroški zdravstveni dom, koroške lekarne, enota ekonomskega centra iz Maribora, delavska univerza, sedeži samoupravnih interesnih skupnosti (sociala, otroško varstvo, izobraževanje, kultura, telesna kulturna, zdravstvo, stanovanjska skupnost, komunalna skupnost, invalidsko pokojninsko zavarovanje).

Nagla rast prebivalstva v vseh urbanih krajih občine je zahtevala tudi pospešen razvoj infrastrukture, zato je bilo zgrajenih precej novih objektov za družbene namene (šole, vrtci, gimnazija, zdravstveni domovi...), urejene so prometne zveze, PTT omrežje, razsvetljava, vodovodi, kanalizacija, toplovod in pred kratkim tudi plinovod.

Hkrati s hitrim razvojem železarstva in rudarstva se je pojavil nov problem — onesnaženost ozračja in prostora. Z montažnim čistilnim naprav za odplake Rudnikov svinca in topilnice Mežica je postala Meža zopet bistra reka, za čistejšo ozračje pa so pripomogle filtrirne naprave Rudnika Mežica in Železarne Ravne. Tako je bil storjen velik korak za ohranitev zdravega okolja, vendar bomo morali v najkrajšem času poskrbeti še za druge vire onesnaženosti (kanalizacija, centralne kurjave) ter jih odpraviti.

ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA V OBČINI

Industrijska tradicija je v Mežiški dolini zelo stara. Rudarstvo in fužinarstvo ji dajejo svoj značaj že desetletja, ko se je iz majhnih jam razvil velik in poznan rudnik v Mežici, iz fužin ob reki Meži pa močan gigant — Železarna Ravne.

Po osvoboditvi je Železarna Ravne s pomočjo zunanjih investicijskih virov in ob znatnih vlaganjih lastnih sredstev širila in izpopolnjevala obstoječe obrate in gradila nove. Leta 1955 je bila postavljena nova 10-tonska električna obločna peč, urejena jedrarna in prostor za pripravo vložkov visoko frekvenčnih peči, dograjena nova čistilnica (prejšnja je pogorela) in številne komunikacijske naprave.

Korenine bratstva in enotnosti

Vsa naša socialistična skupnost enakovrednih narodov in narodnosti je križem prepletena z živimi vezmi bratstva in enotnosti. Globoke so njiju korenine in različne so oblike njunega izpričevanja. Občina Ravne na Koroškem vseskozi prispeva svoj delež k bogatenju teh oblik in zavestno skrbi za to, da njih izročilo preide na mlajše rodove.

Ena najmočnejših korenin bratstva in enotnosti sega v devetnajsto enainštirideseto leto, ko je nemški okupator pregnal v Srbijo vrsto zavednih slovenskih družin iz vseh krajev naše občine. Zavetje in drugi dom so našle v mestih in vaseh bratske Šumadije, največ v Varvarinu in njegovi okolici. Grozote okupacije, na drugi strani pa zanos narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije sta povezala slovenske izgnance s srbskimi tovariši. Že ob prvem »vlaklu bratstva in enotnosti« so obnovili vezi prijateljstva in jih vseskozi obnavljajo. Ne samo nekdanji pregnanci, tudi njihovi po vojni rojeni sinovi in vnuki poznajo imena daljnih srbskih krajev in dobrih ljudi, ki so priskočili na pomoč njihovim očetom in dedom, materam in babicam. Sad tega nikoli pretrganega prijateljstva je tudi pobratenje občine Ravne na Koroškem s srbskima občinama Čačak in Varvarin.

Vsaka izmed teh družbenopolitičnih skupnosti pa je pobratena še z drugimi. In mladina vseh tako povezanih bratskih in prijateljskih občin se je dogovorila za vsakoletno srečanje, ki zajema občine: Bosanska Dubica, Bela Palanka, Cazin, Čačak, Garešnica, Podravska Slatina, Suva Reka, Svetozarevo, Ravne na Koroškem in Varvarin. Srečanje mladih na teh in drugih skupnih prireditvah predstavlja mogočno manifestacijo bratstva in enotnosti, obenem pa je prepričljivo jamstvo in dokaz, da mladi prevzemajo dragocene vrednote narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije in jim iščejo nove načine, njim in času primerne načine izražanja.

V naslednjih letih je bila glavna investicijska dejavnost omejena na rekonstrukcije in izpopolnjevanje obratov zaradi znižanja proizvodnih stroškov. Prva faza izgradnje je bila do leta 1957 končana.

Od leta 1961 je bila železarna Ravne prizorišče največjih gradenj v zgodovini Koroške. Vsi obrati so menjavali svojo podobo. Naglo je rastla topilnica z novimi topilnimi agregati, valjarna z najsodobnejšo opremo in notranjo ureditvijo, vzmetarna, orodjarna. Pred kratkim je bila zgrajena nova, sodobno urejena jedilnica, poleg nje pa tudi sodobna upravna zgradba.

V zadnjem desetletju je začela Železarna Ravne uvajati najsodobnejšo računalniško opremo, posebno pomembna pa je bila uvedba procesnega računalnika, ki je prisoten v vseh fazah izdelave jekla: v naročanju legirnih odpadkov, vodenju knjige naročil, izračunu sestave vložka, avtomatičnega taljenja, vodenja električne konice, optimalne izbire jekla za izdelavo, do optimalnega izračuna dodatka ferolegur. S tem so bili doseženi veliki prihranki pri porabi ferolegur (znatno znižanje materialnih stroškov, povečana enakomernost kemijske sestave, znižali odstotek zgrešenih legirnih elementov, odpravljanje konic pri porabi električne energije).

S srednjeročnim planom za obdobje 1976 do 1980 je Železarna Ravne predvidela naslednje investicije: modernizacija jeklarne, livarna posebne litine, proizvodnja valjev za hladno valjanje, modernizacija jeklovleka, proizvodnja torzijskih osi.

Z oplemenitenjem proizvodnega programa je Železarna Ravne od osvoboditve do danes v celoti osvojila proizvodnjo širokega asortimenta: toplo valjane in kovane profile, vlečena, brušena in luščena jekla v vseh vrstah kvalitetnih in plemenitih jekel, jeklene odlitke, industrijske nože, nože, orodja in krožne žage za obdelavo jekla, kovin in lesa; pile, vzmeti, pnevmatične stroje in orodja, valje za hladno valjanje jekla in kovin, pilger valje, univerzalne in kovaške ekscentrične stiskalnice delovnega pritiska od 160 do 1200 Mp. S takšnim proizvodnim programom si je Železarna Ravne ustvarila sloves tako na domačem kot tudi na tujih tržiščih (izvoz v letu 1978 16,4 milijona \$, uvoz 15, 6 milijona \$).

Iz skromnih obrtniških začetkov je že pred drugo svetovno vojno zrasla Tovarna rezalnega orodja Prevalje. Ta popravljalnica starih pil je zaradi rastočih potreb našega gospodarstva in zaradi bližine ravenške železarne prerasla leta 1948 v tovarno pil. Z obnovitvijo strojnega parka in nabavo novih strojev in peči leta 1953 je svoj proizvodni plan močno razširila in ga tudi realizirala. V letu 1964 se je vključila v mednarodno menjavo, leta 1965 pa je izvoz že nekajkrat povečala. Trg je izdelke, rezalno orodje za obdelavo kovin in lesa ter vse vrste pil, sproti odkupoval. Leta 1974 se je združila z Železarno Ravne na Koroškem in postala njena temeljna organizacija združenega dela.

V Rudnikih svinca in topilnica Mežica so v letih 1949—1952 obnavljali stare rove in rudniške naprave, opravljali rudosledna dela in odpirali nove rove. S temi ukrepi in z uvedbo delavskega samoupravljanja se je začela proizvodnja naglo večati. Pove-

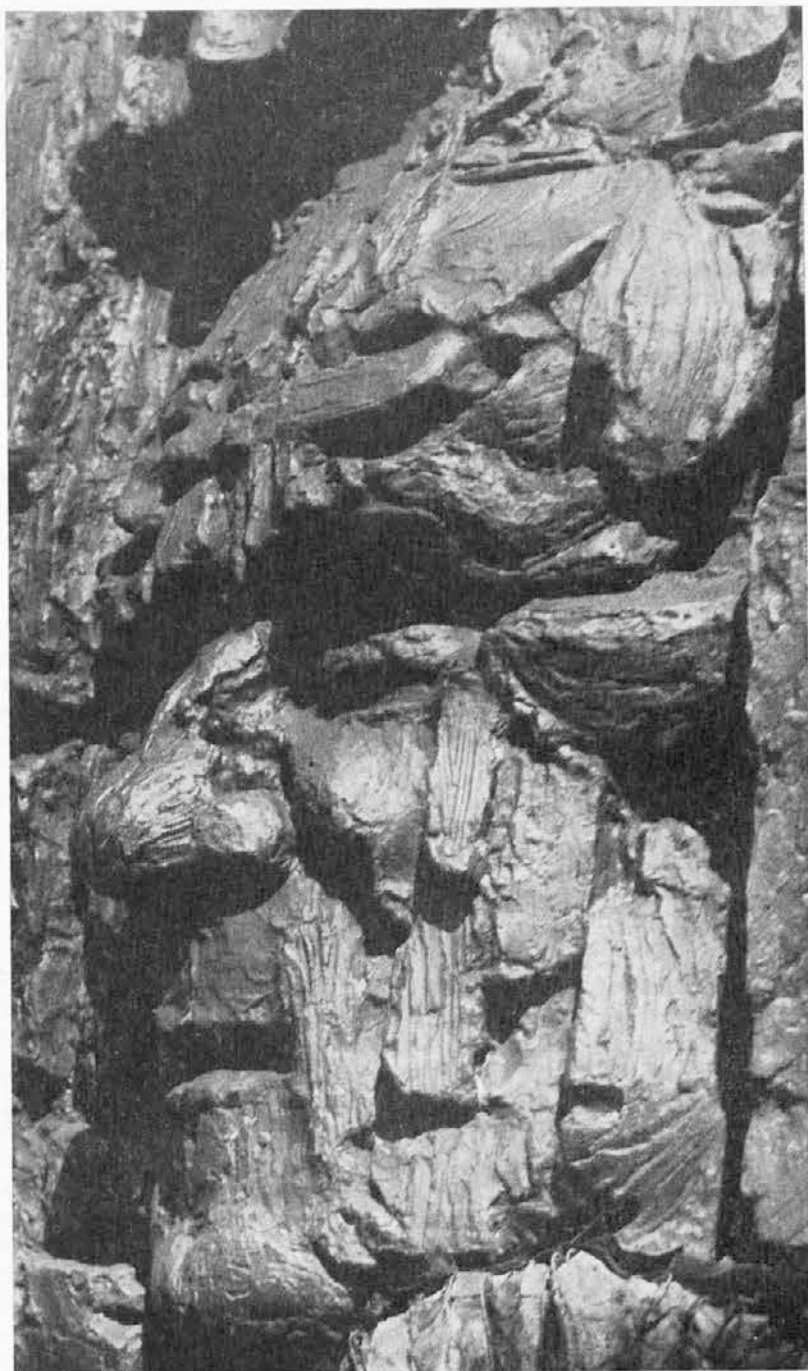
čanje proizvodnje je bilo največ zasluga večje storilnosti, boljše organizacije in sodobne mehanizacije. Od leta 1952 se število zaposlenih v rudniku ni bistveno spremenilo, po zadnjih podatkih šteje celoten kolektiv 1.913 zaposlenih. Leta 1962 si je rudnik pripojil od Avtoobnove Maribor proizvodnjo akumulatorjev Vesna in kmalu precej povečal njeno proizvodnjo, leta 1973 pa ta obrat organiziral v TOZD Vesna Maribor (proizvodnja starter akumulatorjev znamke Vesna). Leta 1975 so iz prejšnjih petih temeljnih organizacij združenega dela nastale nove, in sicer: TOZD rudarski obrati (izkorišča svinčeve in cinkove rude), TOZD separacija (pridobiva svinčev, cinkov in vulfenitov koncentrat), TOZD metalurgija (izdeluje svinčene izdelke, polizdelke in zlitine), TOZD akumulatorskih baterij (proizvaja industrijske, stacionarne in specialne akumulatorje znamke Mežica), TOZD tovarna opreme Mežica (projektira, izdeluje, gradi in montira kompleksne objekte, predvsem za lesno industrijo — transporterji ter projektira in proizvaja razne čistilne naprave), TOZD elmont (izdeluje in montira: elektronaprave ter opremo za separacijo, lesno indu-

strijo; čistilne naprave; opravlja popravila električnih strojev), TOZD lesni obrat (izvršuje mizarske storitve in izdeluje mizarske izdelke), TOZD elektrarne (proizvaja električno energijo za potrebe rudnika), TOZD blagovni promet (opravlja uvozne in izvozne poslovne storitve in marketing).

Bojazen, da bodo zaloge svinčeve in cinkove rude kmalu izčrpane, je bila neupravičena. Rudnik je bil precej časa v težavah, pa ne toliko zaradi pomanjkanja rude, kot zaradi nepravilnega gospodarjenja v preteklosti. Ruda, ki jo kopljejo sedaj, vsebuje približno 2 % svinca in 4 % cinka.

Napačna ocena zalog takoj po vojni in mnenje, da bo ruda kmalu izčrpana, sta imela težke posledice. Medtem ko so drugi jugoslovanski rudniki dobili novo mehanizacijo, je Mežica ni dobila. Zato so bile prva leta investicije skromne, rudarji so morali investirati vse sami. Ob spoznanju napačne ocene rudnih zalog pa je dobil rudnik v Mežici kmalu zunanjo pomoč.

V zadnjih letih posveča vedno večjo skrb raziskavam in sledenju rude v globljih plasteh, obenem pa skrbi za razširitev in modernizacijo obratov. Stanje pri pridelovanju in primarni obdelavi svinca in cinka

Drago Tršar,
Prežihov Voranc

v Rudniku Mežica odseva stanje vseh kovinskih rudnikov v naši domovini, ki so večinoma izkazovali izgubo v poslovanju. Zlasti pri pridobivanju svinca in cinka se vidi nezadostna zaščita pred vplivi zahodnih tržišč, ki težijo k podrejanju surovin-ske proizvodnje in k favoriziranju višjih stopenj predelave svinca in cinka, kljub temu pa je bil v letu 1978 dosežen izvoz v vrednosti 15,2 milijona dolarjev, uvoz pa v vrednosti 4,2 milijona dolarjev. Rezultati najnovejših raziskav kažejo, da ima OZD Rudniki svinca in topilnica Mežica še ugodne perspektive za nadaljnji razvoj.

Zaradi velikih potreb po raznih obrtnih dejavnostih, ki so v dolini in v okolici vse bolj odmirale, potrebe po njih pa vse bolj rasle, je nastalo v letu 1951 kleparsko inštalatersko podjetje, nato pa se je preimenovalo v Vodovod Prevalje z 51-članskim kolektivom. Okoli 250 zaposlenih in širok program dejavnosti sta narekovala združitve delavcev s samoupravnimi sporazumi leta 1977 v MPP Inštalater Prevalje, TOZD montaža Prevalje, TOZD proizvodnja kovinskih izdelkov Nicina Prevalje in TOZD lahkih transportnih naprav s sedežem v Slovenj Gradcu. Delovna organizacija je precej razširila svojo dejavnost:

TOZD montaža montira elektroinštalacije šibkega in jakega toka, strelkovode, vodovodne inštalacije, centralne kurjave, kotlovnice in podpostaje, plinovode, toplovode, klimatske in prezračevalne naprave, opravlja krovsko kleparska dela, toplovodne izolacije, hidroizolacije in ostale krovne kritine.

TOZD proizvodnja kovinskih izdelkov Nicina izdeluje in montira hlevsko opremo in mehanizacijo, dimniška vrata in kovinske serijske proizvode, montira jeklene konstrukcije in zrakovode ter tlačne cevovode, plinovode in izdeluje kovinske izdelke za široko potrošnjo.

TOZD lahkih transportnih naprav Slovenj Gradec projektira, izdeluje in montira težke in lahke zračne pošte, ključavničarske izdelke za široko potrošnjo, opravlja ključavničarske storitve ter projektira, izdeluje in montira signalizacijske naprave in semaforizacijo pri poštah.

Med starejše delovne organizacije v občini Ravne na Koroškem prištevamo tudi tovarno lesovine in lepenke na Prevaljah, ki je edini proizvajalec bele in sive lepenke za potrebe jugoslovanskega tržišča. Tovarna se je vse do leta 1952 borila z različnimi težavami (vodna stihija, pomanjkanje sredstev za investicije, popravila itd.), reorganizacija strojnega parka je pripomogla k večji storilnosti dela, a še vedno ji je primanjkovalo sredstev za nakup modernejših strojev. Po letu 1960 si je kolektiv zelo prizadeval, da je izkoristil vse možne kapacitete in pričel z rekonstrukcijo tovarne. Sedanje rekonstrukcije in razširitve tovarne so usklajene s koncepti razvoja slovenske papirne industrije. Tovarna lesovine in lepenke se je pred kratkim reorganizirala v okviru OZD Sladkogorska Sladki vrh in postala TOZD Lepenka Prevalje.

Občina Ravne na Koroškem je zelo bogata z gozdovi, saj ti pokrivajo 70 % njene površine. Že zelo zgodaj so ob vseh večjih potokih zrasle žage za razrez hlodovine. Stare drče za spravilo lesa so nadomestile

gozdne ceste, po katerih sedaj spravljajo gozdarji les v dolino. Pri podiranju in obdelavi hlodov je prejšnje ročne žage nadomestila sodobna mehanizacija. S predelavo se ukvarjajo naslednje delovne organizacije v sklopu Lesne Slovenj Gradec: TOZD tovarna pohištva Prevalje (izdeluje vrata, okna, ogrodja za kavče itd.), TOZD obrat za kooperacijo Ravne, TOZD žaga Mušenik in TOZD gozdarstvo Črna (gradnja gozdnih cest, podiranje in spravilo lesa).

Največje gradbeno podjetje v vsej dolini je Gradis Ljubljana s TOZD na Ravnah na Koroškem. Že maja 1947 je prišla na Ravne prva skupina delavcev, katerim so sledili še drugi. Gradis je po vojni gradil številne stanovanjske bloke, šole, gimnazije, razne domove, dva hotela, telesnokulturne objekte, v Železarni Ravne vrsto transportnih naprav in tovarniških objektov.

Stavbenik Prevalje je leta 1954 štel 20, danes pa približno 470 delavcev. Po vojni je gradil razne manjše industrijske objekte in objekte družbenega standarda. Z željo po enotni organizaciji gradbene dejavnosti v okviru krajine se je leta 1976 združil z gradbenim podjetjem iz Dravograda in Graditeljem iz Slovenj Gradca v organizacijo združenega dela SGP KOGRAD Dravograd.

Močna industrijska dejavnost in obsežna dnevna migracija delavcev zahtevata urejene prometne zveze. Z rednimi prevozi delavcev na delo in nazaj domov ter s prevozi blaga se v občini in krajini ukvarjata SOZD SAP — VIATOR TOZD potniški promet in TOZD promet in delavnice Prevalje.

Leta 1970 je bil za potrebe grafične dejavnosti ustanovljen KINEGRAF na Prevaljah, ki opravlja grafično dejavnost (tiska obrazce, plakate, prospekte, opravlja knjigovezna dela, izdeluje papirno embalažo) in se ukvarja s kinematografijo v občinah Ravne, Dravograd in Slovenj Gradec.

Že od nekdaj je Mežiška dolina igrala pomembno vlogo v prometu. Kmalu po osvoboditvi je dobila njena cestna povezava obliko nefunkcionalnega cestnega žepa, zaradi obmejnega položaja pa vsekakor precej pomembnega za ostalo skupnost. Za močnejše obremenitve v smeri od Dravograda proti Črni pa je bila cesta usposobljena šele od leta 1963 dalje. Izredno močno so obremenjene tudi gozdne ceste, katerih je iz leta v leto več, saj skoraj ni več gozdnega kompleksa, do katerega ne bi bila speljana cesta.

Naraščajoči promet proti Dravogradu bo razbremenjen s cesto prek Sel na Slovenj Gradec. Cestna povezava med Črno in Savinjsko dolino pa bi pomenila okno v ostale dele naše republike in bi zelo skrajšala pot do Ljubljane.

SKRB ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Dolgoročni stabilni in dinamični razvoj gospodarstva je mogoč le v pogojih skladne rasti družbenega standarda, v katerega se vključujejo družbene službe, organizirane v samoupravnih interesnih skupnostih. Občina, ki je bila v preteklem obdobju visoko po družbenem proizvodu v primerjavi z ostalimi občinami Slovenije, je

v rasti družbenih dejavnosti nekoliko zaostajala.

Možnosti kvalitetnega razvoja na področju izobraževanja, vzgoje, zdravstvenega in socialnega varstva ljudi, kulturnega in telesnokulturnega udejstvovanja in drugih vrednot socialnega in duhovnega življenja človeka so v glavnem odvisne od dosežene stopnje gospodarske razvitosti občine, krajine in republike.

Politika povojne izgradnje v občini je temeljila zlasti na vlaganjih v težko industrijo in rudarstvo, družbene dejavnosti pa so šele z razvojem samoupravnih družbenih odnosov dobile pravo vlogo.

Za družbene dejavnosti v celoti velja, da so se takoj po vojni redne dejavnosti zadovoljivo razvijale, ni pa bilo dovolj poskrbljeno za gradnjo in vzdrževanje objektov družbenega standarda, predvsem vzgojnovarstvenih, kulturnih, telesnokulturnih in zdravstvenih ustanov. S krepitvijo akumulativne sposobnosti gospodarstva se je začel premik tudi na področju družbenega standarda. Za potrebe vzgoje in izobraževanja, kulture in telesne kulture smo po vojni dobili naslednje nove objekte:

1954 je bila zgrajena nova gimnazija, ki jo je postavilo delovno ljudstvo kot pomnik padlim za svobodo in svetilnik kulture slovenski Koroški.

Zgrajene so bile nove osnovne šole na Prevaljah, v Črni, Koprivni, na Holmcu in ena najsodobnejše opremljenih osnovnih šol v Jugoslaviji — osnovna šola Koroških jeklarjev na Ravnah na Koroškem.

Vzporedno z razvojem železarne so narasle tudi potrebe po strokovnih kadrih — ustanovljena je bila metalurška industrijska šola Železarne Ravne, za potrebe Rudnika Mežica pa nižja rudarska šola v Mežici.

Otroško varstvo je zagotovljeno v vseh krajevnih skupnostih v občini, zgrajena sta bila tudi dva nova vrteca v Mežici in na Ravnah ter adaptiran vrtec na Prevaljah.

V prostorih starega gradu je dobila svoje prostore študijska knjižnica, adaptiran je bil glasbeni dom in Titov dom.

Športno rekreativna dejavnost je zaživela z zgraditvijo Doma telesne kulture na Ravnah leta 1965, s stadionom in z dograditvijo telovadnic ob osnovnih šolah, trimskih stez in ostalih objektov telesne kulture.

Zaradi naraščanja naravnega prirastka prebivalstva in priseljevanja ljudi v industrijske centre je bila za zadovoljitev vseh potreb po zdravstvenem varstvu leta 1951 zgrajena ambulanta na Ravnah, ki je bila dograjena in adaptirana v letih 1963 — 1965. Leta 1968 je bil ustanovljen Koroški zdravstveni dom kot regijska ustanova (združuje zdravstveni dom Dravograd, zdravstveni dom Radlje, zdravstveni dom Slovenj Gradec, zdravstveni dom Ravne in reševalno službo).

Do leta 1967 je bila v občini Ravne bolnišnica v Črni, ki pa je bila ob razširitvi bolnišnice Slovenj Gradec kot regijska ustanova ukinjena. Te prostore je dobil v uporabo zavod za delovno usposabljanje mladine Črna. Črna in Mežica sta dobili nove lekarniške prostore, na Prevaljah pa je bil zgrajen moderen zdravstveni dom.

Zaradi pomanjkanja objektov družbenega standarda so se delovni ljudje in občani

samoupravno dogovorili za večja vlaganja v te objekte. Široko zasnovane akcije zbiranja sredstev s samoprispevkom in iz dohodka delavcev TOZD so dale prve rezultate (dokončanje telovadnice Ravne, telovadnice v Mežici, osnovna šola Lokovica, osnovna šola Javornik — osnovna šola Koroških jeklarjev).

V prihodnje bodo zgrajeni novi kulturni domovi: v Črni, na Prevaljah in na Ravnah. Adaptiran bo narodni dom v Mežici, zgrajena otroška vrtca na Prevaljah in Lešah, osnovne šole v Strojni, Žerjavu in Šentanelu, adaptirana gimnazija in osnovne šole v Mežici, Črni in na Ravnah za potrebe usmerjenega izobraževanja ter celodnevne osnovne šole.

Mežiška dolina je precej odmaknjena od večjih kulturnih centrov. Prav ta odmaknjenost je narekovala svojstveno kulturno podobo, ki je več ali manj črpala snov in oblike kulturne dejavnosti od ljudi, ki tu žive.

Kulturna dejavnost, ki ni zamrla niti v času vojne, je takoj po končani borbi polno zaživela. Že več kot tri desetletja godbeniki v Mežici, na Prevaljah in Ravnah ob veseljih, svečanih in žalostnih dogodkih z glasbo pišejo del našega življenja. Pihalni orkester ravnških železarjev je v teh letih postal mnoga priznanja (zlato plaketo v Rogški Slatini, državno odlikovanje tovariša Tita — red dela z zlatim vencem) največji uspeh pa je zlata medalja s tekmovanja orkestrov v mestu Kerkrade na Nizozemskem.

Plesna folklorna skupina s svojimi plesi že od vojne dalje predstavlja naše kraje, naše ljudi, našo Koroško. Znana je tudi izven meja naše države in je 1978. leta zastopala Jugoslavijo na festivalu v Zakopanah na Poljskem, kjer ji je bil podeljen »zlati list« — najvišje priznanje festivala.

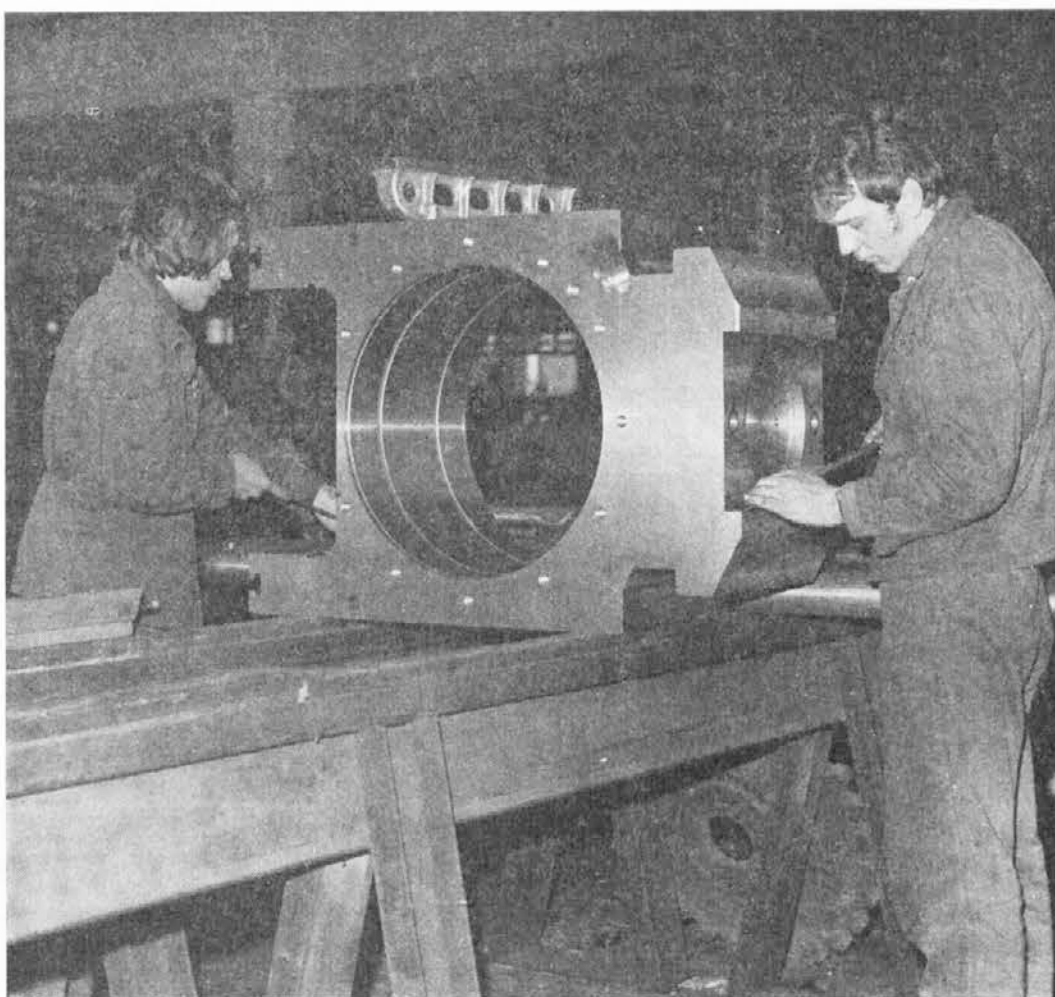
Bogata je tudi bera gledaliških predstav, ki so jih pripravile gledališke skupine. V vseh večjih krajih (Črna, Mežica, Prevalje, Ravne) so se zbrali ljubitelji odrskih desk in s svojimi predstavami pritegnili mnogo kulture željnih občanov.

Najbolj množični so bili in so še pevski zbori, saj nobena prireditelj, noben praznik ni minil brez petja. Pevskih zborov v občini je veliko, niso le v večjih centrih, ampak v vsaki še tako majhni vasi. Mnogi zbori so nenadkriljivi po svoji izvirnosti in opravljajo veliko kulturno poslanstvo pri ohranjanju domače izvirne pesmi. Pomemben delež za tako množično udejstvovanje občanov na tem področju ima tudi glasbena revija »Od Pliberka do Traberka«.

Pojem kulturnega dela je dokaj obširen, zato ta dejavnost ni samo v petju, plesu in godbi, ampak daje občanom tudi možnost kulturnega užitka s svojo bogato zbirko knjig v študijski knjižnici, kakor tudi v ostalih knjižnicah v občini.

Likovni salon je pripravil veliko likovnih razstav in slikarskih kolonij. Svojestven pečat našim krajem pa daje tudi mednarodni simpozij Forma viva, ki je na Ravnah vsaka štiri leta.

Kraji v občini se ponašajo z narodopisnim blagom in prirodnim okoljem, mnogi mi umetnostno zgodovinskimi spomeniki in

Sodelovanje

spomeniki iz NOB. Ohranjanju starih šeg in običajev pa mnogo prispeva vsakoletni turistični teden v Črni na Koroškem.

Delavski muzej je bil ustanovljen leta 1953 in varuje našo kulturno dediščino ter posega v najrazličnejše veje družbenega in gospodarskega življenja. Delavski muzej ima tehnični oddelek, stalno razstavo delavskega gibanja v Mežiški dolini in etnografski oddelek.

Šport je bil po vojni tista sila, ki je združevala mladino in ji privzgajala tekmovalne navade. Ta vzgon mladih, novi družbeni odnosi, razumevanje starejših in odgovornih so botrovali ustanovitvi telesno kulturnih organizacij, športnih društev in samostojnih klubov.

Smučanje je bilo zaradi naravnih pogojev pravi nacionalni šport že pred vojno, po vojni pa so se mu pridružile še ostale zvrsti športa, kot so odbojka, namizni tenis, nogomet, atletika in drugo. Telesna kultura v občini je mnogo pridobila z izgradnjo plavalnega bazena na Ravnah, kar dokazujejo tudi uspehi naših plavalcev.

Množično vključevanje mladine in delno tudi starejših ljudi v vrste osnovnih telesnovzgojnih in športnih društev, kakor tudi v samostojne klube je napredovalo vzporedno z organizacijo večjih kvalitetnih športnih prireditev (mednarodni plavalni miting, šport združuje mlade...) in z vrhunskimi dosežki različnih športnih panog in posameznikov.

Akcija »v šport vključiti čim več občanov« je bila uspešna, saj se je pred 10 leti ukvarjalo s športom 22% vsega prebivalstva občine, leta 1978 pa že 30%.

Ob vsej tej množičnosti pa ni zaostajala niti kvaliteta športa, saj je telesna kultura v občini prejela tudi najvišja slovenska priznanja — štiri Bloudkove nagrade in 10 Bloudkovih plaket. Prav tako se lahko ponašamo z 207 državnimi, 548 republiškimi in 14 balkanskimi prvaki in 13 športniki, ki so sodelovali na raznih svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah.

Poglavitni razvojni dejavniki, ki so opredeljevali dosedanja socialno-ekonomski razvoj in bodo dajali pečat tudi prihodnjemu obdobju, so vezani na črno in barvno metalurgijo na Ravnah in v Mežici ter gozdarstvo in lesno predelavo v Črni in na Prevaljah. Obstajajo realne možnosti, da se postopoma spremeni sedanja enostranska socialno-ekonomska struktura z rastjo novih zmogljivosti in z ustvarjanjem novih, zlasti ženskih delovnih mest v industriji in terciarnih dejavnostih. Tudi v prihodnjem razvoju bo osnovni nosilec gospodarske in socialne rasti železarna s svojo že začeto usmeritvijo v višje stopnje predelave proizvodov črne metalurgije, zlasti na osnovi proizvodnje plemenitih jekel. Močna nosilca pa bosta še naprej delovna organizacija Rudniki svinca in kompleks lesne predelave in gozdarstva.

Občina Ravne je že dosegla raven visoko razvite industrijske ekonomike, ki terja aktiviranje spremljajočih in komplementarnih dejavnosti: predelovalna industrija, malo gospodarstvo, terciarna dejavnost, družbena dejavnost in drugo. Na nas mladih pa je, da zastavljene cilje dosledno uresničimo in si ob tem zastavimo nove, še bolj drzne in bogate načrte razvoja.

Mladi občine Ravne — enakopravni nosilci razvoja

ZGODOVINA NAS ZADOLŽUJE

Dolina ob obronkih reke Meže je po odkritju nahajališč rudnega bogastva že pred več kot tristoletimi leti omogočila razvoj rudarstva in industrije. Ta bogastva so si kaj hitro pričeli prisvajati tuji mogotci, ki so zlasti zaradi večje industrijske razvitosti zahodnega sveta z eksploatacijo rud zaslužili izjemne možnosti za povečevanje svojega kapitala.

Izkoriščanje je pogojevalo še hitrejši razvoj kapitalističnih dežel, saj so si ob rasti kapitala krepili oblast, ob tem pa so postavili tudi temelje izkoriščanju delovne sile — človeka, ki je nenehno poglobljalo socialne razlike med ljudmi.

Vsa ta dogajanja so predvsem vzrok za začetek osvoboditve delavcev. Mežiška dolina je ob določanju meje po prvi svetovni vojni pripadala kraljevini SHS, kar pa v bistvu ni prineslo novih odnosov med delavci in kapitalisti — prejšnje so zamenjali novi izkoriščevalci. Zaradi tega se je vedno bolj širilo revolucionarno vrenje, ki je doživelo vrhunec ob vdoru tujih sil. Revolucija je bila neizbežna, ne glede na druge pogoje.

Takratne generacije se niso hotele samo osvoboditi jarma, otresti izkoriščevalcev, hotele so — ne glede na žrtve — ustvariti pogoje za svobodno delo vsem prihodnjim generacijam, da bi v miru nemoteno razvijale tak sistem, v katerem bodo delale za zadovoljevanje svojih in skupnih potreb in tudi odločale o svojem delu. Prav to nas zadolžuje, da se aktivno vključujemo v nadaljnjo izgradnjo samoupravnega socialističnega sistema in z delom zagotovimo še boljše pogoje življenja bodočim generacijam.

MLADINA DANES

Revolucionarna preteklost je tudi današnji mladi generaciji zapustila sledove privrženosti sistemu samoupravnemu demokratičnemu, bratstvu in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, neuvrščeni zunanji politiki v boju za svetovni mir in enakopravnost narodov, predvsem pa svetli revolucionarni poti, ki jo je začrtal TITO. Skorajda v občini ni področja družbene dejavnosti, ki ne bi zadevala mladih.

Po delegatskih načelih smo mladi prisotni povsod — včasih bolj, včasih manj uspešni in zagnani. Čeprav ostaja veliko odprtih vprašanj pri delu mladih na šolah, v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, je vendar revolucionarna mladost tista, ki neobremenjena kritično obravnava nepravilnosti in nanje tudi opozarja. Zgodi se, da tej mladosti včasih zmanjka volje, moči in znanja pri odpravljanju napak, da mnoge akcije doživijo manjši uspeh od pričakovanega, ker se mladi brez modre preračunljivosti lotevamo dela na napačnem koncu, vendar vse to krepi našo organizacijo — prinaša potrebno izkušnost. Kadar mladi ocenjuje-

mo svojo aktivnost, vlogo in mesto v sistemu, ne prikrivamo svojih napak. Izpostavimo jih ter iščemo najboljše rešitve.

Takšen sistem dela tudi omogoča, da vsi člani ZSMS temeljiteje spoznajo svojo organizacijo.

Iz aktivnosti ZSM je zanimiva predvsem ugotovitev, da je večina mladih izredno aktivna in uspešna na področju kulture in telesne kulture, kar vnaša v programe osnovnih organizacij v glavnem te interesne dejavnosti, medtem ko je vsebina akcij še nedodelana in le redko vsebuje elemente političnega delovanja. Ob teh ugotovitvah si mladi prizadevamo dograditi vsebino delovanja do te mere, da bomo z uspehom zagotovili boljše pogoje za delo prihodnjih generacij.

VIZIJA PRIHODNOSTI

Mladi vidimo v nadaljevanju izgradnje sistema samoupravnega socialističnega demokratičnega, predvsem pa v nadaljnjem razvoju Zveze socialistične mladine veliko priložnost in odgovornost za svoje mnogostransko delovanje.

Svoje možnosti bomo izkoristili zlasti z organiziranim, pospešenim množičnim usposabljanjem članov, da bodo znali na vseh ravneh biti enakopravni nosilci razvoja in odločanja o njem. Koncept usposabljanja, ki smo ga izdelali, zadovoljuje

naše potrebe danes, za prihodnost pa ga bomo morali že sedaj izboljšati. Zavedamo se, da bo izvršitev te naloge dala le ustrezno predznanje za aktivizacijo mladih, mnogo pa bo odvisno tudi od posameznikov.

V nadaljevanju predvidevamo, da bo poleg idejnopolitičnega usposabljanja nujno do konca vzpostaviti takšno organiziranost ZSM, ki bo omogočala bolj učinkovito delovanje. To pa pomeni, da bodo v vseh večjih integracijskih enotah morale delovati koordinacijske konference osnovnih organizacij, da bodo v vseh krajih morale zaživeti krajevne konference ZSM, ki bodo vključevale tudi vse družbene organizacije, društva in združenja, da bomo v globalu morali pričeti z ustanavljanjem mladinskih in pionirskih hišnih svetov. Takšna nova organiziranost bo omogočala, da bomo mladi od najmanjših do največjih skupin organizirano razpravljali in odločali o življenjsko pomembnih stvareh ter delovali v tesni povezavi z vsemi drugimi dejavniki v občini.

Danes zavestno ugotavljamo, da nam starši želijo vse, da bi v življenju dobro delali in uspeli, zavedamo pa se tudi, da je daljnosežno gledanje v prihodnost naša osnovna naloga. Popolnoma nas mora prežeti spoznanje, da se za nami svet ne neha, da za sleherni generaciji prihaja nova, z novimi in drugačnimi ali pa vsaj bolj obsežnimi potrebami.

Ko bo to naše skupno spoznanje, bomo tudi vse svoje sile usmerili v takšno delo, da bodo prihodnji rodovi lahko uspešno nadaljevali z razvojem družbe, v kateri bo delavec absolutni gospodar nad svojim delom. To je edina sprejemljiva pot v prihodnost, pot, ki jo je začrtal TITO.

Tito na Ravnah, Ravne k Titu

»Veliko življenjskih in delovnih zmag smo že izbojevali. Neizmerna sta naša sreča in ponos, da lahko uresničujemo naše skupne življenjske cilje za dobro naše domovine, ki jo z velikim spoštovanjem v svetu imenujejo Titova Jugoslavija. (Odlomek iz pozdravnega pisma Titu)

MARŠAL TITO NA RAVNAH

V torek, 6. julija 1971, ob 10. uri 15 minut je maršal Tito po 13 letih zopet obiskal ravenško železarno. V njegovem spremstvu so bili poleg soproge Jovanke še predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher, predsednik CK ZKS Franc Popit, predsednik IS SRS Stane Kavčič, članica sveta federacije Lidija Šentjure, poveljnik ljubljanske vojne oblasti generalpodpolkovnik Stane Potočar in republiški sekretar za notranje zadeve Silvo Gorenc.

Pred valjarno je dragega gosta pozdravil glavni direktor železarne Franc Fale. Zaželel mu je dobrodošlico, nato pa mu je predstavil po vrsti inž. Ivana Zupana, člana IS, Gregorja Klančnika, generalnega direktorja slovenskih železarn, predsednika skupščine občine Ravne Ivana Strmč-

nika ter predstavnike družbenopolitičnih organizacij tov. Zafošnika, Močivnika, Teržana, Breznikarja in Večka.

V spremstvu direktorja Faleta in tehničnega direktorja inž. Mohorčiča si je maršal Tito najprej ogledal valjarno. Zanimal se je, kako dela nasploh, ustavil pa se je ob konti peči ter si dal razložiti njeno delovanje. Zelo je bil zadovoljen, ko je slišal, da je ta obrat projektiralo domače podjetje Mašinoprojekt.

Iz valjarne je vodila pot skozi jeklovlek v mehanično delavnico. Maršal Tito se je zanimal za obdelavo delov za ladijske motorje za nemško podjetje M. A. N. ter za izdelovanje stiskalnic v sodelovanju s firmo Weingarten, v stari mehanični pa si je ogledal izdelavo nožev ter se zanimal za proizvodnjo in prodajo pnevmatičnega orodja.

Skozi špalir sodelavcev železarne, ki so dragega gosta pozdravljali s ploskanjem, se je maršal Tito s spremstvom in gostitelji odpeljal pred Dom železarjev, kjer ga je pričakala množica Ravenčanov. Domača godba mu je zaigrala dobrodošlico, pionirji so mu izročili cvetje, Ivan Strmčnik pa ga je pozdravil v imenu občanov:

Dragi tovariš predsednik!

V imenu občanov občine Ravne na Koroškem vas, ljubljeni gost, in vašo soprogo ter spremstvo iskreno pozdravljam. Ponosni in srečni smo, da ste nas obiskali in da vas lahko pozdravimo. Uspehi, ki smo jih dosegli po vašem obisku leta 1958, so vidni in so rezultat pridnih rok naših fužinarjev, rudarjev, gozdnih delavcev ter drugih delovnih ljudi. Ustvarili smo si tako materialno podlago, da lahko dajemo izdatna sredstva za izobraževanje naših samoupravljalcev in njihovih otrok. Imamo razvito šolstvo, ne samo osnovno, temveč tudi šole višjih stopenj.

Raven družbenega standarda v občini je rezultat umnega gospodarjenja naših proizvajalcev in samoupravljalcev in njihovih odločitev. Kot drugi, čutimo tudi mi določene težave, smo jih pa sposobni skupaj — z jugoslovanskimi narodi rešiti sami. Zato ostro obsojamo poskus vsakega vmešavanja od zunaj, kot obsojamo tudi vse nacionalistične pojave. Delovni ljudje in občani na Koroškem budno sledimo delu predsedstva ZKJ, politiki ZK in ustavnim spremembam, jih v celoti podpiramo, vanje se vključujemo in jih odločno tudi izvajamo. Zato se organiziramo in utrjujemo vrste vseljudskega odpora in družbene samozščite. Še enkrat vam in vaši soprogi ter spremstvu lep pozdrav občanov občine Ravne na Koroškem.

V kavarni Doma železarjev se je tačas zbralo 84 predstavnikov železarne, rudnika Mežica, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij ter združenega podjetja Slovenske železarne na pogovor s predsednikom Titom. Pogovor je vodil predsednik delavskega sveta železarne Ravne Mihael Ošlak, ki je opisal razvoj našega podjetja v 13 letih. Na kratko je podal pregled izgradnje novih obratov in proizvodnje, števila in kvalifikacijske strukture zaposlenih, politike izobraževanja ter delitve OD. Govoril je o našem akcijskem programu ter perspektivi železarne v okviru združenega podjetja, razložil pa je tudi naša znana stališča do stabilizacije gospodarstva ter povedal, da so naši delavci prisotni tudi zunaj železarne v vseh družbenopolitičnih organizacijah kraja in občine.

Tovariša Tita je posebej zanimal kvalifikacijski sestav zaposlenih in poprečje osebnih dohodkov. Sekretar tovarniškega komiteja ZKS inž. Alojz Knez je govoril o delu organizacije ZK in o njenem vplivu na politiko v podjetju.

261 komunistov v železarni je organiziranih v obratih po proizvodnem procesu in so tako v središču dogajanj. Boriijo se za čim večjo produktivnost dela, delovno in tehnološko disciplino ter za boljšo notranjo organizacijo dela. Podpirajo tako ekonomiko, ki pomaga odpravljati nelikvidnost, pravično delitev osebnih dohodkov ter sodelovanje med obrati.

Komunisti v železarni so podprli ustavne spremembe in odigrali pomembno vlogo pri stabilizaciji v podjetju. V prihodnje bodo težili k čim večjemu vključevanju neposrednih proizvajalcev v ZK ter posebno aktivnost mladih in se zavzemali za ostrejšo disciplino, se borili za urejene od-

nose med zaposlenimi ter za izboljšanje kadrovske strukture.

Generalni direktor Slovenskih železarn Gregor Klančnik je govoril o problematiki slovenskega železarstva. Ekonomska problematika slovenskih železarn je visoka nelikvidnost, ki otežkoča oskrbovanje s surovinami, nizka akumulativnost pa onemogoča modernizacijo. V Jugoslaviji proizvedemo le 108 kg jekla na prebivalca, naša poraba pa presega proizvodnjo in zato 35 % jekla uvažamo. Razvoj jeklarstva je zato pogoj za razvoj kovinske industrije in vsega gospodarstva.

Predsednik Strmčnik je na kratko podal glavne značilnosti ravenske občine ter posebej omenil problematiko zaposlovanja žensk. Rudi Vrčkovnik, sekretar osn. org.

ZK, je govoril o problematiki rudnika Mežica, o nizkih plačah rudarjev, o proizvodnji akumulatorjev ter o delu ZK v rudniku.

Ciril Vidrih, predsednik sindikata, pa je govoril o težkem delu rudarjev, ki je premalo plačano, ter o delu sindikata v rudniku.

Ivan Močnik je govoril o vzgoji mladine ter o dolžnosti prosvetnih delavcev, tovarišica Mojca Igerc pa o zaposlenih ženah v železarni. Ivan Kugovnik je orisal vlogo in delo sindikata v železarni ter življenjske stroške delavskih družin v industrijskih krajih, kot so Ravne, Prevalje in Mežica.

Tovariš Tito se je zanimal za vrsto stvari, posebej pa je vprašal, kako železarna

Tito drugič med nami

odplačuje dolgove, kako to, da ima v mehanični še toliko starih strojev in kakšni so njeni nadaljnji načrti.

Tovariša Fale in Mahorčič sta mu pojasnila, da za nove stroje zaenkrat žal še ni denarja, naš proizvodni razvoj pa predvideva čim večjo finalizacijo 180—200 vrst jekel naše proizvodnje.

Predsednik Tito se je zelo pohvalno izrazil o napredku v železarni Ravne. Poudaril je, da je še vedno nujna borba proti tehnokratizmu ter med drugimi dejal:

»Duh tehnokratizma ni samo v tovarnah pri vodilnih, temveč prihaja na površje zunaj podjetja, v nekaterih družbenopolitičnih organizacijah. Zato je potrebna kontrola delavcev in kritični odnos do stvari, ki zavirajo razvoj samoupravljanja.«

Dejal je, da morajo biti delavci v vsej deželi enotni, ne glede na to, ali pripadajo bolj številnemu ali manj številnemu narodu. Delavec je delavec! Pripada vedno delavskemu razredu. Prav zato moramo predvsem in povsod, zlasti pa v tovarnah upoštevati razredni karakter in razredni interes.

Boriti se je treba z vso ostrino proti tistim, ki hočejo zanesti med delavce nacionalne spore. Tega v Sloveniji sicer ni, zaveda pa tiste, ki posvečajo premalo pozornosti borbi proti nacionalističnim izpadom.

»Čas je že, da se zganemo,« je nadaljeval tovariš Tito, »da energično vstanemo zoper tiste, ki nam mečejo polena pod kolesa, ki nas hočejo izriniti s poti socialističnega razvoja. Prav ZK je tista sila, ki to lahko stori, če bo delala tako, kot je treba.« Na koncu je Tito dejal: »Enotnost dežele in prizadevanje, da bo delavski razred imel v njej poglobljeno besedo, predstavljata zagotovilo naše varnosti in samostojnosti.«

Po razgovoru, skupnem kosilu in krajšem počitku se je tovariš Tito zahvalil za gostoljubje ter se poslovil. Ravenčani pa so ostali še dolgo zbrani, veseli visokega obiska ter pretresli vse podrobnosti nedvomno največjega dogodka na Koroškem.

Mihaelu Ošlaku, takratnemu predsedniku delavskega sveta železarne Ravne, je obisk Tita na Ravnah leta 1971 eden najpomembnejših dogodkov, ki se ga zelo rad spominja:

»Takrat sem v Domu železarjev vodil razgovor in moram reči, da mi je bilo v začetku nekoliko tesno pri srcu zaradi bojazni, da se ne bi najbolje odrezal, a me je ta trema kaj hitro minila. Tako življenjsko, preprosto, konkretno in neposredno vpraševati kakor tudi odgovarjati, skratka res tovariško se pogovarjati je pravi užitek. V takem pogovoru ni treme in zadržanosti, tako se pogovarja tovariš Tito. Zanimal se je za vse. Kar je želel izvedeti, je vprašal naravnost in tako je tudi odgovarjal ter posredoval svoje misli. Vsako ovinkarjenje in kompliciranje mu je bilo tuje. Rad pa se je tudi pošalil. Prav zaradi vsega tega mi bo Titov obisk ostal za zmeraj v spominu kot eden najlepših trenutkov v mojem življenju.

Vesel sem da štafeta mladosti starta na Ravnah in da lahko šopku najlepših želja Koroške — T i t u, dodam še svoje iskrene čestitke,« je zaključil tov. Ošlak.

Dvakrat je bil Tito naš najdražji gost na Ravnah — na Koroškem in na tretje srečanje hiti vsa naša ljubezen, naše delo in vera v moč delovnega človeka — samoupravljalca, tretjič hitijo Ravne — Koroška k T i t u!

(Gradivo — Informativni fužinar št. 8, 1971)

Prepis in razgovor pripravil Franjo Miklave — prvi nosilec letošnje štafete.

Rekli so o Titu

Kmalu bo prišel čas, ko se bodo vsi zaslužni narodi dvignili pod partizansko zastavo, kakor so se jugoslovanski partizani.

Maršal Vorošilov, 1941

Kar so storili Tito in partizani, naj bi služilo za vzor vsem okupiranim deželam v Evropi. Izpopolnili so tehniko gverilskega bojevanja na način, ki je komajda znan iz zgodovine. To vzbuja največje občudovanje Amerike in Britanije.

Randolph Churchill, politik, 1944

Poznamo vašo socialno ideologijo. Ta vas je naredila za državljana sveta.

Indonezijski predsednik Sukarno, 1958

Kolikor je kakšno družbeno gibanje sploh lahko delo enega človeka, so partizani v veliki meri Titov osebni dosežek.

Howard Smith, Life, 1943

Odkar je maršal Tito prevzel dolžnost predsednika Jugoslavije, je vaša dežela dosegla občudovanja vreden napredek v politiki, gospodarstvu in kulturi.

Japonski cesar Hirohito, 1970

VOŠČILO

Šumijo skozi gozdove partizanskih let spomini.

Beli cvetijo kruhi v svobodi.

Naš kruh je železo. Naš kruh je les. Naš kruh je ruda.

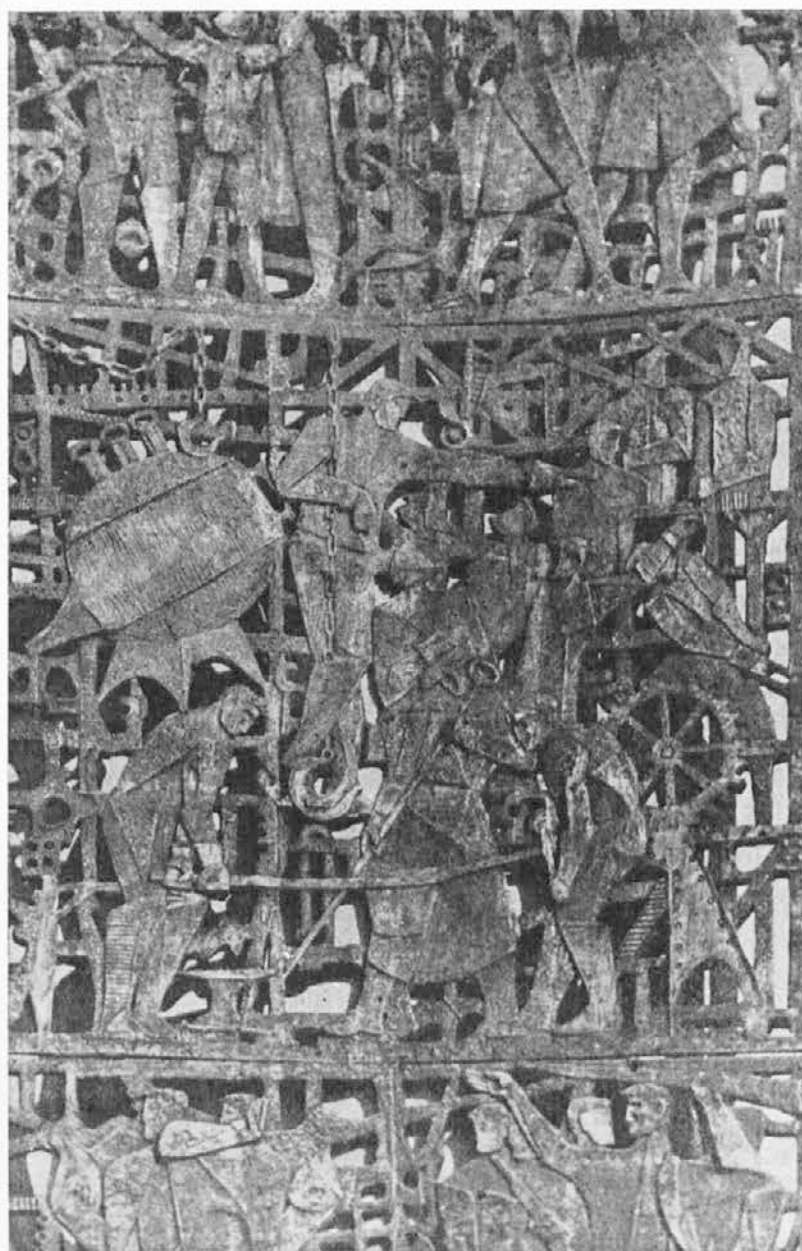
Kruh tudi za gosta z juga in za brata.

Poje dežela v svobodi, vres cveti; poje jih sto in sto.

S fužinarji, z olcarji, s knapi se ubira pavrska tovarišija, eno je ljudstvo, enovito.

Tu se je v srcih spočelo voščilo, potuj, srečno potuj po bratskih cestah domovine.

Fr. Sušnik

Relief Stojana Batiča